

Нийл Геймън



Скандинавска
митология

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

© Norse mythology

Copyright © 2017 by Neil Gaiman

This translation of Norse mythology, first published in 2017,
is published by arrangement with W. W. Norton & Company, Inc.

© Надя Златкова, *превод от английски*

© Живко Петров, *художник на корицата*

© Сиела Норма АД

София • 2017

ISBN: 978-954-28-2281-3

Нийл Геймън

Скандинавска
митология

Превод от английски
Надя Златкова

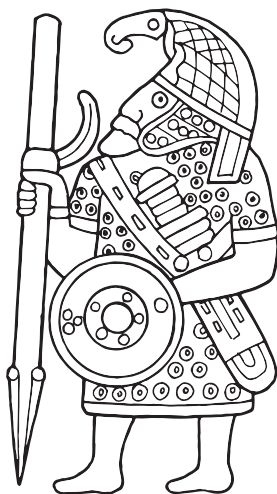
 ciala

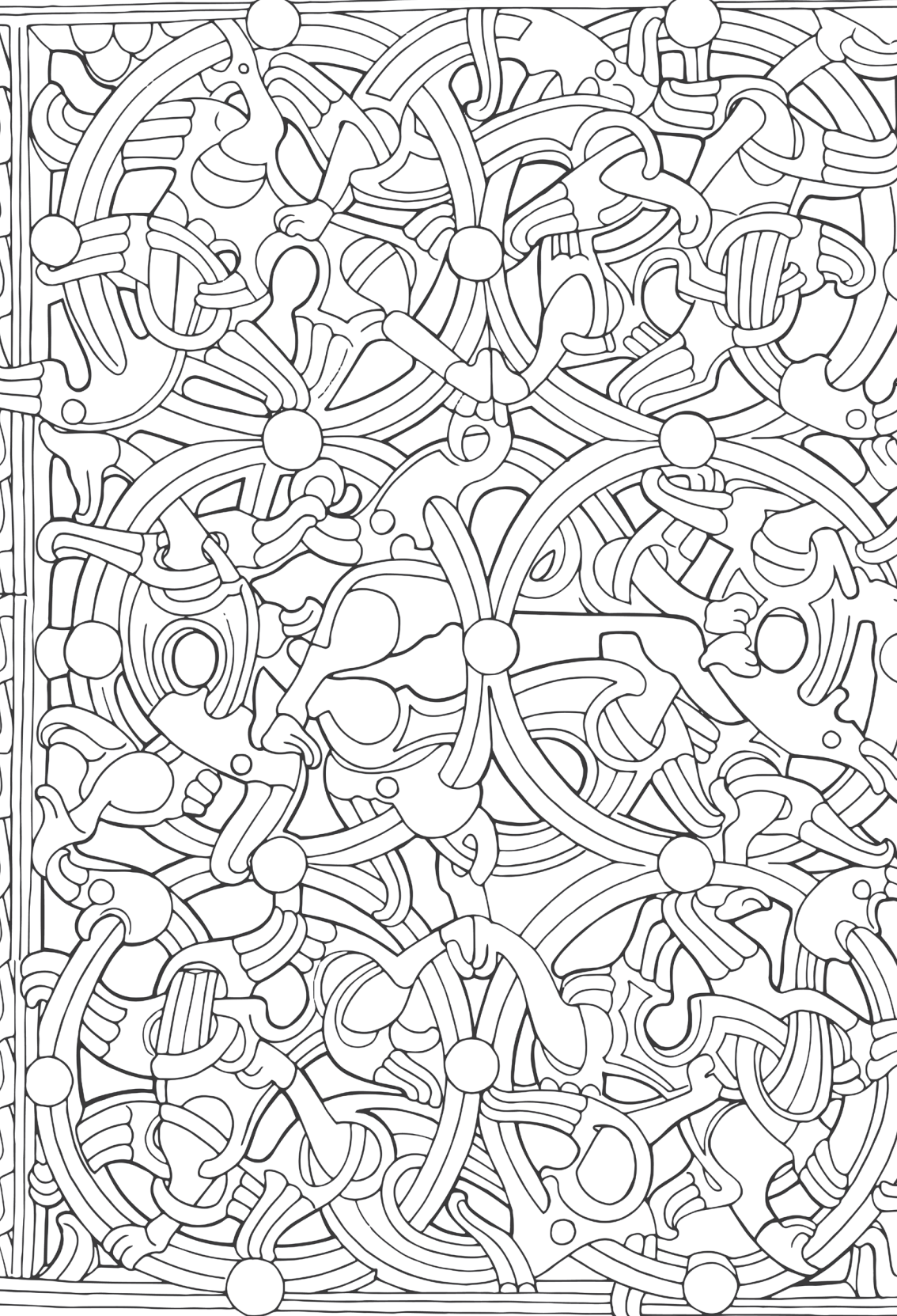
СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДГОВОР	9
СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ.....	15
ИГРАЧИТЕ	17
ПРЕДИ НАЧАЛОТО И СЛЕД ТОВА.....	23
ИГДРАСИЛ И ДЕВЕТТЕ СВЯТА	31
ГЛАВАТА НА МИМИР И ОКОТО НА ОДИН.....	37
СЪКРОВИЩАТА НА БОГОВЕТЕ.....	43
МАЙСТОРЪТ СТРОИТЕЛ	59
ДЕЦАТА НА ЛОКИ.....	77
НЕОБИЧАЙНАТА СВАТБА НА ФРЕЯ.....	93
МЕДОВИНАТА НА ПОЕТИТЕ.....	109
ПЪТУВАНЕТО НА ТОР В ЗЕМИТЕ НА ВЕЛИКАНИТЕ	133
ЯБЪЛКИТЕ НА БЕЗСМЪРТИЕТО.....	155
ИСТОРИЯТА НА ГЕРД И ФРЕЙ	173
ХИМИР И ТОР ОТИВАТ НА РИБОЛОВ	183
СМЪРТТА НА БАЛДУР	199

ПОСЛЕДНИТЕ ДНИ НА ЛОКИ	217
РАГНАРЪОК: КРАЯТ НА БОГОВЕТЕ	231
РЕЧНИК.....	246

**НА ЕВЕРЕТ,
СТАРИ ИСТОРИИ
ЗА ЕДНО НОВО МОМЧЕ**





ПРЕДГОВОР

Трудно е човек да определи кои са любимите му митове, точно както е трудно да реши коя кухня предпочита (понякога му се яде тайландска храна, понякога суши, а друг път жадува за простиичките ястия, с които е израснал). Но ако трябва да избирам, това вероятно ще са скандинавските митове.

Първата ми среща с Асгард и обитателите му беше, когато като малко момче, не повече от седемгодишен, четях за приключенията на могъщия Тор, нарисувани от американския художник на комикси Джак Кърби в историите, създадени от Кърби и Стан Лий, в които диалозите бяха развити от Лари Либер, брата на Стан Лий. Тор на Кърби беше красив и могъщ, а неговият Асгард – един огромен град от света на научната фантастика с внушителни сгради и опасни пострройки. Один беше мъдър и благороден, Локи – истински пакостник, язвително създание, което носи шлем с рога. Обичах русия Тор на Кърби, размахващ своя чук, и исках да науча повече за него.

Намерих екземпляр на „Митове на скандинавските народи“ на Роджър Ланселин Грийн и ги четох и препрочитах с огромно удоволствие и удивление – в неговите истории Асгард вече не беше градът от бъдещето на Кърби, а замък на викингите и групи от сгради в заледената пустош; Один, бащата на всички, вече не беше благороден, мъдър и гнев-

лив, а мъдър, загадъчен и опасен. Тор беше точно толкова силен, колкото и Могъщия Тор в комиксите, и чукът му толкова тежък, но сега той беше... ами, честно казано, не от най-умните сред боговете. А Локи не беше зъл, макар със сигурност да не беше сред силите на доброто. Локи беше... сложен. Освен това разбрах, че скандинавските богове имат своя собствен ден на Страшния съд – Рагнарбок, залеза на боговете, края на всичко. Боговете щяха да се бият с ледените великани и всички щяха да умрат.

Дали Рагнарбок вече се бе случил? Или предстоеше?
Тогава не знаех, а и сега не съм сигурен.

И точно фактът, че светът и историята свършват, и начинът, по който светът свършва и се ражда отново, превръщаше боговете и ледените великани, както и всички останали, в трагични герои, трагични злодеи. Заради Рагнарбок продължавах да мисля за скандинавския свят и той странно ми се струваше все още в настоящето, докато други, подобре документирани вярвания, ми изглеждаха част от миналото, стари неща.

Скандинавските митове са митовите на едно студено място с дълги, дълги зимни нощи и безкрайни летни дни, митове на хора, които не са харесвали особено и дори не са се доверявали много на боговете си, макар да са ги уважавали и да са се страхували от тях. Доколкото можем да преценим, боговете на Асгард са дошли от Германия, преминали са в Скандинавия, а след това и в частите от света, където властвали викингите – Оркни, Шотландия, Ирландия и Северна Англия – и където нашествениците оставили места, наречени на Тор и Один, както са оставили имената на боговете си и в дните на седмицата.

В английския език вторник, сряда, четвъртък и петък са наречени с имената на скандинавски богове, а именно ед-

норъкия Тир (сина на Один), Один, Тор и Фриг, кралицата на боговете.

Следи от влиянието на по-стари митове и по-стари религии можем да открием във войната и в историите за примирието между боговете на ваните и асите. Боговете на ваните, изглежда, са били богове, свързани с природата, братя и сестри, не толкова войнствени и не така опасни като тези на асите.

Много вероятно е или поне съществува хипотеза, че е имало племена, почитащи боговете на ваните, и други племена, които почитали боговете на асите, и че тези, които почитали боговете на асите, нападнали земите на поклонниците на боговете на ваните и че направили компромиси и проявили сговорчивост. Богове на ваните, като Фрея и Фрей, живеят в Асгард с асите. История, религия и митове се съчетават в едно и ние се чудим, представяме си и правим предположения като детективи, които възстановяват детайли от отдавна забравено престъпление.

Има толкова много скандинавски истории, които не са запазени, които не знаем. Известни са само някои митове, достигнали до нас като народни приказки и преразказани легенди в поетична форма или проза. Те са записани, когато християнството вече е изместило почитането на скандинавските богове, и някои от историите са стигнали до нас, защото хората се притеснявали, че ако не ги запазят, някои от използваните от поетите кенинги¹, които препращат към събития в определени митове, ще станат безсмислени – например „сълзите на Фрея“ бил поетичен начин да се каже „злато“. В някои от митовете скандинавските богове са опи-

¹ Кенинг – поетичен похват, свързан с употребата на преносни словосъчетания вместо прякото използване на съществителни в основното им значение. – Бел.пр.

сани като хора, крале или древни герои, така че историите да могат да се разказват в християнския свят. Част от легендите и поемите препращат към други истории, които ние просто не знаем.

Може би така биха изглеждали митовете на Древна Гърция или Рим, ако единствените оцелели истории за техните богове и полубогове бяха само тези за делата на Тезей и Херкулес.

Изгубили сме толкова много.

Има много скандинавски богини. Знаем имената и някои от качествата и уменията им, но историите, митовете и ритуалите не са достигнали до нас. Иска ми се да можем да разкажа за Еир, защото тя била лечителката на боговете, за Льофън Утешителката, която била скандинавската богиня на брака, или за Съофън, богинята на любовта. Да не говорим за Вор, богинята на мъдростта. Мога да си представя някои неща, но не мога да разкажа историите им. Те са изгубени, изчезнали или забравени.

Положих всички усилия да разкажа тези митове колкото може по-точно и колкото може по-интересно.

Има подробности в историите, които понякога си противоречат. Но се надявам, че успяват да нарисуват картината на онзи свят и онези времена. Докато ги преразказвах, се опитвах да си представя, че съм в онази епоха и в земите, където са били измислени. Че разказвам може би през дългите зимни нощи под светлините на северното сияние или седнал отвън в късните часове, буден в безкрайните дни в средата на лятото, с хора наоколо, които искат да разберат какво още е направил Тор и какво е била дъгата, и как да живеят живота си, и откъде идва лошата поезия.

Когато завърших историите и ги прочетох една след друга, бях изненадан, че ги усещам като пътуване от леда

ПРЕДГОВОР

и огъня – с тях започва вселената към огъня и леда, с които идва краят на света. По пътя срещаме персонажи, които ще познаем, ако ги видим, като Локи, Тор и Один, и такива, за които искаме да узнаем още толкова много (любимата ми от всички тези е великанката Ангрбода, жената на Локи, която ражда неговите деца чудовища и която присъства като дух, след като Балдур е убит).

Не се осмелих да се върна към разказвачите на скандинавски митове, които обичах, към хора като Роджър Ланселин Грийн и Кевин Кросли-Холанд и да прочета отново техните истории. Вместо това прекарах много време с различни преводи на *Прозаичната Еда* на Снори Стурлсон и със стиховете на *Поетичната Еда*, думи, дошли отпреди повече от деветстотин години, избирайки историите, които искам да преразкажа, и начините, по които искам да ги разкажа, като преплитам версии на митовете от поезията и прозата. (Начинът, по който съм разказал за посещението на Тор при Химир например, е комбинация, която започва с *Поетичната Еда* и след това добавям детайли от риболовното приключение на Тор от версията на Стурлсон.)

Изпокъсаният ми екземпляр на „Речник на скандинавската митология“ на Рудолф Симек, преведен от Анджеа Хол, беше наистина безценен източник на информация и познания, с който непрекъснато се консултирах.

Огромна благодарност на старата ми приятелка Алиса Куитни за редакторската ѝ помощ. Тя беше прекрасен консултант, винаги готова да изрази мнението си, откровена, тактична, здравомислеща и интелигентна. Тя ме насърчи да напиша тази книга преди всичко с желанието си да прочете следващата история, и ми помогна да намеря време да го направя. Безкрайно съм ѝ благодарен. Благодаря на Стефани Монтий, чийто орлов поглед и познанията ѝ за скандинав-

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

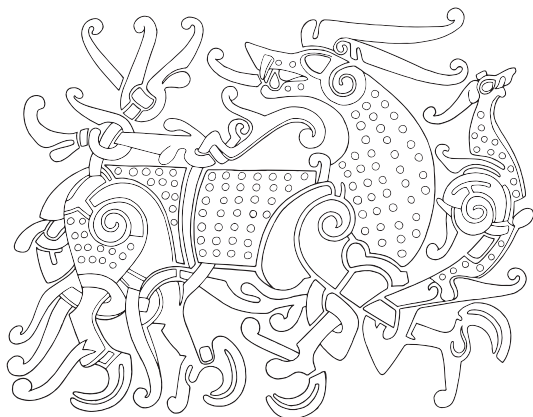
ския свят уловиха няколко неща, които може би щях да пропусна. Благодаря и на Ейми Чери от Нортън, която предложи да преразкажа някои митове на един обяд за рождения ми ден преди осем години и която, като се има предвид всичко, беше един от най-търпеливите редактори на света.

Всички грешки, погрешни заключения и странни мнения в тази книга са мои и само мои и не бих искал някой друг да бъде обвиняван за това. Надявам се, че съм преразкажал историите така, както съм ги прочел, но въпреки това в разказването им имаше и творчество, и огромна радост.

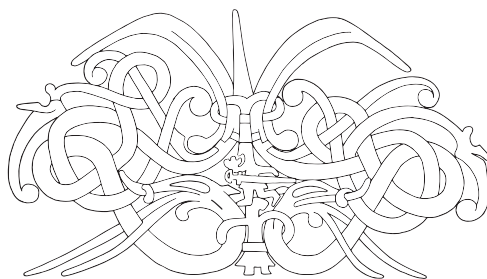
Това е радостта на митовете. Удоволствието идва от факта, че ги разказваш ти – нещо, което горещо ви препоръчвам да направите и вие, читателите на тази книга. Прочетете историите, а след това ги направете свои собствени и в някоя тъмна и студена зимна вечер или някоя лятна нощ, когато слънцето не залязва, разкажете на приятелите си какво се е случило, когато бил откраднат чука на Тор, или как Один получил медовината на поезия за боговете...

Нийл Геймън
Лисън Гроув, Лондон
Май 2016

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ



ИГРАЧИТЕ



В скандинавската митология съществуват много богове. В тази книга ще се срещнете с доста от тях. По-голямата част от историите обаче се отнасят за двама от боговете – Один и Тор, а също и за кръвния брат на Один, ледения великан на име Локи, който живее с асите в Асгард.

Один

Най-великият и най-възрастният от всички богове е Один.

Той знае много тайни. Дал е едното си око, за да получи мъдрост. И още нещо, за да разбере руните, и заради властта той жертва себе си пред себе си.

Один увиснал на дървото на живота Игдрасил и висял там девет нощи. Отстрани бил пронизан с копие, което го ранило тежко. Ветровете виели около него и блъскали тялото му. Нищо не ял и нищо не пил девет дни и девет нощи. Бил сам, изгарян от болка, и светлината на живота му бавно угасвала.

Зъзнел, пронизван бил от страшни болки и бил на прага на смъртта, когато саможертвата му дала тъмни плодове – в

екстаза на мъките си той погледнал надолу и руните му се разкрили. Видял ги и ги разбрал в цялата им сила. И тогава вължето се скъсало и той паднал, крещейки, от дървото.

Вече разбирал магията. Вече имал власт над света.

Один има много имена. Той е бащата на всичко, повелителят на убитите, богът на бесилото. Той е богът на товарите и на затворниците. Наричат го Гримнир и Тирд. Има различно име във всяка страна (защото го почитат в различна форма и на много езици, но винаги почитаният е Один).

Преоблечен, той пътува от място на място, за да види света така, както го виждат хората. Когато ходи сред нас, той е висок мъж с наметало и шапка.

Има два гарвана, които нарича Хугин и Мунин, което значи „мисъл“ и „памет“. Тези птици летят насам-натам из света, търсейки новини, и донасят на Один сведения за всичко. Кацат на раменете му и шепнат в ушите му. Когато седи на трона си Хлидскялф, той вижда всичко, където и да е то. Нищо не може да се скрие от Один.

Той донесъл войните на света – битките се започват с хвърляне на копие към вражеската армия, боят и смъртта на воините в него са в прослава на Один. Ако оцелееш, то е по милостта на Один, а ако паднеш убит, то е, защото той те е изоставил.

Ако паднеш храбро, валкириите, прекрасните войнствени девиси, които събират душите на загиналите достойно, ще те вземат и ще те отнесат в залата, наречена Валхала. Один ще те чака във Валхала и там ще празнуваш, ще пиеш и ще участваш в битки.

Тор

Тор, синът на Один, е богът на гръмотевиците. Ако баща му Один е хитър, Тор е открит. Баща му е лукав, а Тор е добродушен.

Той е огромен, има червена брада и е много силен, най-силният от боговете. Мощта му се увеличава от пояса Мегингборд – когато го носи, силата му се удвоява.

Оръжието на Тор е Мьолнир, изкованият за него от джуджета удивителен чук, чиято история ще научите. И тролове, и ледени великани, и планински великани – всички треперят, когато видят Мьолнир, защото той е убил много от братята и другарите им. Тор носи железни ръкавици, които му помагат по-добре да стиска дръжката на чука.

Майката на Тор е Йорд, богинята на земята. Синовете на Тор са Моди Гневния и Магни Силния. Дъщерята на Тор е Труд Могъщата.

Жена му е златокосата Сиф. Преди да се ожени за Тор, тя имала син Улр, който е доведен син на Тор. Улр е бог, който ловува с лък и стрели и също така е богът със ските.

Тор е защитникът на Асгард и Мидгард.

Съществуват много истории за Тор и приключенията му и тук ще се срещнете с някои от тях.

Локи

Локи е много красив. Той е разумен, убедителен, обичлив и със сигурност най-хитрият, най-изобретателният и най-ловкият от всички жители на Асгард. Затова е жалко, че у него има толкова мрак, толкова гняв, толкова завист, толкова похот.

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

Локи е син на великанката Лойфей, която била известна още и като Нал, или игла, защото била стройна, красива и умна. Казват, че баща му бил великанът Фарботи, чието име значи „този, който нанася опасни удари“ и който бил толкова опасен, колкото и името му.

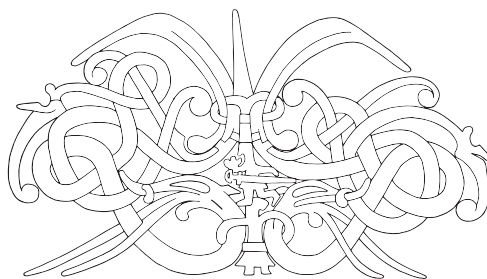
Локи ходи по небето с ботуши, които летят, и може да се преобразява, за да изглежда като другите хора, или да се превърне в животно, но истинското му оръжие е неговият ум. Той е по-хитър, по-изкусен и по-лукав от всеки един бог или великан. Дори и Один не е толкова хитър, колкото Локи.

Локи е кръвен брат на Один. Останалите богове не знаят кога Локи е дошъл в Асгард, нито как. Той е приятелят на Тор, който го предава. Боговете го търпят може би защото със своята ловкост ги измъква от неприятности толкова често, колкото и им ги създава.

Локи прави света по-интересен, но по-малко безопасен. Той е бащата на чудовища, източникът на беди, богът хитрец.

Локи пие прекалено много и когато пие, не внимава с думите си, мислите си или делата си. Локи и децата му ще са там за Рагнарьок, края на всичко, и боговете на Асгард не са тези, на чиято страна ще се бият.

**ПРЕДИ НАЧАЛОТО
И СЛЕД ТОВА**



I

Преди началото нямало нищо – нито земя, нито небеса, нито звезди, нито небе, а съществувал само мъгливият свят – неясен и безформен, и огненият свят, който винаги бил в пламъци.

На север бил Нифлхейм, светът на мрака. Тук през мъглата минавали единадесет отровни реки, като всички извирали от един и същ извор в средата – бурния Хвергелмир. В Нифлхейм било леденостудено, плътна и тежка мъгла била надвиснала над всичко и обвивала всичко. Тази гъста и студена мъгла скривала и небето, и земята.

На юг се намирал Муспел. Муспел бил огънят. Всичко там светело и пламтяло. В Нифлхейм царял мрак, а в Муспел – светлина. Нифлхейм бил замръзнал свят, а Муспел – разтопена лава. Земята била обхваната от буйни пламъци, каквито горят в огъня на ковачниците, и нямало нито твърда земя, нито небе. Нищо освен искри и горещи вълни, разтопени скали и алена жар.

В Муспел, на края на пламъците, където мъглата изгаря в светлина и където свършва земята, стоял Суртур, който съществувал преди боговете. Той стои там и сега. Държи горящ меч и за него и връщата лава, и ледената мъгла са еднакви.

Казват, че по времето на Рагнарбок, което е краят на света, Суртур ще напусне поста си. Той ще тръгне от Муспел с пламтящия си меч и ще залее света с огън, а боговете ще паднат пред него един по един.

II

Между Муспел и Нифлхейм имало пустош, едно празно пространство без никаква форма, в което нямало нищо. Реките на мъгливия свят потекли в празнотата, наречена Гинунгагап, „раззинатата паст“. След много, много време тези отровни реки на мястото между огъня и мъглата бавно се превърнали в огромни ледници. Ледът на север от пустошта бил покрит със замръзнали мъгли и парченца лед, но на юг, където ледниците стигали до огнената земя, жарта и искрите от Муспел разтопявали леда и топли ветрове от земята на пламъците правели въздуха над леда мек и приятен като пролетен ден.

Там, където ледът и огънят се срещали, ледът се стопил и във водите се появил живот – подобие на човек, по-голям от световите, по-огромен от който и да е великан, живял някога или който щял някога да живее. Това същество не било нито мъж, нито жена, а и двете едновременно.

Това бил прародителят на всички великани, който се наричал Имир.

Имир не бил единственото живо същество, родено от топящите се ледове – имало и една крава без рога, по-голяма, отколкото може да си представи човек. Тя ближела солените ледени блокове, те били храната и водата ѝ, а млякото, кое-

то излизало от четирите ѝ вимета, се леело като река. Точно това мляко хранело Имир.

Великанът пиел от млякото и растял.

Имир нарекъл кравата Аудумла.

Розовият език на кравата ближел ледените блокове и от тях се оформили хора: първия ден – само косата, втория – главата, а на третия се появил един цял човек.

Това бил Бури, прародителят на боговете.

Имир заспал и докато спял, изпод лявата му ръка се родили двама великани – мъж и жена, а от краката му се родил великан с шест глави. От тях произхождат великаните, децата на Имир.

Бури си взел жена от тези великани и на двамата се родил син, когото нарекли Бор. Бор се оженил за Бестла, дъщеря на великан, и двамата имали трима синове – Один, Вили и Ве.

Один, Вили и Ве, тримата синове на Бор, пораснали. Докато растели, виждали някъде далече пламъците на Муспел и тъмнината на Нифлхейм, но знаели, че и двете места означават смърт за тях. Братята били осъдени да останат завинаги в Гинунгагап, огромното пространство между огъня и мъглата. Сякаш се намирали в нищото.

Нямало море или пясък, нито трева, скали и пръст, нямало дървета, нито небе, нито звезди. По онова време нямало свят, нямало небеса, нито земя. Дупката била никъде – само едно празно пространство, което чака да бъде изпълнено с живот и енергия.

Било време за създаването на всичко. Ве, Вили и Один се спогледали и заговорили за това, което трябва да се направи в празното пространство на Гинунгагап. Говорили за вселената, за живота и за бъдещето.

Один, Вили и Ве убили великана Имир. Трябвало да го направят. Нямало друг начин да създадат световите. Това

било началото на всичко, смъртта, която направила целия живот възможен.

Те пронизали великана. От тялото му рухнала кръв в невъобразимо голямо количество. Фонтани от солена като морето кръв бликнали така внезапно като порой, толкова могъщ и дълбок, че понесъл и удавил всички великани. (Оцелял само Бергелмир, внукът на Имир, заедно с жена си. Те се покатерили на един дървен сандък, който ги понесъл като лодка. Всички великани, които виждаме и от които се страхуваме днес, са техни потомци.)

Один и братята му направили пръстта от плътта на Имир. Костите му натрупали на планини и скали.

Скалите и камъчетата ни, пясъка и чакъла, които виждате – това са зъбите на Имир и частички от костите, които били счупени и надробени от Один, Вили и Ве в битката им с Имир.

Моретата, които заобикалят световете, били кръвта и потта на Имир.

Вдигнете поглед към небето – гледате вътрешността на черепа на Имир. Звездите, които виждате през нощта, планетите, всички комети и падащите звезди – това са искрите, полетели от огньовете на Муспел. А облаците, които виждате през деня? Те някога били мозъкът на Имир и кой знае с какви мисли са заети дори и сега?

III

Светът е плосък кръг и морето го заобикаля от страни. Великаните живеят по края на света, както и в най-дълбоките морета.

За да държат великаните далече, Один, Вили и Ве построили стена от миглите на Имир и я поставили около средата на света. Нарекли ограденото от стената място Мидгард, или Средната Земя.

Мидгард бил празен. Земите били прекрасни, но никой не ходел из ливадите и не ловял риба в бистрите води, никой не се скитал из скалистите планини и не се взирав в облаците.

Один, Вили и Ве знаели, че светът не е свят, докато не е населен. Те пребродили надлъж и нашир, търсейки хора, но не намерили никого. Най-после върху камъчетата на края на морето открили два изхвърлени от вълните дънера, които били донесени от прилива и запокитени на брега.

Първият дънер бил ясеново дърво. Ясенът е здраво и красиво дърво и корените му са дълбоки. Той се дълбае лесно и не се пука и чупи. От него стават добри дръжки за сечи-ва или дръжки на копия.

Вторият дънер, който намерили на брега толкова близо до първия, че почти се докосвали, бил от бряст. Брястът е грациозен, но дървесината му е достатъчно твърда, за да се правят от нея най-здравите дъски и греди. От бряст може да се направи хубава къща или голяма сграда.

Боговете взели двата дънера. Поставили ги изправени на пясъка и на височина те били колкото хората. Один ги хванал и вдъхнал живот първо на единия, после на другия. И те вече не били мъртви дънери на брега, а оживели.

Вили им дал воля, разум и амбиция. Вече можели да се движат и да желаят.

Ве издялал дънерите. Придал им формата на хора. Издълбал им уши, за да могат да чуват, очи, за да виждат, както и устни, за да могат да говорят.

Двата дънера стояли на брега – двама голи човеци. Ве изваял единия с мъжки гениталии, а другия – с женски.

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

Тримата братя направили дрехи за жената и мъжа, за да се покрият и да се стоплят под хладните морски пръски на този бряг на края на света.

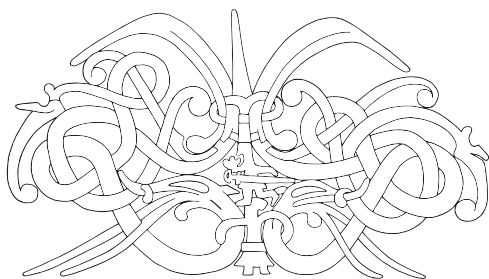
И най-накрая братята дали на създадените от тях хора имена. Мъжа нарекли Аск или Аш заради ясеновото дърво, а жената Ембла заради бряста.

Аск и Ембла били бащата и майката на всички нас – всяко човешко същество дължи живота си на своите родители и техните родители, и техните родители преди това. Ако се върнем достатъчно назад, ще видим, че предците на всекиго от нас са Аск и Ембла.

Аск и Ембла живеели в Мидгард в безопасност зад стените, които боговете направили от миглите на Имир. В Мидгард те изграждали домовете си, защитени от чудовища, великани и всички опасности, които дебнат в пустошта. В Мидгард можели спокойно да отглеждат децата си.

Затова наричат Один бащата на всички. Защото станал баща на богове и вдъхнал живот на дедите на дедите на дедите ни. Один е бащата на всички нас независимо дали сме богове, или смъртни.

ИГДРАСИЛ И ДЕВЕТТЕ СВЯТА



Ясенът Игдрасил е огромно дърво, най-съвършеното и най-красивото от всички дървета, а също и най-голямото. Расте между деветте свята и ги съединява един с друг. То е най-високото от всички дървета и най-прекрасното. Върховете на клоните му се простират над небето.

Толкова е голямо, че корените му лежат в три свята и се хранят от три извора.

Първият и най-дълбокият корен стига до подземния свят Нифлхейм, мястото, което съществувало преди всички други. В центъра на мрачния свят е вечно бушуващият извор Хвергелмир, толкова шумен, че прилича на врящ чайник. Във водите му живее драконът Нидхог, който непрекъснато гризе корена отдолу.

Вторият корен стига до царството на ледените великани, до кладенеца, който принадлежи на Мимир.

На най-високите клони на дървото на живота чака един орел, който знае много неща, а също и ястреб, кацнал между очите на орела.

Сред клоните на дървото живее катерицата Рататоск. Тя пренася клюки и съобщения от страшния Нидхог, който яде трупове, до орела и обратно. Катерицата разказва лъжи и на двамата и се радва, когато те се гневят.

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

По огромните клони на дърво на живота пасат четири елена, които поглъщат и листата, и кората му. В основата на дървото има безброй змии, които гризат корените.

По дървото на живота може да се катерите. Точно на него увиснал Один, принасяйки се в жертва, като превърнал дървото в бесилка, а себе си в бога на бесилката.

Боговете не се катерят по дървото на живота. Те отиват от един към друг от световите по Бифрост, моста дъга. Само боговете могат да вървят по дъгата, а ако някой леден великан или трол се опита да се изкачи по нея, за да стигне в Асгард, тя ще изгори краката му.

Ето кои са и деветте свята:

Асгард, домът на асите. Тук е домът и на Один.

Алфхейм, където живеят светлите елфи. Те са красиви като слънцето или звездите.

Нидавелир, който понякога се нарича Сварталфхейм, където в недрата на планините живеят джуджетата (известни още като тъмните елфи) и създават своите невероятни творения.

Мидгард, който е светът на хората, мъже и жени, и където живеем ние.

Йотунхейм, където бродят и живеят ледените великани и планинските великани и където са замъците им.

Ванахейм, където живеят ваните. Асите и ваните са богове, обединени с мирни договори, и много от боговете на ваните живеят в Асгард с асите.

Нифлхейм, мрачният свят на мъглите.

Муспел, светът на пламъците, където чака Суртур.

А също и мястото, наречено на името на своята владетелка Хел, където отиват мъртвите, които не са загинали геройски в битка.

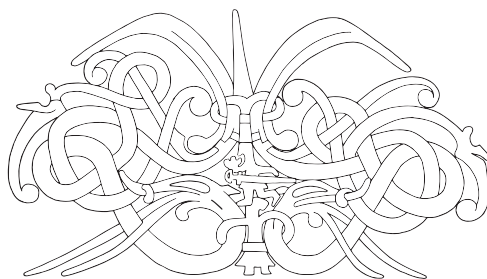
Последният корен на дървото стига до един извор в Асгард, дома на боговете, където живеят асите. Боговете се събират тук всеки ден и тук ще се съберат и в последните дни, преди да се отправят към последната битка, когато настъпи Рагнарьок. Изворът се нарича Урд.

Три сестри, три красиви девойки – норните, се грижат за извора и затова корените на Игдрасил винаги трябва да са покрити с влажна пръст и добре поддържани. Кладенецът принадлежи на Урд, която е съдба и участ. Тя е миналото ни. С нея е Верданди, чието име значи „който се случва“, и нейно е настоящето, както и Скулд, чието име значи „това, което е определено“, и нейното царство е бъдещето.

Норните решават какво ще се случи в живота ни. Има и други, не само тези три. Норни великани и норни елфи, норни джуджета и норни вани, добри и лоши норни и те решават каква ще е съдбата на всекиго. Някои норни дават на хората добър живот, а други ни дават труден или кратък, или живот с неочаквани обрати.

Те определят живота ни там, до кладенеца на Урд.

ГЛАВАТА НА МИМИР И ОКОТО НА ОДИН



ВЙотунхейм, където живеят великаните, се намира изворът на Мимир. Той идва от дълбините на земята и храни Игдрасил, дървото на живота. Мимир, мъдрият, пазителят на паметта, знае много неща. Неговият извор е мъдростта и в началото на света той пиел от него всяка сутрин, като потапял рога на име Гялерхорн във водата и го пресушавал.

Много, много отдавна, когато световите били в началото си, Один си сложил шапката и дългото наметало и предрешен като пътешественик, с риск за живота си преминал през земята на великаните, за да стигне до Мимир и да търси мъдрост.

– Една глътка вода от извора ти, чичо Мимир – казал Один. – Само това искам.

Мимир поклатил глава. Никой освен него самия не пиел от извора. Не казал нищо – онези, които мълчат, рядко правят грешки.

– Аз съм ти племенник – настоял Один. – Майка ми Бестла е твоя сестра.

– Това не е достатъчно – отговорил Мимир.

– Само една глътка. Ако пия от твоята вода, Мимир, ще стана мъдър. Кажете какво искаш в замяна.

– Искам окото ти – отговорил Мимир. – Окото ти в езерото.

Один не попитал дали се шегува. Пътуването през страната на великаните, за да стигне до извора на Мимир, било дълго и опасно. Съгласен бил да рискува живота си, за да стигне до него. Готов бил да направи много повече от това заради мъдростта, която търсел.

Изражението му било непоколебимо. Казал само:

– Дай ми нож.

След като направил каквото трябвало, той сложил внимателно окото си в езерото. То се втренило в него от водата. Один напълнил Гялерхорн с вода от извора на Мимир и го вдигнал към устните си. Водата била студена. Изпил я цялата. Изпълнила го мъдрост. Само с едното си око вече виждал по-далече и по-ясно, отколкото с две.

От тук нататък на Один давали и други имена – наричали го Блиндер, Слепия бог, и Хоар, Едноокия, и Балиг – Онзи с пламналото око.

Окото на Один останало в извора на Мимир, запазено от водата, която храни ясеното дърво на живота, без да вижда нищо и виждайки всичко.

Минало време. Когато дошъл краят на войната между асите и ваните и те си разменяли бойци и водачи, Один изпратил Мимир на ваните като съветник на бога на асите Хьонир, който станал новият водач на ваните.

Хьонир бил висок и красив, с кралска осанка. Когато Мимир бил с него, за да го съветва, Хьонир говорел като крал и взимал мъдри решения. Но когато Мимир не бил с него, той сякаш не можел да вземе решение и това скоро омръзнало на ваните. Те си отмъстили не на Хьонир, а на Мимир – отрязали главата му и я изпратили на Один.

Один не се разгневил. Той намазал главата на Мимир с билки, за да не се разложи, и изрекъл заклинания и магически слова над нея, защото не искал мъдростта на Мимир да бъде изгубена.

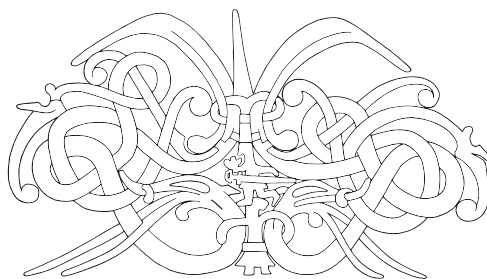
Мимир скоро отворил очи и проговорил. И съветите му били така добри, както и по-рано.

Один върнал главата на Мимир при извора под дървото на живота и я оставил там, до окото, във водите на знанието за бъдещето и за миналото.

Один дал Гялерхорн на Хеймдал, пазителя на боговете. В деня, когато надуе Гялерхорн, всички богове ще се събудят независимо къде са и колко дълбоко са заспали.

Хеймдал ще надуе Гялархорн само веднъж, когато настъпи краят на всичко, Рагнарьок.

СЪКРОВИЩАТА НА БОГОВЕТЕ



I

Жената на Тор била красавицата Сиф. Тя била от асите. Тор я обичал заради нея самата, както и заради сините ѝ очи, бялата ѝ кожа, червените ѝ устни и усмивката ѝ. Обичал я и заради нейната дълга, дълга коса с цвят на ечемична нива в края на лятото.

Тор се събудил и се загледал в спящата Сиф. Почесал брадата си. След това потупал жена си с огромната си ръка.

– Какво е станало с теб? – попитал той.

– За какво говориш? – попитала Сиф, после размърдала глава и погледнала учудено. Повдигнала ръка и докоснала с пръсти голия си, розов скалп, опипвайки го внимателно. Погледнала с ужас към Тор.

– Косата ми – успяла да каже тя.

Тор кимнал.

– Няма я – потвърдил той. – Оставил те е с гола глава.

– Кой? – попитала Сиф.

Тор не отговорил нищо. Сложил си Мегингборд, колана, който му давал сила, увеличавайки неговата два пъти.

– Локи – казал той. – Локи го е направил.

– Защо говориш така? – попитала Сиф, опипвайки като обезумяла голата си глава, сякаш пърхащите докосвания на пръстите ѝ могли да върнат косата ѝ.

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

– Защото, когато се случи нещо лошо, първото нещо, което мисля, е, че виновният е Локи. Спестява ми много време.

Вратата на Локи била заключена и Тор минал през нея, разбивайки я на парчета. Вдигнал Локи и казал само:

– Защо?

– Какво защо? – отговорил Локи, а на лицето му била изписана истинска невинност.

– Косата на Сиф. Златната коса на жена ми. Беше толкова красива. Защо си я отрязал?

По лицето на Локи преминали стотици изражения – хитрост и лукавство, жестокост и смущение. Тор го разтърсил силно. Локи погледнал надолу и се постарал да изглежда засрамен.

– Беше забавно. Бях пиян.

Тор се намръщил.

– Косата на Сиф беше нейната гордост. Хората ще решат, че главата ѝ е обръсната за наказание. Че е направила нещо нередно и го е направила с някого, с когото не е трябвало.

– Ами да, така е – отговори Локи. – *Сигурно* така ще си помислят. И за съжаление, като имаш предвид, че взех косата ѝ от корените, през остатъка от живота си ще остане напълно плешива...

– Не, няма. – Тор погледнал нагоре към Локи, когото вече държал високо над главата си, а лицето му било като градоносен облак.

– Страхувам се, че ще е така. Но винаги може да сложи шал или шапка...

– Няма да изживее живота си плешива – казал Тор. – Защото, Локи, син на Лойфей, ако веднага не върнеш косата ѝ, ще счупя всяка една кост в тялото ти. Всяка една кост. И ако косата ѝ не порасне както трябва, ще се върна и отново ще счупя всяка една кост от тялото ти. И после

отново и отново. Ако го правя всеки ден, скоро ще стана много добър – продължил той вече малко по-весело.

– Не! – извикал Локи. – Не мога да върна косата ѝ. Не става така.

– Днес сигурно ще ми трябва един час, за да счупя всяка една кост от тялото ти – изрекъл замислено Тор. – Но се басирам, че като се упражнявам, може да стигна до около петнадесет минути. Ще ми е интересно да видя дали е така. – И той започнал да чупи костите на Локи.

– *Джуджетата!* – изкрещял Локи.

– Моля?

– Джуджетата могат да направят всичко. Могат да направят златна коса за Сиф, коса, която ще се слее с главата ѝ и ще започне да расте нормално, прекрасна златна коса. Те могат да го направят. Кълна се, че могат.

– Тогава най-добре отивай да говориш с тях – казал Тор.

Локи се изправил на крака и бързо се отдалечил, преди Тор да счупи още от костите му.

Обул си ботушите, с които можел да ходи по небето, и отишъл в Сваргалфхейм, където са работилниците на джуджетата. Решил, че най-изкусните от тях са трите джуджета, известни като синовете на Ивалди.

И затова отишъл в подземната им ковачница.

– Здравейте, синове на Ивалди. Разпитах наоколо и хората ми казаха, че Брок и брат му Ейтри са най-добрите майстори сред всички джуджетата, живели някога на света.

– Не – отговорило едното джудже. – Ние сме най-добрите майстори. Ние, синовете на Ивалди.

– Увериха ме, че Брок и Ейтри могат да правят съкровища толкова добри, колкото и тези, които правите вие.

– Лъжа! – отговорил най-високият от синовете на Ивалди. – Не бих поверил на онези некадърници със схванати пръсти и подковаването на един кон.

Най-дребният и най-умният от синовете на Ивалди просто свил рамене.

– Каквото и да направят, ние можем да направим нещо още по-добро.

– Чувам, че са ви предизвикали – казал Локи. – Три съкровища. Боговете на асите ще отсъдят кой е направил най-доброто съкровище. А, и между другото, едно от съкровищата трябва да е коса. Растяща, идеална златна коса.

– Можем да направим това – казал един от синовете на Ивалди. Дори и Локи не можел да ги различава съвсем добре.

След това Локи отишъл от другата страна на планината при джуджето на име Брок в работилницата, която той делил с брат си Ейтри.

– Синовете на Ивалди правят три съкровища като подарък за боговете от Асгард – казал той. – Боговете ще ги оценяват. Синовете на Ивалди искат да ти кажа, че ти и брат ти Ейтри не можете да направите нещо по-добро от тях. Нарекоха ви „некадърници със схванати пръсти“.

Брок не бил глупак.

– Тук има нещо подозрително, Локи – отговорил той. – Сигурен ли си, че не си го измислил ти? Създаването на проблеми между нас с Ейтри и синовете на Ивалди ми се струва точно нещо, което ти би направил.

Локи го погледнал колкото може по-невинно, което било изумително невинно.

– Нямам нищо общо – отговорил искрено той. – Просто реших, че е добре да го знаете.

– И ти не си заинтересован от това? – попитал Брок.

– Изобщо не съм.

Брок кимнал и вдигнал глава към Локи. Ейтри, братът на Брок, бил по-добрият майстор, но Брок бил по-умният от двамата и по-решителният.

– Е, тогава с удоволствие ще приемем предизвикателството на синовете на Ивалди в състезание за майсторство, съдии на което ще бъдат боговете. Защото не се съмнявам, че Ейтри може да кове по-сръчно и умело от синовете на Ивалди. Но нека направим това по-лично, Локи? А?

– Какво имаш предвид? – попитал Локи.

– Главата ти – отговорил Брок. – Ако победим в състезанието, искаме главата ти, Локи. Много неща минават през тази глава и не се съмнявам, че Ейтри може да направи нещо забележително от нея. Може би машина за мислене. Или мастилница.

Локи продължил да се усмихва, но вътрешно се намръщил. А денят започнал толкова добре. Е, трябвало просто да направи така, че Ейтри и Брок да не спечелят състезанието. Боговете пак щели да получат шест прекрасни подаръка от джуджетата, а Сиф – своята златна коса. Можел да се справи. Все пак бил Локи.

– Разбира се – отговорил той. – Главата ми. Няма проблем.

От другата страна на планината синовете на Ивалди изработвали своите съкровища. Локи не се притеснявал за тях. Но трябвало да се погрижи Брок и Ейтри да не спечелят, да няма никаква вероятност да спечелят.

Брок и Ейтри влезли в ковачницата. Вътре било тъмно, осветявал я само оранжевият пламък на горящи дървени въглища. Ейтри взел една свинска кожа от полицата и я сложил в огнището на ковачницата.

– Пазя тази кожа за нещо като това – казал той.

Брок просто кимнал.

– Така – продължил Ейтри. – Ти започни да работиш с меховете, Брок. Просто помпай. Трябва ми да е горещо и температурата да е постоянна, защото иначе няма да се получи. Помпай. Помпай.

Брок започнал да помпа меховете, изпращал струя от богат на кислород въздух в сърцето на ковачницата, загревайки всичко. Бил го правил много пъти. Ейтри наблюдавал, докато се убедил, че нещата ще са както иска.

Той излязъл, за да работи върху творението си извън ковачницата. Когато отворил вратата, за да излезе, вътре влетяло едно голямо, черно насекомо. Не била конска муха, нито домашна муха, а по-голяма от тях. Тя нахлула вътре и започнала да кръжи злобно из стаята.

Брок чувал ударите от чука на Ейтри пред ковачницата, звуците на изстъргване и извиване, на оформяне и изковане.

Голямата черна муха – била най-голямата и най-черната муха на света – кацнала на дланта на Брок.

И двете му ръце били върху меховете. Той не спрял, за да удари мухата, и тя го ухапала силно по горната страна на дланта.

Брок продължил да помпа.

Вратата се отворила и Ейтри влязъл и внимателно издърпал творението си от огнището. То било огромен глиган с козина от блестящо злато.

– Добра работа – казал Ейтри. – Още съвсем малко по-топло или по-хладно и всичко щеше да е само губене на време.

– Добра работа и при теб – казал Брок.

Черната муха, високо в ъгъла на тавана, кипяла от гняв и възмущение.

Ейтри взел едно златно блокче и го сложил на наковалнята.

– Така – изрекъл той. – Това нещо ще ги впечатли. Когато извикам, ти започни да помпаш меховете и каквото и да става, нито забавяй, нито забързвай, нито спирай. Предстои сложна работа.

– Разбрах – отговорил Брок.

Ейтри излязъл от стаята и започнал работа. Брок изчакал, докато чул вика на Ейтри, и започнал да помпа меховете.

Черната муха закръжила замислено из стаята и след това кацнала на шията на Брок. Насекомото пристъпило умело встрани, за да избегне едно ручейче от пот, защото в ковачницата било горещо и задушно. Мухата ухапала Брок с всички сили. Към поточето от пот се присъединила и струйка алена кръв, но джуджето не спряло да помпа.

Ейтри се върнал и извадил от огнището една нагорещена гривна. Пуснал я в хладния каменен вир на ковачницата, за да изстине. Когато гривната паднала във водата, над нея се вдигнал облак пара. Гривната се охладила, преминавайки бързо от оранжево към аленочервено и след това в златно.

– Казва се Драупнир – казал Ейтри.

– Капештата? Странно име за гривна – вметнал Брок.

– Не и за тази – отвърнал Ейтри и обяснил на Брок какво в гривната е толкова специално.

– Така – започнал Ейтри, – има нещо, което искам да сътворя от много време – моя шедьовър. Но той е още посложен от другите две съкровища. Така че ето какво трябва да направиш...

– Да помпам и да не спирам да помпам? – казал Брок.

– Точно така – отвърнал Ейтри. – Дори повече от преди. Не променяй скоростта или всичко ще се провали.

Ейтри взел едно блокче грубо отлято желязо, по-голямо от всички блокчета, които мухата (всъщност Локи) някога била виждала, и го сложил в огнището.

Излязъл от стаята и извикал на Брок да продължава да помпа.

Брок започнал да помпа, а отвън се чувало как Ейтри разтегля, оформя, заварява и съединява.

Локи, в образа на муха, решил, че няма повече време за деликатност. Шедьовърът на Ейтри щял да е нещо, което ще

впечатли боговете, и ако се впечатлели достатъчно, той щял да изгуби главата си. Локи кацнал между веждите на Брок и започнал да хапе клепачите на джуджето. То продължило да помпа въпреки болката. Локи ухапал по-дълбоко, по-силно, по-отчаяно. От клепачите на джуджето бликнала кръв, която започнала да се стича по лицето му, заслепявайки го.

Брок присвил очи и разклатил глава, опитвайки се да прогони мухата. Заизвивал главата си от едната страна до другата. Изкривил уста, опитвайки се да издуха въздух към мухата. Никакъв резултат. Тя продължила да хапе и джуджето не виждало нищо освен стичащата се кръв. Остра болка пронизвала главата му.

Брок започнал да брои и когато завършил едно движение надолу, той вдигнал бързо ръка от меховете и замахнал към мухата с такава скорост и такава сила, че Локи едва успял да избяга. Брок сграбчил отново меховете и продължил да помпа.

– Достатъчно! – извикал Ейтри.

Черната муха полетяла замаяно из стаята. Ейтри отворил вратата и тя избягала.

Ейтри погледнал разочаровано брат си, чието лице било потънало в кръв и пот.

– Не знам какво правеше този път – казал той. – Но едва не развали всичко. Накрая температурата изобщо не беше равномерна. И сега съкровището ми не е и наполовина толкова впечатляващо, колкото се надявах. Ще трябва просто да видим какво ще стане.

Локи, вече във формата на Локи, влязъл през отворената врата.

– Е, готови ли сте за състезанието? – попитал той.

– Брок може да отиде в Асгард, за да даде моите дарове на боговете и да отреже главата ти – отговорил Ейтри. – Аз предпочитам да съм си в ковачницата и да правя разни неща.

Брок се втренил в Локи изпод подутите си клепки.

– Нямам търпение да отрежа главата ти – казал той. – И това е лично.

II

В Асгард трима богове седели на троновете си – Один, едноокият баща на всички, Тор с червената брада, повелителят на гръмотевиците, и красавецът Фрей, богът на лятното плодородие. Те били съдиите.

Локи се изправил пред тях заедно с тримата едва различни един от друг синове на Ивалди.

Брок с черната брада гледал мрачно, застанал сам отстраня, а донесените от него неща били скрити под покривала.

– И така, какво ще оценяваме? – попитал Один.

– Съкровища – отговорил Локи. – Синовете на Ивалди са изработили дарове за теб, могъщи Один, както и за Тор и Фрей. Същото са направили и Ейтри и Брок. Вие трябва да решите кое от шестте неща е най-хубавото. Аз самият ще ви покажа вещите, направени от синовете на Ивалди.

Той подал на Один копието, наречено Гунгнир. То било много красиво, изписано със сложни руни.

– Може да пониже всичко и когато го хвърлиш, винаги намира целта си – обяснил Локи. Все пак Один имал само едно око и понякога не се прицелвал особено добре. – И още нещо важно: клетва, изречена пред това копие, е ненарушима.

Один вдигнал копието и казал само:

– Наистина е хубаво.

– А това е дълга златна коса – изрекъл гордо Локи. – Направена е от истинско злато. Тя ще се прикрепи към главата

на човек, който има нужда от нея, и ще расте и във всяко отношение ще е като истинска коса. Сто хиляди нишки от злато.

– Ще я изпитам – казал Тор. – Сиф, ела тук.

Сиф, чиято глава била покрита, станала и се приближила. Тя свалила шала си. Когато видели голата ѝ розова глава, боговете ахнали. Сиф внимателно си сложила златната перука на джуджетата и разтърсила косата си. Те видели как основата на перуката се съединява с главата ѝ и след това Сиф се изправила пред тях още по-сияйна и красива, отколкото била по-рано.

– Впечатляващо – изрекъл Тор. – Добра работа!

Сиф разтърсила златната си коса и излязла от залата, за да я покаже на приятелите си на слънчева светлина.

Последният подарък на синовете на Ивалди бил малък и сгънат като кърпа. Този подарък Локи сложил пред Фрей.

– Какво е това? Прилича на копринен шал – казал Фрей, който не се впечатлил особено.

– Така е – отговорил Локи. – Но ако го разгърнеш, ще видиш, че е кораб на име *Скидбладнир*. Където и да отиде, вятърът му винаги ще е попътен. И макар да е огромен, най-големият кораб, който може да си представиш, както виждаш, се сгъва като кърпа и може да го сложиш в торбичка.

Фрей бил впечатлен и Локи си отдъхнал. Това били три чудесни подаръка.

След това дошъл ред на Брок. Очите му били червени и подпухнали, а на шията му имало огромна следа от ухапване от насекомо. Локи си помислил, че Брок изглежда прекалено самоуверен, особено имайки предвид забележителните подаръци, донесени от синовете на Ивалди.

Брок взел златната гривна и я поставил пред Один, който седял на високия си трон.

– Тази гривна се нарича *Драупнир* – казал Брок. – Защото всяка девета вечер от нея ще падат осем точно толкова

красиви златни гривни. Можеш да възнаграждаваш хората с тях или да ги събираш и така да увеличаваш богатството си.

Один разгледал гривната и я сложил високо на бицепсите си, където тя заблестяла.

– Много е хубава – казал той.

Локи си спомнил, че Один казал същото и за копието.

Брок се приближил до Фрей. Вдигнал покривалото и открил огромен глиган с козина от злато.

– Брат ми направи този глиган за тебе, за да тегли колесницата ти – казал Брок. – Той ще се носи по небето и над морето по-бързо и от най-бързия кон. Никога няма да има толкова тъмна нощ, че златната му козина да не може да дава достатъчно светлина, за да виждаш какво правиш. Никога няма да се умори и никога няма да те разочарова. Нарича се Гуленбурсти, този със златната козина.

Фрей изглеждал впечатлен. *Е* – помислил си Локи, – *и корабът, който се сгъва като кърпа, беше точно толкова впечатляващ, колкото и неуморния глиган, светец в тъмното.* Главата му била в безопасност. А и знаел, че вече е успял да попречи в изработването на последния подарък, който Брок трябвало да поднесе.

Брок извадил изпод платното един чук и го поставил пред Тор.

Тор го погледнал и подсмръкнал.

– Дръжката е доста къса – казал той.

– Да – кимнал Брок. – Вината е моя. Аз работех на меховете. Но преди да го отхвърлиш, нека ти кажа какво го прави наистина необикновен. Нарича се Мьолнир, правещият светкавици. Първо, чукът не може да се счупи – колкото и силно да удариш нещо с него, той никога няма да пострада.

Тор изглеждал заинтересуван. През годините бил счупил доста оръжия обикновено като удрял неща с тях.

– Ако го хвърлиш, той никога няма да пропусне целта, по която си го метнал.

Тор изглеждал още по-заинтересуван. Бил изгубил доста добри оръжия, защото ги хвърлял по неща, които са го ядосали, но не ги улучвал и прекалено много хвърлени от него оръжия изчезвали в далечината и никога вече не ги виждал.

– Колкото и силно да го хвърлиш и колкото и далече да отиде, чукът винаги ще се връща при теб.

Сега Тор вече се усмихвал. А богът на гръмотевиците не се усмихвал често.

– Можеш и да променяш големината на чука. Може да стане голям, а може и да се свие така, че да го скриеш в джоба си.

Тор плеснал радостно с ръце и над Асгард отекнали гръмотевици.

– И все пак, както забеляза, дръжката наистина е прекалено къса. Вината за това е моя. Не успях да накарам меховете да духат, докато брат ми Ейтри изковаваше чука.

– Късата дръжка е незначителен козметичен дефект – отговорил Тор. – Този чук ще ни защити от ледените великани. Това е най-хубавият подарък, който съм виждал.

– Ще защити Асгард. Ще защити всички ни – изрекъл одобрително Один.

– Ако бях великан, щях много да се страхувам от Тор, когато държи този чук в ръцете си – казал Фрей.

– Да. Чукът е чудесен. Но Тор, какво ще кажеш за косата? Новата прекрасна златна коса на Сиф! – попитал малко отчаяно Локи.

– Какво? А, да. Жена ми има много хубава коса – отвърнал Тор. – Така. А сега, Брок, ми покажи как да накарам чука да става по-голям и по-малък.

– Чукът на Тор е по-хубав дори от прекрасното ми копие и от превъзходната ми гривна – казал Один, кимайки.

– Чукът е по-забележителен и по-внушителен и от кораба, и от глигана ми – признал Фрей. – Той ще опази боговете на Асгард от опасности.

Боговете потупали Брок по рамото и му казали, че Ейтри е направил най-чудесния дар, който някога са получавали.

– Радвам се да го чуя – отговорил Брок и се обърнал към Локи: – И така, сега ще отрежа главата ти, сине на Лойфей, и ще я взема със себе си. Ейтри много ще се зарадва. Ще направим от нея нещо полезно.

– Аз... ще откупя главата си – казал Локи. – Имам съкровища, които мога да ви дам.

– Дватама с Ейтри вече имаме всички съкровища, които ни трябват. Ние *изработваме* съкровища. Не, Локи. Искам главата ти.

Локи се замислил за момент, после казал:

– Тогава я вземи. Ако можеш да ме хванеш.

И скочил във въздуха, и се затичал високо над главите им. След миг вече го нямало.

Брок погледнал към Тор:

– Можеш ли да го хванеш?

– Всъщност не би трябвало – свил рамене Тор. – Обаче много ми се иска да опитам как работи чукът.

След малко Тор се върнал, хванал здраво Локи, който гледал с безсилен гняв.

Джуджето Брок извадило ножа си и казало:

– Ела тук, Локи. Ще отрежа главата ти.

– Разбира се – отвърнал Локи. – Разбира се, че може да отрежеш главата ми. Но – и тук призовавам могъщия Один – ако отрежеш и парченце от шията ми, ще нарушиш условията на споразумението ни, което ти обещава главата ми и само главата ми.

– Локи е прав – наклонил глава Один. – Нямах право да режеш шията му.

– Но как да отрежа главата, без да отрежа шията му – ядосал се Брок.

– Знаеш ли – казал доволно Локи, – ако хората се замисляха за точността на думите си, нямаше да се осмелят да се изправят срещу Локи, най-умния, най-мъдрия, най-хитрия, най-знаещия и най-красивия...

Брок прошепнал нещо в ухото на Один.

– Това ще е справедливо – съгласил се Один.

Брок извадил парче кожа и нож. Завързал кожата през устата на Локи. След това се опитал да прободне кожата с острието на ножа.

– Не става – оплакал се той. – Ножът ми не може да те пореже.

– Може и предвидливо да съм си осигурил защита от ножове – отговорил скромно Локи. – Просто за всеки случай, ако цялата тази тактика „не може да отрежеш шията ми“ не проработеше. Страхувам се, че нито едно острие не може да ме нарани.

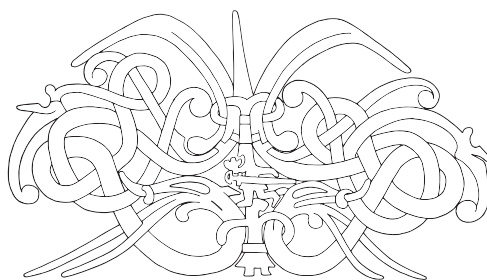
Брок изсумтял, извадил едно шило и го забил в кожата, пробивайки дупки в устата на Локи. След това взел един здрав конец и я зашил с него.

После си тръгнал, оставяйки Локи със здраво защита уста, така че да не може да се оплаква.

За Локи болката, че не може да говори, била още по-голяма от това, че устните му били защити към кожата.

И така, вече знаете как боговете получили най-големите си съкровища. Всичко станало заради Локи. Дори и чукът на Тор е заради Локи. Такъв бил Локи. Ядосваш му се дори и когато си му най-благодарен, и си му благодарен дори и когато го мразиш най-много.

МАЙСТОРЪТ СТРОИТЕЛ



Тор заминал на изток да се бие с великаните. В Асгард било по-спокойно без него, но и нямало кой да го защитава. Това се случило в началото, скоро след споразумението за мир между асите и ваните, когато боговете все още изграждали дома си и Асгард не бил защитен.

– Не можем винаги да разчитаме на Тор – казал Один. – Имаме нужда от закрила. Ще дойдат великани. Ще дойдат тролове.

– Ти какво предлагаш? – попитал Хеймдал, пазителят на боговете.

– Стена – отговорил Один. – Достатъчно висока, за да спре ледените великани. Достатъчно дебела, така че и най-силният трол да не може да я събори и да премине през нея.

– За изграждането на такава стена, толкова висока и толкова дебела, ще ни трябват много години – казал Локи.

Один кимнал в знак на съгласие.

– И въпреки това такава стена ни е нужна – повторил той.

На следващия ден в Асгард дошъл непознат. Той бил висок мъж, облечен като ковач, а зад него тежко пристъпвал кон – огромен сив жребец с широк гръб.

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

– Казват, че ви трябва стена – заявил непознатият.

– Продължавай – подканил го Один.

– Аз мога да ви я построя – казал мъжът. – Ще я построя толкова висока, че и най-големият великан няма да може да я прескочи. И толкова дебела, че и най-силният трол няма да може да я разбие и да премине през нея. Мога да я построя толкова хубаво, слагайки камък върху камък, че и мравка няма да успее да намери местенце, през което да се промуши. Ще ви построя стена, която ще издържи хиляди и хиляди години.

– За да се построи такава стена, ще трябва много време – обадил се Локи.

– Няма такава неща – отговорил непознатият. – Ще я построя за три сезона. Утре е първият ден на зимата. Ще ми трябва само една зима, едно лято и още една зима, за да я построя.

– И ако можеш да го направиш, какво ще искаш в замяна? – попитал Один.

– Не искам много за това, което предлагам – казал мъжът. – Само три неща. Първо, искам прекрасната богиня Фрея за жена.

– Не е малко – отвърнал Один. – И няма да се учудя, ако Фрея има собствено мнение по въпроса. Кой са другите две неща?

Непознатият се усмихнал самонадеяно.

– Ако ви построя стената, искам ръката на Фрея, а също така искам и слънцето, което грее на небето през деня, както и луната, която ни дава светлина през нощта. Тези три неща ще ми дадете, ако построя стената, която искате.

Боговете погледнали към Фрея. Тя не казвала нищо, но устните ѝ били свити, а лицето ѝ било преbledняло от гняв. На шията ѝ се виждала огърлицата на Бризингите, която

греела на гърдите ѝ като северното сияние, а косата ѝ била завързана със злато, което блестяло почти толкова, колкото и самата коса.

– Излез и почакай отвън – казал Один на непознатия. Мъжът тръгнал, но първо попитал къде може да намери храна и вода за жребеца си, който наричал Свадилфари, което значело „този, чието пътуване е неуспешно“.

Один се почесал по челото, а след това се обърнал и огледал всички богове.

– Е? – попитал той.

Боговете започнали да говорят.

– Тишина! – извикал Один. – Един по един!

Всеки от боговете и богините имал мнение и всички те мислели едно и също – че Фрея, слънцето и луната били прекалено важни и прекалено ценни, за да ги дадат на един непознат, та дори и да можел да им построи за три сезона стената, която им била нужна.

Фрея мислела и още нещо. Според нея мъжът трябвало да бъде набит заради нахалството му, а след това изхвърлен от Асгард и изпратен да си върви по пътя.

– И така – започвал Один, бащата на всички, – решихме. Ще отговорим „не“.

От ъгъла на залата се чуло сухо покашляне. Било от покашлянията, чиято цел е да привлекат внимание, и боговете се обърнали да видят кой кашля. Открили, че гледат към Локи, който се бил втренчил в тях и се усмихнал, вдигнал пръст, сякаш има да им разкрие нещо важно.

– Струва си да изтъкна, че пренебрегвате нещо огромно – казал той.

– Не мисля, че сме пропуснали каквото и да било, размирнико сред боговете – отговорила остро Фрея.

– Забравяте, че онова, което предлага да направи непознатият, е направо невъзможно. Никой на света не би могъл

да построи стена толкова висока и толкова дебела като тази, която той описва, и да я завърши за осемнадесет месеца. Нито великан, нито бог може да направи това, а какво остава за обикновен смъртен. Готов съм да заложа главата си, че е така.

При тези думи всички богове кимнали и изсумтели, и изглеждали впечатлени. Всички освен Фрея, която изглеждала разгневена.

– Вие сте глупци. Особено ти, Локи, защото се мислиш за най-умния – казала тя.

– Това, което той казва, че може да направи, е невъзможна задача – отговорил Локи. – Затова ето какво предлагам: да приемем исканията му и цената му, но да му поставим трудни условия – да не използва помощници за строежа на стената и вместо за три сезона да я построи за един. Ако на първия ден от лятото стената все още не е завършена, а ще стане точно така, тогава не му плащаме нищо.

– И защо да се съгласява на такива условия? – попитал Хеймдал.

– И какво ще спечелим в сравнение с това изобщо да не строи стената? – попитал Фрей, братът на Фрея.

Локи се опитал да потисне раздразнението си. *Всички богове ли са глупаци?* Започнал да обяснява, сякаш говори на малки деца.

– Ковачът ще започне да строи стената. Но няма да я завърши. Ще работи шест месеца по безнадеждната си задача, без да му се плаща. На края на шестте месеца ще го изгоним – може дори и да го набием заради дързостта му – и след това ще можем да използваме направеното от него до този момент като основа за стената, която ще довършим през следващите години. Изобщо не рискуваме да загубим Фрея, а да не говорим за слънцето или луната.

– И защо ще се съгласява да я построи за един сезон? – попитал Тир, богът на войната.

– Може и да не се съгласи – отговорил Локи. – Но ми се струва достатъчно самонадеян и самоуверен и не от хората, които ще се откажат от предизвикателство.

Всички богове изсумтели и потупали Локи по гърба, казали му, че е много хитър и е хубаво, че е хитър и е на тяхна страна, и че сега ще си получат основите на оградата безплатно, и се поздравили един друг с това, че са толкова умни и така добре умеят да се пазарят.

Фрея не казала нищо. Тя опипвала с пръсти огърлицата от светлина, подарък от Бризингите. Това била същата огърлица, която Локи в образа на тюлен откраднал от нея, докато се къпела, и за която Хеймдал, също във формата на тюлен, се борил с Локи, за да ѝ я върне. Фрея нямала доверие на Локи. Не ѝ харесвала посоката, в която тръгнал разговорът.

Боговете извикали строителя в залата си.

Той ги огледал всичките. Изглеждали в добро настроение и се побутвали, ухилени и усмихнати. Но Фрея не се усмихвала.

– Е? – попитал строителят.

– Ти поиска три сезона – отговорил Локи. – Ще ти дадем само един. Утре е първият ден на зимата. Ако на първия ден на лятото не си свършил, ще си тръгнеш, без да ти платим. Но ако си построил стената толкова висока, толкова дебела и непробиваема, както се договорихме, тогава ще ти дадем всичко, което поиска от нас – луната, слънцето и прекрасната Фрея. Но не трябва никой да ти помага за стената, трябва да я построиш сам.

Известно време непознатият не казал нищо. Той се взирал в далечината и сякаш претеглял думите и условията на Локи. След това погледнал към боговете и свил рамене.

– Казахте да не ми помага никой. Искам конят ми Свадилфари да ми помага да докарвам камъните, които ще използвам за построяването на стената. Не мисля, че това е неприемлива молба.

– Не е неприемлива – съгласил се Один и останалите богове кимнали и си казали един на друг, че конете са добри в тегленето на тежки камъни.

След това се заклели, боговете и непознатият, с най-могъщата от клетвите, че нито една от страните няма да измами другата. Заклели се пред оръжията си. Заклели се и пред Драупнир, златната гривна на Один, заклели се и пред Гунгнир, копието на Один, а клетвата пред Гунгнир била нарушима.

На следващата сутрин, когато слънцето изгряло, боговете застанали да гледат как работи човекът. Той плюл на ръцете си и започнал да копае рова, в който да сложи първите камъни.

– Дълбоко копае – казал Хеймдал.

– Бързо копае – обадил се и Фрей, братът на Фрея.

– Е, явно е добър копач на ровове и окопи – признал неохотно Локи. – Но представете си колко камъни ще трябва да докара от планината. Едно е да се копае ров. И съвсем друго да се докарат камъни от много мили без никаква помощ и след това да ги нареди един върху друг толкова плътно, че и мравка да не може да се промъкне между тях, и по-високо и от най-високия великан, за да построи стената.

Фрея погледнала към Локи с отвращение, но не казала нищо. Когато слънцето залязло, строителят се качил на коня си и тръгнал към планината, за да събере първите камъни. Конят влачел зад себе си по меката земя празна плоскодънна шейна, в която мъжът да ги сложи. Боговете ги наблюдавали как се отдалечават. Бледата луна светела високо в зимното небе.

– Ще се върне след седмица – казал Локи. – Чудя се колко камъни може да тегли конят. Изглежда силен.

След това боговете отишли в залата си за празненства и започнали да се веселят, но Фрея не се смеела. Преди зазоряване заваляло, паднала лека покривка от снежинки, предвестник на дълбокия сняг, който щял да дойде по-късно през зимата.

Хеймдал, който виждал всичко, приближаващо се към Асгард, и който не пропускал нищо, събудил боговете в тъмнината. Събрали се пред рова, изкопан от непознатия предишния ден. В настъпващата зора те наблюдавали как строителят идва към тях, пристъпвайки до коня си.

Конят бавно теглел няколко блока гранит, толкова тежки, че шейната оставяла дълбоки коловози в черната земя.

Когато видял боговете, мъжът махнал с ръка и весело извикал „Добро утро“. Посочил към изгряващото слънце и намигнал на боговете. След това отвързал коня си и го оставил да пасе, докато той самият се заел да издърпа първия от гранитните блокове в изкопания вече ров, който бил готов за камъните.

– Конят наистина е силен – казал Балдур, най-красивият от асите. – Нито един нормален кон не би могъл да тегли толкова тежки камъни.

– По-силен е, отколкото си представяхме – добавил Квазир, мъдрият.

– А – рекъл Локи. – Конят скоро ще се умори. Това е първият ден, в който работи. Няма да може да тегли толкова много камъни всяка нощ. А и идва зима. Снеговете ще са дълбоки и дебели, вилиците ще са заслепяващи и пътят към планината ще е труден. Няма защо да се тревожим. Всичко върви по план.

– Толкова те мразя – казала Фрея, която стояла до Локи, без да се усмихва. Тя не останала да гледа как в ранното

утро непознатият поставя основите на стената, а се върнала в Асгард.

Всяка вечер строителят, конят и празната шейна тръгвали към планината. Всяка сутрин се връщали и конят теглел нови двадесет гранитни блока, всеки от тях по-голям от най-високия човек.

Всеки ден стената растяла и до вечерта ставала по-голяма и по-внушителна, отколкото била по-рано.

Один извикал боговете при себе си.

– Стената расте бързо – казал той. – А ние се заклехме с ненарушима клетва, клетва пред гривната и оръжието, че ако завърши стената навреме, ще му дадем слънцето, луната и ръката на прекрасната Фрея.

Квазир, мъдрият, казал:

– Нито един човек не може да направи това, което прави този строител. Подозирам, че не е човек, а нещо друго.

– Великан – обадил се Один. – Може би.

– Само ако Тор беше тук – въздъхнал Балдур.

– Тор се бие с тролове на изток – казал Один. – Но дори и да се върне, клетвата ни е строга и ненарушима.

– Станали сме като старици, които се тревожат напразно – опитал се да ги успокои Локи. – Строителят не може да свърши стената преди първия ден на лятото дори и да е най-силният великан на земята. Невъзможно е.

– Иска ми се Тор да беше тук – обадил се Хеймдал. – Той щеше да знае какво да направим.

Паднал дълбок сняг, но той не пречел на строителя на стената, нито забавял коня му Свадилфари. Сивият жребец теглел натоварената догоре с камъни шейна през преспи и виелици нагоре по стръмни хълмове и отново надолу през заледени клисури.

Дните започнали да нарастват.

Всяка сутрин зората идвала все по-рано. Снеговете започнали да се топят и калта, която се показала под тях, била гъста и тежка, кал, която полепва по ботушите и те дърпа надолу.

– Конят никога няма да може да тегли камъните през калта – казал Локи. – Те ще затъват, а той ще започне да се препъва.

Но Свадилфари пристъпвал уверено и упорито дори и през най-гъстата и лепкава кал и докарвал камъните до Асгард, въпреки че шейната била толкова тежка, че оставяла дълбоки нарязи по склоновете. Строителят вече вдигал камъните на стотици метри, поставяйки всеки от тях на мястото му.

Калта изсъхнала, разцъфтели пролетни цветя – жълт подбел и бели горски анемонии – и стената, която непознатият издигал около Асгард, ставала величествена и внушителна. Когато я завършел, щяла да е недостъпна – нито великан, нито трол, джудже или смъртен щял да успее да премине през такава стена. А непознатият продължавал да я строи все така в добро настроение. Нито той, нито конят му се интересували дали вали сняг, или дъжд. Всяка сутрин те докарвали камъни от планината и всеки ден строителят подреждал тези гранитни блокове върху предишния ред.

Вече настъпил последният ден от зимата и стената била почти завършена.

Боговете седнали на тронове си в Асгард и започнали да говорят.

– Слънцето – казал Балдур. – Дадохме слънцето.

– Поставихме луната в небето, за да отброява дните и седмиците в годината – казал мрачно Браги, богът на поезията. – Сега няма да има луна.

– А Фрея, какво ще правим без Фрея? – попитал Тир.

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

– Ако строителят наистина е великан – започнала Фрея с леден тон, – ще се ожена за него и ще го последвам в Йотунхейм. И ще бъде интересно да видим кого мразя повече – него, защото ме е отвел, или вас, защото сте ме дали.

– Виж, недей така – заговорил Локи, но Фрея го прекъснала с думите:

– Ако великанът ме отведе и вземе слънцето и луната, тогава искам само едно от боговете на Асгард.

– Кажы какво е – отговорил Один, бащата на всички, който до този момент мълчал.

– Искам, преди да си отида, онзи, който стана причина за това бедствие, да бъде убит – казала Фрея. – Мисля, че е справедливо. Ако аз отида в страната на ледените великани, а слънцето и луната бъдат взети от небето и светът потъне във вечен мрак, тогава този, който ни доведе до това положение, трябва да плати с живота си.

– А! – казал Локи. – Толкова е трудно да се определи кой е виновен. Нима някой си спомня кой какво точно е предложил? Струва ми се, че всички богове участваха еднакво в тази злополучна грешка. Всички ние го предложихме, всички се съгласихме...

– *Ти* го предложи – отвърнала Фрея. – *Ти* убеди тези глупаци. И преди да напусна Асгард, ще те видя мъртъв.

– Ние всички... – започнал Локи, но видял израженията по лицата на боговете в залата и замълчал.

– Локи, сине на Лойфей – казал Один, – това е резултат от погрешния ти съвет.

– Който беше толкова лош, колкото и останалите ти съвети – казал Балдур. Локи му хвърли възмутен поглед.

– Строителят трябва да загуби облога – казал Один. – Без да нарушаваме клетвата. Той трябва да се провали.

– Не знам какво очакваш да направя – отговорил Локи.

– Не очаквам нищо от теб – казал Один. – Но ако строителят успее да завърши стената до края на утрешния ден, тогава смъртта ти ще е дълга и мъчителна и освен това ще е неприятна и позорна.

Локи погледнал към всеки един от боговете и по лицата им видял смъртта си, видял гняв и негодувание. Не видял милост или опрощение.

Смъртта му наистина щяла да е неприятна. Но каква друга възможност имал? Какво можел да направи? Не се осмелявал да нападне строителя. От друга страна...

– Оставете на мен – кимнал Локи.

Той излязъл от залата и нито един от боговете не се опитал да го спре.

Строителят поставил последните камъни от товара си на стената. На другия ден, първия ден от лятото, когато слънцето залезело, той щял да завърши стената си и да си тръгне от Асгард с обещаното. Трябвало да сложи само още двадесет гранитни блока. Той слязъл по грубото дървено скеле и подсвирнал на коня си.

Обикновено Свадилфари пасял сред високата трева на края на гората на около половин миля от стената, но винаги идвал, когато господарят му изсвирвал.

Строителят грабнал въжетата на празната шейна и се приготвил да впрегне в нея огромния си сив кон. Слънцето вече било ниско на небосклона, но нямало да залезе още няколко часа, а лунният диск бил блед, но и той се виждал високо в небето. Скоро и двете щели да му принадлежат, по-голямата светлина и по-малката, както и прекрасната Фрея, която била по-красива и от слънцето, и от луната. Но строителят не искал да брой спечеленото, преди да го види в ръцете си. Работил толкова много и толкова дълго – през цялата зима...

Той подсвирил още веднъж за коня. Странно – никога не му се било налагало да свири втори път. Вече виждал Свадилфари, който клател глава и почти подскачал сред дивите цветя на пролетната ливада. Конят правел стъпка напред, а след това назад, сякаш усещал нещо омагьосващо в топлата пролетна вечер, но не можел да разбере какво е.

– Свадилфари! – извикал строителят и жребецът наострил уши и тръгнал в бърз галоп през ливадата.

Строителят гледал как конят му се носи към него и усетил задоволство. Ударите на копитата отекнали над ливадата, удвоявани и утроявани от ехото, което отскачало от високата гранитна стена, така че за момент му се сторило, че към него препуска цяло стадо коне.

Не – помислил си той – *има само един кон*. Поклатил глава и осъзнал грешката си. Не бил един кон. Не били само един чифт копита. *А два...*

Другият кон бил кафява кобила. Строителят веднага разбрал, че е кобила – нямало нужда да гледа между краката ѝ. Всяка извивка, всеки сантиметър, всичко у кафявата кобила било женствено. Свадилфари се обърнал, докато тичал през ливадата, след това забавил ход, изправил се на задните си крака и изцвил силно.

Кафявата кобила не му обърнала внимание. Тя спряла да тича, сякаш него го нямало, а след това навела глава и като че ли започнала да пасе, докато Свадилфари се приближавал. Но когато стигнал на три фута от нея, кобилата се затичала отначало леко, а след това преминала в галоп и сивият жребец препуснал след нея, за да я настигне, винаги на една дължина зад нея, като се опитвал да захапе задницата и опашката ѝ със зъби, но все не успявал.

Конете бягали заедно през ливадата в златната светлина на залеза, сивият кон и кафявата кобила, с блеснали в пот хълбоци. Било почти като танц.

Строителят плеснал силно с ръце, изсвирил и извикал Свадилфари по име, но жребецът не му обърнал внимание.

Строителят хукнал, за да хване коня и да го накара да се вразуми, но кафявата кобила като че ли разбрала намерението му, затова забавила ход и потъркала ушите и гривата си в главата на жребеца, а след това препуснала към гората, сякаш я гонят вълци. Свадилфари побягнал след нея и след малко и двата коня изчезнали в сенките на леса.

Строителят изругал, изпълул се и зачакал Свадилфари да се върне.

Сенките се удължили, но той не дошъл.

Строителят се върнал при шейната. Погледнал към гората. След това плюл на ръцете си, хванал въжетата и започнал да тегли шейната през покритата с трева и пролетни цветя ливада към кариерата в планината.

Не се върнал на зазоряване. Когато се появил в Асгард, теглейки шейната след себе си, слънцето вече било високо в небето.

В шейната имало десет каменни блока, всичко, което можел да докара, и той теглел и дърпал, и проклинал камъните, но с всяко дърпане се приближавал все повече към стената.

Прекрасната Фрея стояла на портите и го наблюдавала.

– Имаш само десет каменни блока – казала му тя. – Ще ти трябват два пъти повече, за да завършиш стената ни.

Строителят не казал нищо. Той продължил да тегли блоковете към недовършената порта с непроницаемо изражение. Вече не се усмихвал, нито намигал.

– Тор се връща от изток – казала му Фрея. – Скоро ще е при нас.

Боговете на Асгард излезли, за гледат как строителят тегли камъните към стената. Те застанали около Фрея, сякаш да я защитят.

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

Отначало наблюдавали мълчаливо, а после започнали да се усмихват, да се кискат и да подвикват.

– Ей! – извикал Балдур. – Ще получиш слънцето само ако завършиш стената. Мислиш ли, че ще отнесеш слънцето със себе си у дома?

– Луната също – добавил Браги. – Колко жалко, че конят ти не е при теб. Той щеше да докара всички камъни, които са ти нужни.

И боговете започнали да се смеят.

Тогавя строителят оставил шейната. Изправил се пред боговете.

– Вие си послужихте с измама! – казал той, а лицето му било алено от усилията и от гняв.

– Не сме те измамили – отговорил Один. – Не повече отколкото ти измами нас. Мислиш ли, че щяхме да ти позволим да строиш стената ни, ако знаехме, че си великан?

Строителят вдигнал с едната си ръка голям камък и ударил с него друг, счупвайки гранитния блок на две. Обърнал се към боговете с двете половини от камъка в ръцете си и вече бил двадесет, тридесет, петдесет фута висок. Лицето му било изкривено и сега не приличал на кроткия и спокоен непознат, който пристигнал в Асгард преди един сезон. В този миг лицето му изглеждало като гранитното лице на скала, изкривено и изсечено от гняв и омраза.

– Аз съм планински великан – казал той. – А вие, боговете, сте само едни измамници и подли клетвопрестъпници. Ако конят ми все още беше с мен, сега щях да довършвам стената ви. И в замяна на това щях да взема прекрасната Фрея, слънцето и луната. И щях да ви оставя тук в тъмнина и студ, без да имате дори и красота, която да ви радва.

– Не сме нарушавали никаква клетва – казал Один. – Но и никаква клетва не може да те защити от нас сега.

Планинският великан изревал гневно и се втурнал към боговете, хванал по един огромен гранитен камък в ръцете си като тояга.

Боговете се отдръпнали и едва сега великанът видял кой стои зад тях. Огромен, мускулест бог с червена брада и с железни ръкавици, хванал каменен чук, с който замахнал само веднъж. Пуснал чука, когато бил насочен към великана.

Щом той полетял от ръката на Тор, от ясното небе проблеснала светкавица, последвана от глухия тътен на гръмотевица.

Планинският великан видял как, докато лети към него, чукът бързо става все по-голям, а след това не видял нищо никога вече.

Боговете довършили сами стената, въпреки че им трябвали много седмици, за да изсекат и докарат в Асгард последните десет блока от кариерите високо в планината и да ги поставят отгоре на портата. Те не били така добре издялани, нито прилягали толкова плътно, както блоковете на майстора строител.

Някои от боговете смятали, че е трябвало да оставят великана да построи още малко от стената, преди Тор да го убие. А Тор казал, че се радва, че боговете му предложили малко забавление, когато се върнал у дома от изток.

Странно, защото това било съвсем необичайно за него, но Локи не бил наоколо, за да го хвалят за ролята му в примамването на коня Свадилфари. Никой не знаел къде е, макар че някои говорели за великолепна кафява кобила, която виждали в ливадите под Асгард. Локи не се върнал почти цяла година, а когато се появил, с него дошло и едно сиво конче.

Било прекрасно конче с осем крака вместо обичайните четири, следвало Локи навсякъде, душелo го с муцунката си

и се държало с него, сякаш е майка му. Кое то всъщност било точно така.

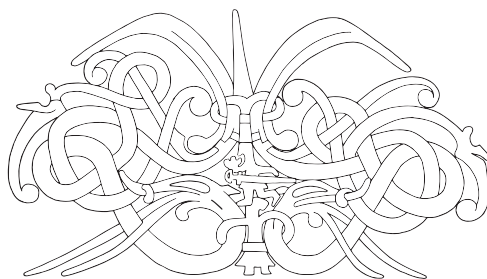
Кончето пораснало и станало кон, който нарекли Слейпнир – той бил огромен сив жребец, най-бързият и най-силният кон на света, кон, който можел да надбяга вятъра.

Локи го дал в дар на Один и това бил най-добрият кон сред хората и боговете.

Мнозина се възхищавали на коня, но само най-храбрите споменавали родословието му в присъствието на Локи и никой не се осмелявал да го направи втори път. Локи се стараел с всички сили да направи неприятен живота на онзи, когото чувал да разказва как примамил Свадилфари да избяга от господаря си и как спасил боговете от своята собствена лоша идея. Той никога не забравял нанесена му обида.

Ето това е историята как боговете се сдобили със своята стена.

**ДЕЦАТА
НА ЛОКИ**



Локи бил красавец и го знаел. Хората искали да го харесват, искали да му вярват, но той бил в най-добрия случай непостоянен и нехаен, а в най-лошия – неприятен и зъл. Оженил се за жена на име Сигюн, която била щастлива и красива, когато Локи я ухажвал и се оженил за нея, но след това винаги изглеждала така, сякаш очаква лоша новина. Тя му родила син Нарфи и скоро след това и още един син, Вали.

Понякога Локи изчезвал за дълго време и тогава Сигюн изглеждала така, сякаш очаква възможно най-лошата новина, но Локи винаги се връщал при нея. Тогава очите му шарели и изглеждал гузен, а също и така, като че ли наистина е много доволен от себе си.

Три пъти заминавал, три пъти се връщал – рано или късно.

Третия път, когато се върнал, Один го извикал при себе си.

– Сънувах сън – казал мъдрият едноок бог. – Имаш деца.

– Имам син Нарфи. Добро момче, макар че трябва да призная, че невинаги слуша баща си, а също и още един син, Вали, послушен и сдържан.

– Не тези. Имаш още три деца, Локи. Измъкваш се, за да прекарваш дните и нощите си в земите на ледените великани с великанката Ангрбода. И тя ти е родила три деца. Видях ги в съня си и виденията ми казват, че в бъдеще те ще бъдат най-големите врагове на боговете.

Локи не казал нищо. Опитал се да прилича на засрамен, но успял просто да изглежда доволен от себе си.

Один извикал боговете начело с Тир и Тор и им казал, че ще пътуват далече в Йотунхейм, замята на великаните, за да доведат децата на Локи в Асгард.

Боговете тръгнали към земята на великаните, преодолявайки много опасности, и накрая стигнали до крепостта на Ангрбода. Тя не ги очаквала и била оставила децата си да играят в голямата зала. Боговете се стреснали, когато видели какви са децата на Локи и Ангрбода, но това не ги спряло. Хванали ги и понесли. Най-голямото, завързано за обеления ствол на един бор. На второто запушили устата с намордник, направен от възлеста върба, и завързали въже около шията му като каишка. Третото дете вървяло до тях, мрачно и стряскащо.

Тези, които били отдясно на третото дете, виждали красиво младо момиче, а тези отляво се опитвали да не поглеждат към него, защото виждали сред тях да върви мъртво момиче с разложени черна плът и кожа.

– Забеляза ли нещо? – обърнал се Тор към Тир на третия ден от пътуването им обратно през земята на ледените великани. Били спрели да пренощуват на една малка полянка и Тир почесвал косматата шия на второто дете на Локи с огромната си ръка.

– Какво?

– Великаните не ни преследват. Дори и майката на тези същества не идва след нас. Сякаш *искат* да отведем децата на Локи от Йотунхейм.

– Това са глупави приказки – отговорил Тир, но докато го изричал, потреперил въпреки топлината на огъня.

След още два дни тежко пътуване те стигнали в двореца на Один.

– Това са децата на Локи – казал кратко Тир.

Първото от децата на Локи, завързано за боровото дърво, сега било по-дълго от дървото. Казвало се Йормунгундър и било змия.

– За дните, които го носихме насам, е пораснало много – казал Тир.

– Внимавай. Може да плюе изгаряща черна отрова – добавил Тор. – Плю и по мен, но не улучи. Затова завързахме така главата му за дървото.

– То е дете – казал Один. – Все още расте. Ще го изпра- тим там, където не може да навреди на никого.

Один отвел змията на брега на морето, което лежи отвъд всички земи, морето, което заобикаля Мидгард, и там, на брега, освободил Йормунгундър и наблюдавал как се плъзва и потъва във вълните, а след това отплува надалече, изви- вайки се в кръгове и спирали.

Один наблюдавал с едното си око змията, докато се изгу- била на хоризонта, и се чудел дали е постъпил правилно. Не знаел. Направил това, което му казали сънищата, но съни- щата знаят повече от онова, което разкриват дори и на най- мъдрият от боговете.

Змията щяла да расте под сивите води на световния оке- ан, да расте, докато обхване земята. Хората щели да наричат Йормунгундър змията на Мидгард.

Один се върнал в голямата зала и заповядал на дъщерята на Локи да пристъпи напред.

Втренчил се в момичето. От дясната страна на главата ѝ бузата ѝ била бяла и розова, окото ѝ било като зелените очи

на Локи, устните ѝ били плътни и аленочервени. От лявата страна на лицето ѝ кожата била на петна и набраздена, белязана с раните на смъртта. Мъртвото ѝ око било разложено и бледо, устата ѝ без устни била безжизнена и разтегната над кафявите ѝ зъби.

– Как ти викат, момиче? – попитал бащата на всички.

– Наричат ме Хел – отговорила тя. – Ако ти е угодно, отцо на всички.

– Ти си любезно дете – казал Один. – Признавам го.

Хел не казала нищо, само го погледнала със зеленото си око – студено като парченце лед, и с бледото си око – угаснало, празно и мъртво, и той не видял у нея страх.

– Ти жива ли си? – попитал той момичето. – Или се труп?

– Аз съм си просто аз, Хел, дъщеря на Ангрбода и Локи – отговорило момичето. – И най-много харесвам мъртвите. Те са простички същества и ми говорят с уважение. Живите ме гледат с отвращение.

Один се втренчил в момичето и си спомнил съня си. Тогава казал:

– Това момиче ще е владетелката на най-мрачното от мрачните места и повелителката на мъртвите на деветте свята. Тя ще е владетелката на онези нещастни души, които не умират с достойна смърт, а от болест, старост, при нещастен случай или при раждане. Воините, които умират в битка, винаги ще идват тук при нас, във Валхала. Но мъртвите, които са умрели по друг начин, ще бъдат нейните хора, които ще живеят с нея в мрака.

За първи път, откакто я взели от майка ѝ, момичето Хел се усмихнало с половината си уста.

Один отвел Хел в света на мрака и ѝ показал огромната зала, в която щяла да приема поданиците си, наблюдавайки я, докато тя давала имена на нещата около нея.

– Ще нарека купата си Глад – казала Хел. Взела един нож. – Това се нарича Бедствие. А леглото ми се нарича Инвалидност.

Один се справил с две от децата на Локи и Ангрбода. Едното в океана, другото в мрака под земята. Но какво да прави с третото?

Когато довели от земята на великаните третото, най-малкото дете на Локи, то било колкото малко кученце и Тир го галел по шията и главата и играел с него, като първо свалял върбовия му намордник. То било малко вълче, сиво и черно, имало очи с цвят на тъмен кехлибар.

Вълчето ядяло месото си сурово, но говорело като човек на езика на боговете и хората и било много гордо. Малкото зверче се наричало Фенрир. То също растяло бързо. Един ден било голямо колкото вълк, на другия – колкото пещерна мечка, а на следващия – колкото огромен лос.

Боговете се страхували от него – всички освен Тир. Той все така играел и тичал с вълчето и само той всеки ден го хранел. И всеки ден звярът изяждал повече от предишния, и всеки ден растял и ставал по-силен и по-свиреп.

Один наблюдавал с лошо предчувствие как детето вълк расте, защото в съня му вълкът присъствал на края на всичко и последното, което виждал в който и да е от сънищата си за бъдещето, били топазовите очи и острите бели зъби на Фенрис Вълка, както наричали Фенрир.

Боговете се събрали и решили да оковат Фенрир.

В ковачниците си изработили тежки вериги и окови и ги отнесли при него.

– Ето – казали те, сякаш предлагали нова игра.

– Толкова бързо порасна, Фенрир. Време е да изпитаме силата ти. Направихме най-здравите окови и вериги. Мислиш ли, че можеш да ги разкъсаш?

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

– Мисля, че мога – отговорил Фенрис Вълка. – Завържете ме.

Боговете завързали тежките вериги около Фенрир и сложили лапите му в оковите. Той чакал неподвижно, докато свършили. Усмивали се един на друг, когато оковавали огромния вълк.

– Сега – извикал Тор.

Фенрир напрегнал мускулите на краката си и оковите се счурили като сухи клонки.

Огромният вълк започнал да вие към луната, вой на тържество и радост.

– Разкъсах веригите ви – казал той. – Не го забравяйте.

– Няма да забравим – отговорили боговете.

На следващия ден Тир отишъл да даде месо на Фенрир.

– Разчупих веригите – казал Фенрир. – Счупих ги много лесно.

– Така е – отговорил Тир.

– Мислиш ли, че отново ще ме изпитват? Всеки ден по-раствам все повече и ставам все по-силен.

– Ще те изпитват отново. Залагам дясната си ръка – отговорил Тир.

Вълкът продължавал да расте, а боговете отишли в ковачниците, където приготвили нови вериги. Всяка една от брънките им била прекалено тежка, за да я вдигне обикновен човек. Металът на веригите бил най-здравият метал, който успели да намерят – желязо от земята, смесено с желязо, паднало от небето. Нарекли веригите Дроми.

Откарали ги при спящия Фенрир.

Вълкът отворил очи.

– Пак ли? – попитал той.

– Ако се измъкнеш от веригите, тогава всички светове ще узнаят за величието ти и силата ти. Ще бъдеш най-

прославеният. Ако вериги като тези не могат да те удържат, тогава силата ти е по-голяма от силата на който и да е от боговете или великаните.

Фенрир кимнал и погледнал веригите, наречени Дроми, по-големи от всички вериги, по-здрави от най-здравите окови.

– Няма слава без опасност – изрекъл след известно време вълкът. – Мисля, че мога да разкъсам тези вериги. Оковете ме.

Оковали го.

Огромният вълк започнал да се изпъва и напъва, но веригите издържали. Боговете се спогледали и в очите им се появило тържество, но огромният вълк започнал да се изви-ва, да се върти и да рита с крака, напъвал всеки свой мускул, впрягайки цялата си енергия. Очите му пламнали и на устата му избила пяна.

Докато се извивал, Фенрир ръмжал. Борел се с всички сили.

Боговете несъзнателно отстъпили назад и добре, че го направили, защото веригите се пропукали и след това се счупили с такава сила, че парчетата полетели далече из въздуха и дълги години след това боговете намирали части от оковите, забити в стволите на огромни дървета или в склоновете на планината.

– Да! – извикал Фенрир и завил победоносно като вълк и като човек.

Забелязал, че боговете, които наблюдавали борбата му, сякаш не се радвали на неговия успех. Дори и Тир. Фенрир, детето на Локи, се замислил за това и за други неща.

С всеки изминал ден Фенрис Вълка започнал да става все по-гладен и по-гладен.

Один разсъждавал, мислил и премислял. Имал цялата мъдрост от кладенеца на Мимир, както и мъдростта, коя-

то получил, докато висял като жертва от дървото на живота. Най-накрая извикал при себе си светлия елф Скирнир, пратеника на Фрей, и описал веригите, наречени Глейпнир. Скирнир препуснал с коня си по моста дъга към Сварталф-хейм с инструкции за джуджетата как да създадат вериги като никои други, които някога били правени.

Джуджетата изслушали Скирнир, който описал поръчката, потръпнали и назовали цената си. Скирнир приел, както му казал Один, макар че цената била висока. Джуджетата събрали съставките, които им трябвали, за да направят Глейпнир.

- Ето шестте неща, които събрали:
- Първо, шума от котешките стъпки.
- Второ, брадата на жена.
- Трето, корените на планина.
- Четвърто, сухожилията на мечка.
- Пето, гласа на риба.
- Шесто и последно, слюнката на птица.

И от всички тях направили Глейпнир. (Казвате, че не сте виждали такива неща? Разбира се, че не сте. Джуджетата ги използвали всичките и вече не съществуват.)

Когато свършили, джуджетата дали на Скирнир една дървена кутия. В нея имало нещо, което приличало на дълга копринена панделка, гладко и меко. Било почти прозрачно и леко като перце.

Скирнир препуснал обратно към Асгард с кутията. Пристигнал късно вечерта, след залез-слънце. Показал на боговете какво е донесъл от работилницата на джуджетата и те се удивили от това, което видели.

Всички отишли заедно на брега на Черното езеро и извикали Фенрир по име. Той дотичал, както идва куче, щом го повикат, и боговете се учудили колко голям и силен е станал.

- Какво има? – попитал вълкът.
- Намерихме най-здравата верига от всички – отвърнали те. – Дори и ти няма да успееш да я скъсаш.
- Вълкът издул гърди и казал гордо:
- Мога да скъсам всяка верига.
- Один разтворил ръка и показал Глейпнир, който проблеснал на лунната светлина.
- Това? – казал вълкът. – Това е просто нищо.
- Боговете дръпнали панделката, за да му покажат колко е здрава.
- Ние не можем да я скъсаме – казали те.
- Вълкът погледнал с присвити очи копринената панделка, която проблясвала като следа от охлюв или лунна светлина по морските вълни, и се обърнал, без да прояви интерес.
- Не – отговорил той. – Донесете ми истински вериги, истински окови, тежки и огромни, и тогава ще ви покажа силата си.
- Това е Глейпнир – казал Один. – Той е по-здрав от които и да било вериги или окови. Страх ли те е, Фенрир?
- Да ме е страх? Нищо подобно. Но какво ще стане, ако разкъсам тънка панделка като тази? Мислите ли, че ще получа известност и слава? Че хората ще се събират и ще казват: „Знаете ли колко силен и могъщ е Фенрис Вълка? Толкова е силен, че може да скъса копринена панделка!“. И да разкъсам Глейпнир, никой няма да ме възхвалява.
- Страх те е – отговорил Один.
- Огромният звяр подушил въздуха.
- Усещам измама и предателство – изрекъл той и кехлибарените му очи проблеснали на лунната светлина. – И макар да мисля, че вашият Глейпнир е само една копринена панделка, няма да се съглася да ме завържете с нея.

– Ти? Ти, който разкъса най-здравите и най-тежките око-
ви, съществували някога? Страхуваш се от тази панделка? –
казал Тор.

– Не се страхувам от нищо – изръмжал вълкът. – По-
скоро мисля, че вие, дребни същества, се боите от мен.

– Ти не си глупав, Фенрир – почесал брадата си Один. –
Тук няма никакво предателство. Но разбирам нежеланието
ти. Само истински смел воин ще се съгласи да го завържат с
възли, които не може да разкъса. Като баща на боговете те
уверявам, че ако не успееш да разкъсаш една панделка като
тази – една наистина копринена панделка, както ти казваш –
тогава няма да има причина ние, боговете, да се страхуваме
от теб, ще те пуснем на свобода и ще можеш да си отидеш.

– Лъжеш, отцецо на всички – извил протяжно вълкът. –
Лъжеш така, както някои хора дишат. Ако ме завържете с
нещо, от което не мога да избягам, тогава не вярвам, че ще
ме освободите. Мисля, че ще ме оставите тук. Мисля, че
имате намерение да ме изоставите, да ме измамите. Не съм
съгласен да ме завържете с тази панделка.

– Хубави думи, смели думи – отговорил Один. – Думи,
които да скрият опасенията ти, че ще докажем, че си страх-
ливец, Фенрир. Боиш се да бъдеш завързан с копринената
панделка. Няма нужда от повече обяснения.

Езикът на вълка увиснал от устата му и той се засмял,
показвайки остри зъби, всеки от тях голям колкото човешка
ръка.

– Вместо да поставяте под съмнение смелостта ми, аз ви
предизвиквам да докажете, че не планирате измама. Може да
ме завържете, ако един от вас сложи ръката си в устата ми.
Аз ще я стисна леко със зъбите си, но няма да отхапвам. Ако
няма измама, ще отворя устата си, когато успея да скъсам
панделката или когато вие ме освободите, и тогава ръката

ще остане невредима. Ето това е. Заклевам се, че ако някой от вас постави ръката си в устата ми, можете да ме завържете с панделката. И така. Чия ще е тази ръка?

Боговете се спогледали. Балдур погледнал Тор, Хеймдал погледнал Один, Хьонир погледнал Фрей, но нито един от тях не помръднал. Тогава Тир, синът на Один, въздъхнал, пристъпил напред и вдигнал дясната си ръка.

– Аз ще сложа ръката си в устата ти, Фенрир – казал Тир.

Фенрир легнал на една страна и Тир сложил ръката си в устата му точно както правели, когато Фенрир бил малко вълче и двамата си играели заедно. Фенрир затворил внимателно уста, докато зъбите му стиснали ръката на Тир в китката, без да наранява кожата, и затворил очи.

Боговете го завързали с Глейпнир. Бляскава следа от охлюв обвила огромния вълк, завързвайки краката му така, че той вече не можел да се движи.

– Готово – казал Один. – Сега разкъсай оковите си, Фенрир. Покажи на всички ни колко си силен.

Вълкът се извивал и се борил, издувал и напъвал всеки мускул и всеки нерв, за да разкъса панделката, с която бил завързан. Но колкото повече се борел, толкова по-трудна ставала задачата му и при всеки напън лъскавата панделка ставала по-здрава.

Отначало боговете хихикали. След това започвали да се кискат. Най-накрая, когато се уверили, че звярът не може да се освободи, те се разсмели.

Само Тир мълчал. И не се смеел. Усещал острите зъби на Фенрис Вълка върху китката си, мокрия и топъл език на Фенрис Вълка върху дланта и пръстите си.

Фенрир спрял да се бори. Останал да лежи неподвижно. Ако боговете смятали да го освободят, щели да го направят в този момент.

Но те само се разсмели още повече. Гръмогласният кикот на Тор, по-силен от гръмотевици, се смесил със сухия смях на Один, с подобния на камбанен звън смях на Балдур...

Фенрир погледнал към Тир. Тир отвърнал смело на погледа му. След това затворил очи и кимнал.

– Направи го – казал той.

Фенрир захапал китката на Тир.

Тир не издал звук. Той просто обхванал с лявата си ръка чуканчето на дясната и го стиснал с всички сили, за да започне кръвта да капе, вместо да блика на силна струя.

Фенрир наблюдавал боговете, които хванали единия край на Глейпнир, промушили го през голям колкото планина камък и го завързали под земята. След това ги гледал как взимат друг камък и с него набиват първия по-дълбоко, отколкото и най-дълбокия океан.

– Измамнико Один! – извикал вълкът. – Ако не ме беше излъгал, щях да съм приятел на боговете. Но страхът ти те издаде. Ще те убия, отце на боговете. Ще чакам до края на всичко и ще погълна слънцето и луната. Но най-голямо удоволствие ще ми достави това да убия теб.

Боговете внимавали да не се приближават до челюстите на Фенрир, но докато забивали скалата по-дълбоко, той се извил и щракнал със зъби към тях. Богът най-близо до него запазил самообладание, забил меча си в горната част от устата на Фенрир. Дръжката на меч се заклешила в долната челюст на вълка и така устата му останала отворена и не можела да се затвори.

Вълкът изръмжал нечленоразделно и от устата му потекла слюнка, превръщайки се в река. Ако човек не знаел, че това е вълк, щял да си помисли, че е малка планина с пещера, от която извира река.

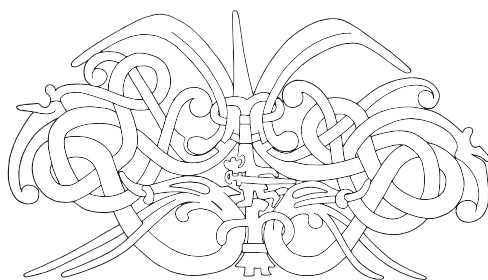
ДЕЦАТА НА ЛОКИ

Боговете си тръгнали от това място, където реката от слянка се вливалa в тъмно езеро, без да говорят. Но когато се отдалечили достатъчно, те се посмели още малко и започнали да се тупат един друг по раменете и се усмихвали с широките усмивки на онези, които смятат, че наистина са извършили нещо много умно.

Тир нито се усмихвал, нито се смеел. Той превързал чуканчето, стегнато с парче плат, и тръгнал редом с боговете към Асгард, без да проговори.

Ето това е историята за децата на Локи.

НЕОБИЧАЙНАТА СВАТБА НА ФРЕЯ



Тор, бог на гръмотевиците, най-великият сред всички аси, най-силният, най-смелият, най-храбрият в битка, все още не се бил събудил напълно, но имал чувството, че нещо не е наред. Протегнал ръка към чука си, който винаги бил до него, докато спял.

Той потърсил наоколо със затворени очи. Заопипвал, опитвайки се да намери познатата и успокояваща дръжка на чука си.

Нямало го.

Тор отворил очи. Седнал. Изправил се. Разходил се из стаята.

Чукът не се виждал никъде. Чукът му бил изчезнал.

Името на този чук било Мьолнир. Направили го за Тор джуджетата Брок и Ейтри. Бил едно от съкровищата на боговете. Унищожавал всичко, което Тор ударел с него. Ако хвърлел чука по нещо, той никога не пропускал целта си и винаги политал обратно във въздуха и се връщал в ръката му. Можел да го смали и да го скрие в ризата си, а след това можел да го накара отново да порасне. Чукът бил идеален във всяко отношение с едно изключение – дръжката му била малко къса, което означавало, че Тор трябвало да го хвърля с една ръка.

Чукът защитавал боговете на Асгард от всякакви опасности, които заплашвали тях и света. Ледените великани, огърите, троловете и всякакви чудовища се страхували от чука на Тор.

Тор обичал своя чук. А сега просто го нямало.

Когато нещо се обърквало, Тор правел няколко неща. Първото било да се запита дали случилото се е по вина на Локи. Замислил се. Не вярвал, че дори и Локи ще посмее да открадне чука му. Затова направил следващото, което правел, когато нещо се обърквало, и отишъл да потърси съвет от Локи.

Локи бил хитър. Локи щял да му каже какво трябва да направи.

– Не казвай на никого – предупредил той Локи, – но чукуът на боговете е откраднат.

– Това е лоша новина – направил физиономия Локи. – Ще видя какво мога да разбера.

Локи отишъл в покоите на Фрея. Тя била най-красивата от всички богове. Златната ѝ коса се спускала по раменете ѝ и блестяла на утринната светлина. Двете котки на Фрея пристъпвали из стаята, обзети от нетърпение да теглят каляската ѝ. На шията ѝ, златна и блестяща като косата ѝ, сияела огърлицата на Бризингите, изработена за нея от джуджетата дълбоко под земята.

– Ще ми дадеш ли наметалото си от пера? – попитал Локи. – Онова, с което можеш да летиш.

– В никакъв случай – отговорила Фрея. – То е най-ценното нещо, което притежавам. По-ценно е от злато. Няма да позволя да си го сложиш и да създаваш неприятности.

– Откраднали са чука на Тор – отговорил Локи. – Трябва да го намеря.

– Ще ти донеса наметалото – казала Фрея.

Локи си сложил наметалото от пера, приел образа на сокол и се издигнал във въздуха. Полетял отвъд Асгард. Стигнал навътре в земите на великаните, търсейки нещо необичайно. Докато летял, видял огромна надгробна могила, на която седял и плетял кучешки нашийник най-огромният и най-грозният огър, който някога бил виждал. Когато огърът забелязал Локи сокола, той се ухилил, показвайки острите си зъби, и му помахал.

– Какво става с асите, Локи? Някакви новини от елфите? И защо си дошъл сам в земите на великаните?

Локи кацнал до огъра.

– Има само лоши новини от Асгард и само лоши новини от елфите.

– Така ли? – учудил се огърът и се засмял на себе си, сякаш бил безкрайно доволен от нещо, което е направил, и смятал, че е изключително умен. Локи разпознал този смях. Понякога самият той се смеел така.

– Изчезнал е чукът на Тор – казал Локи. – Знаеш ли нещо за това?

Огърът се почесал под мишницата и отново се засмял.

– Може и да знам – признал той. След това попитал: – Как е Фрея? Дали е толкова красива, колкото казват?

– Ако харесваш подобни неща – отговорил Локи.

– О, да – отговорил огърът. – *Харесвам.*

Последвало още едно неудобно мълчание. Огърът оставил кучешката каишка на една купчина каишки и започнал да плете друга.

– Чукът на Тор е при мен – рекъл огърът. – Скрил съм го толкова дълбоко под земята, че никой няма да го намери, нито дори и Один. Само аз мога да го извадя. И ще го върна на Тор, ако ми донесеш каквото искам.

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

– Мога да откупя чука – отговорил Локи. – Мога да ти донеса злато и кехлибар, мога да ти донеса безмерни съкровища...

– Не ги искам – казал великанът. – Искам да се ожена за Фрея. Доведи я тук след осем дни. В деня на сватбата си с Фрея ще върна чука като подарък за булката.

– Кой си ти? – попитал Локи.

– Ами, Локи, сине на Лойфей, аз съм Трим, властелинът на огърите – ухилил се огърът, показвайки кривите си зъби.

– Не се съмнявам, че ще се споразумеем, велики Трим – казал Локи. Загърнал се с наметалото от пера на Фрея, протегнал ръце и се издигнал в небето.

Под него светът изглеждал много малък – гледал дърветата и планините, миниатюрни като детски играчки, и проблемите на боговете също му изглеждали така малки.

Тор го чакал в двора на боговете и преди още Локи да успее да кацне, той го сграбчил с огромните си ръце.

– Е? Разбрал си нещо. Виждам го по лицето ти. Кажми какво си научил, и то веднага. Нямам ти доверие, Локи, и искам да знам какво си научил още в този миг, преди да си имал възможност да кроиш планове и да правиш интриги.

Локи, който заговорничел и интригантствал така лесно, както другите хора дишат и издишват, се усмихвал на гнева и наивността на Тор.

– Чукуът ти е откраднат от Трим, властелина на всички огъри – казал той. – Убедих го да ти го върне, но иска откуп.

– Добре – отговорил Тор. – Какъв е откупът?

– Ръката на Фрея.

– Само ръката ѝ? – попитал обнадеждено Тор. Фрея все пак имала две ръце и може би щяла да се съгласи да пожертва едната, без много да се съпротивлява. Тир го направил, нали така.

– Не, цялата – отговорил Локи. – Иска да се ожени за нея.

– А – рекъл Тор. – Това няма да ѝ хареса. Е, ти ѝ кажи новината. Ти си по-добър в убеждаването на хората да правят разни неща, отколкото съм аз, когато не държа чука си.

Двамата отишли заедно в двора на Фрея.

– Връщам ти наметалото от пера – казал Локи.

– Благодаря – отговорила Фрея. – Разбра ли кой е откраднал чука на Тор?

– Трим, властелинът на огърите.

– Чувала съм за него. Неприятно създание. Какво иска в замяна на чука?

– Теб – отговорил Локи. – Иска да се ожени за теб.

Фрея кимнала.

Тор бил доволен, че тя, изглежда, приела идеята толкова лесно.

– Сложи си булчинската корона, Фрея, и си пригответи нещата – казал той. – Двамата с Локи отивате в земите на великаните. Трябва да се ожениш за Трим, преди да е променил решението си. Искам да ми върне чука.

Фрея не казала нищо.

Тор забелязал, че земята трепери, а също и стените. Котките на Фрея започнали да мяучат и да съскат, скрили се под един скрин с кожи и не искали да излязат.

Ръцете на Фрея били стиснати силно в юмруци. Огърлицата на Бризингите паднала от шията ѝ на пода. Тя, изглежда, не забелязала. Гледала втренчено Тор и Локи, сякаш били най-нищожните и най-неприятните същества, които някога е виждала.

Тор почти изпитал облекчение, когато Фрея заговорила.

– Вие за каква ме мислите? – попитала ги тя много тихо. – Да не си въобразявате, че съм толкова глупава? Толкова ненужна? Че съм някой, който наистина ще се ожени за огър

само за да ви избави от неприятности? Ако вие двамата смятате, че ще отида в земята на великаните, че ще си сложа булчинска корона и було и ще се оставя да ме докосва и ще търпя... ще търпя *похотта* на онзи огър... че ще се ожена за него... ами... – Тя замълчала. Стените отново затреперили и Тор се притеснил, че цялата сграда може да рухне върху тях.

– *Махайте се* – казала Фрея. – Вие за каква ме мислите?

– Но. Чукът ми – обадил се Тор.

– Млъквай, Тор – предупредил го Локи.

Тор млъкнал. Двамата си тръгнали.

– Много е красива, когато се ядоса – казал Тор. – Вижда се защо този огър иска да се ожени за нея.

– Млъкни, Тор – повторил Локи.

Извикали всички богове да се съберат в голямата зала. Дошли всички, нямало я само Фрея, която отказала да излезе от къщата си.

Цял ден говорили, разисквали, спорили. Нямало съмнение, че трябвало да си върнат Мьолнир, но как? Всеки бог и богиня дали предложение и всяко предложение било отхвърлено от Локи.

Накрая само един бог не бил предложил нищо. Хеймдал, далновидният, който бди над света. Нямало нещо, което се случва, и Хеймдал да не го види, а понякога виждал събития, които предстояло да се случат в света.

– Е? – попитал Локи. – А ти, Хеймдал? Ти имаш ли някакво предложение?

– Имам, но няма да ви хареса – отговорил Хеймдал.

Тор ударил с юмрук по масата.

– Няма значение дали ще ни хареса, или не – казал той. – Ние сме богове! Няма нещо, което всеки от събраните тук не би направил, за да си върнем Мьолнир, чука на боговете. Кажете каква е идеята ти и ако е добра, ще я харесаме.

– Няма да я харесате – повторил Хеймдал.

– Ще я харесаме! – отговорил Тор.

– Ами, според мен трябва да облечем Тор като булка – започнал Хеймдал. – Да му дадем огърлицата на Бризингите. Да му сложим булчинска корона. Да натъпчем дрехата му така, че да прилича на жена. Да забулим лицето му. Ще носи също и подрънкващи ключове, както правят жените, ще го накичим с бижута ...

– Не ми харесва! – извикал Тор. – Хората ще си помислят ... ами, като начало ще си помислят, че се обличам с женски дрехи. Абсолютно невъзможно. Не ми харесва. Определено няма да си слагам було. Нито един от нас не харесва идеята, нали? Ужасна, ужасна идея. Аз имам брада. Не мога да обръсна брадата си.

– Млъкни, Тор – казал Локи, синът на Лойфей. – Идеята е чудесна. Ако не искаш великаните да нападнат Асгард, ще си сложиш було, което ще скрие лицето ти – и брадата ти.

Один, най-могъщият, казал:

– Наистина чудесна идея. Браво, Хеймдал. Трябва да си върнем чука и това е най-добрият начин. Богини, подгответе Тор за сватбената му вечер.

Богините му донесли дрехи, с които да се облече. Фриг, Фула, Сиф, Идун и дори Скади, мащехата на Фрея, дошли да помогнат с приготвянето му. Облекли го в най-фини дрехи, такива, каквито благородна богиня би носила на сватбата си. Фриг отишла при Фрея и се върнала с огърлицата на Бризингите, която сложила на шията на Тор.

Сиф, жената на Тор, окачила ключовете си на кръста му.

Идун донесла всичките си бижута, с които окичила Тор така, че те проблясвали и греели на светлината на свещите. Донесла и сто пръстена от червено и бяло злато за пръстите на Тор.

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

Покрили лицето му с воал, така че да се виждат само очите му, а Вар, богинята на брака, сложила бляскава булчинска корона на главата му – висока, широка и прекрасна.

– Не съм сигурна за очите – каза Вар. – Не изглеждат много женствени.

– Надявам се, че не – промърморил Тор.

Вар го погледнала.

– Ако дръпна надолу булчинската корона, тя ще ги скрие, но той все пак трябва да вижда.

– Направи каквото можеш – казал Локи и добавил: – Аз ще съм твоята прислужница и ще отида с теб в земите на великаните.

Локи се преобразил и вече бил – в гласа и външния си вид – една красива млада прислужница.

– Готово. Как изглеждам?

Тор измърморил нещо под носа си, но вероятно било добре, че никой не го чул.

Локи и Тор се качили в колесницата на Тор и Тангриснир и Тангнъостър, козлите, които я теглели, скочили към небето, нетърпеливи да потеглят. Планини се разцепвали на две, докато те минавали, а земята под тях избухвала в пламъци.

– Имам лошо предчувствие за това – казал Тор.

– Не говори – отвърнал Локи в образа на девойка. – Остави аз да говоря. Ще запомниш ли? Ако говориш, може да развалиш всичко.

Тор изсумтял.

Приземили се в двора, където огромни, черни като ахат волове стояли невъзмутими. Всяко от животните било по-голямо от къща, върховете на рогата им били покрити със злато, а в двора се носела острата миризма на изпращанията им.

От огромната висока зала се чувал силен глас:

– По-бързо, глупаци! Разстелете чиста слама по пейките! Какво си мислиш, че правиш? Е, вдигни го или го покрий със слама, не го оставяй там просто да гние. Тук идва Фрея, най-красивото създание на света, дъщерята на Ньорд. Тя няма да иска да гледа нещо такова.

През двора била застлана пътека от чиста слама и след като оставили колесницата си, преоблеченият Тор и прислужницата, която била Локи, преминали по сламата, повдигайки полите си, за да не се влачат в мръсотията.

Чакала ги една огромна жена. Тя се представила като сестрата на Трим, протегнала ръка надолу и щипнала с върховете на пръстите си хубавата бузка на Локи, след това мушнала Тор с острия си нокът.

– Значи това е най-красивата жена на света? Не ми изглежда нещо особено. А когато вдигна полите си, ми се стори, че глезените ѝ са дебели като стволите на малки дръвчета.

– Трик на светлината. Тя е най-красивата от всички богове – казала любезно прислужницата, която била Локи. – Гарантирам, че когато свали булото си, ще бъдете поразени от красотата ѝ. А сега къде е младоженецът ѝ? Къде е сватбеното угощение? Тя няма търпение, едва успявах да я удържам.

Докато ги водели към голямата зала за сватбения пир, слънцето започнало да залязва.

– Ами ако поиска да седна до него? – прошепнал Тор на Локи.

– Трябва да седнеш до него. Това е мястото на булката.

– Но може да опита да сложи ръката си на крака ми – прошепнал настоятелно Тор.

– Ще седна между вас – казал Локи. – Ще му кажа, че обичаят ни е такъв.

Трим седял начело на масата и Локи седнал до него, а Тор – на следващото място на пейката.

Трим плеснал с ръце и влезли огромни слуги. Те носели пет печени вола, достатъчни да нахранят великаните, както и двадесет цели печени съомги, като всяка от рибите била голяма колкото десетгодишно момче. Донесли и десетки подноси с малки сладкиши и десерти за жените.

Следвали ги още петима прислужници, всеки от които носел по едно буре с медовина, толкова големи, че великаните се огъвали под тежестта им.

– Това угощение е за прекрасната Фрея! – казал Трим и може би щял да каже още нещо, но Тор започнал да яде и да пие, и щяло да е грубо Трим да говори, след като бъдещата му жена вече яде.

Сложили пред Тор и Локи един поднос със сладкиши за жените. Локи внимателно взел най-малкия. Тор точно толкова внимателно събрал останалите сладкиши и те изчезнали под звуците на шумно дъвчене.

Но прекрасната Фрея дори не била започнала да яде.

Тор изял цял вол съвсем сам. Излапал цели седем съомги, останали само костите. Всеки път, когато донасяли пред него поднос със сладкиши, той ги поглъщал всичките, оставяйки всички присъстващи жени гладни. От време на време Локи го ритал под масата, но Тор не му обръщал внимание и просто продължавал да яде.

Трим потупал Локи по рамото:

– Извинявай, но прекрасната Фрея току-що пресуши трето буре медовина.

– Вярно е – казала прислужницата, която била Локи.

– Невероятно. Никога не съм виждал жена да яде така лакомо. Никога не съм виждал жена да яде толкова много или да пие толкова медовина.

– Има очевидно обяснение за това – отговорил Локи. Той си поел дълбоко въздух и се втренчил в Тор, който погълнал още една съомга и извадил скелета ѝ изпод воала си. Сякаш наблюдавал някой фокусник. Зачудил се какво може да е очевидното обяснение.

– С тази стават осем съомги – отбелязал Трим.

– Осем дни и осем нощи! – казал внезапно Локи. – Не е яла осем дни и осем нощи, толкова много искаше да дойде в земята на великаните и да се люби със съпруга си. И сега, когато най-после е при тебе, тя отново може да яде. – Девојката се обърнала към Тор и казала: – Толкова се радвам, че те виждам отново да ядеш, скъпа моя!

Тор изгледал гневно Локи изпод воала.

– Трябва да я целуна – казал Трим.

– Не те съветвам. Не още – отвърнал Локи, но Трим вече се бил навел и издавал звуци, сякаш целувал някого. Едната му огромна ръка посегнала към воала на Тор. Девојката, която била Локи, протегнала своята ръка да го спре, но било прекалено късно. Трим престанал да издава звуци на целуване и се отдръпнал стреснато назад.

Трим потупал по рамото девојката, която била Локи:

– Може ли да говоря с тебе?

– Разбира се.

Двамата станали и прекосили залата.

– Защо очите на Фрея са толкова... толкова страшни? – попитал Трим. – Изглеждаха, като че ли в тях гори огън. Това не са очите на красива жена.

– Разбира се, че не са – отговорил убедително Локи. – Човек не може да очаква да са. Не е спала осем дни и осем нощи, могъщи Трим. Така беше погълната от любовта си към теб, че не смееше да заспи, толкова обезумяла беше от желание да изпита любовта ти. Цялата изгаря отвътре за теб! Това виждаш в очите ѝ. Пламтяща страст.

– А – казал Трим. – Разбирам. – Той се усмихнал и облизал устните си с език, по-голям от човешка възглавница. Добре тогава.

Върнали се на масата. Сестрата на Трим била седнала на мястото на Локи до Тор и потупвала ръката му с ноктите си.

– Ако знаеш какво е добре за теб, ще ми дадеш пръстените си – казала тя. – Колко много красиви златни пръстени. Ти си чужда в този замък. Ще ти трябва някой, който да се грижи да теб, иначе нещата ще станат доста неприятни толкова далече от дома. Имаш много пръстени. Дай ми няколко като подарък от булката. Толкова са хубави, целите червени и златни...

– Не е ли време за сватбата? – попитал Локи.

– Време е! – отговорил Трим. Той извикал колкото му глас държи: – Донесете чука за освещаването на булката! Искам да видя Мьолнир в скута на прекрасната Фрея. Нека Вар, богинята на клетвите между мъжете и жените, да благослови и освети нашата любов.

Трябвали четирима великани, за да донесат чука на Тор. Изнесли го някъде от дълбините на крепостта. Той греел с матов отблясък на светлината на огъня. Поставили го с усилие в скута на Тор.

– Така – започнал Трим. – Сега нека чуя прекрасния ти глас, любов моя, моя гълъбице, сладка моя. Кажу ми, че ме обичаш. Кажу ми, че ще бъдеш моя жена. Кажу ми, че се обричаш на мен, както жените са се обричали на мъжете, а мъжете на жените от началото на света. Какво ще кажеш?

Тор хванал дръжката на чука с покритата си със златни пръстени ръка. Стиснал я и това го успокоило. Чувствал я позната и удобна в дланта си. И тогава започнал да се смее силно и гръмогласно.

– Ще кажа, че не трябваше да крадеш чука ми – извикал Тор с глас като гръмотевица.

Ударил Трим с чука си само веднъж, но и веднъж било достатъчно. Огърът се строполил на покрития със слама под и повече не станал.

Всички великани и огъри паднали под чука на Тор – всички гости на несъстоялата се сватба. Дори и сестрата на Трим, която получила дар от булката, какъвто не очаквала.

И когато в залата настъпила тишина, Тор извикал:

– Локи?

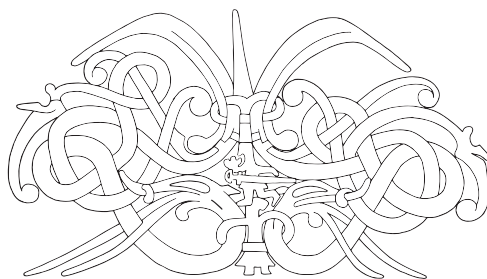
Локи се измъкнал изпод масата в обичайния си вид и огледал касапницата.

– Е, изглежда, че си разрешил проблема – казал той.

Тор вече с облекчение свалял женските дрехи. Стоял, облечен само с една риза, в стая, пълна с мъртви великани.

– О, не беше толкова лошо, колкото си представях – изрекъл весело. – Върнах си чука. И добре похапнах. Да си вървим у дома.

МЕДОВИНАТА НА ПОЕТИТЕ



Питали ли сте се откъде идва поезията? Откъде взимаме песните, които пеем, и историите, които разказваме? Задавате ли си въпроса как става така, че някои хора имат велики, мъдри и прекрасни сънища и могат да ги предават на света като поезия, която да се пее и преразказва, докато слънцето изгрява и залязва, докато луната расте и намалява? Чудили ли сте се някога защо някои хора създават прекрасни песни, стихове и истории, а други не?

Това е дълга история, която не прави чест на никого – в нея има убийства и измама, лъжи и безразсъдност, прелъстяване и преследване. Ето, чуйте я.

Всичко започнало скоро след началото на света с една война между боговете – асите воювали срещу ваните. Асите били воинствени богове на битки и завоевания. Ваните били по-благосклонни богове и богини, братя и сестри, които давали плодородие на почвата и помагали на растенията да избуяват, но независимо от това също били могъщи.

Боговете на ваните и асите били еднакво силни. Нито едните, нито другите можели да спечелят войната. И нещо повече – докато се биели, те разбрали, че всяка една от страните има нужда от другата, че не може да има радост заради

спечелената битка, ако нямаш прекрасни ниви и ферми, които да те хранят по време на празненствата, идващи след нея.

Събрали се да договорят мир и когато преговорите приключили, те отбелязали примирието помежду си, като всеки един от тях – и аси, и вани – един след друг плюели в една бъчва. И докато слюнката им се смесвала, споразумението им ги обвързвало.

След това пирували. Яли, пили медовина, веселили се, шегували се, говорили и се хвалили, и се смели, докато огньовете се превърнали в светещи въглени и слънцето се издигнало над хоризонта. И тогава, когато асите и ваните се надигнали, за да тръгват, да се загърнат в кожи и платно и да излязат на навалелия сняг и планинската мъгла, Один казал:

– Ще бъде жалко да оставим слюнката ни, която се е смесила.

Фрей и Фрея, брат и сестра, били сред вождовете на ваните, които според условията на примирието от този момент нататък щели да останат сред асите в Асгард. Те кимнали.

– Можем да направим нещо от нея – казала Фрея и потопила ръка в бъчвата.

Докато пръстите ѝ се движели, слюнката се преобразила и приела формата на мъж, който застанал гол пред тях.

– Ти си Квазир – казал Один. – Знаеш ли кой съм аз?

– Ти си Один, най-великият – отговорил Квазир. – Ти си Гримнир и Тирд. Имаш и други имена, прекалено много, за да ги изброявам сега, но ги знам всичките, както знам и стиховете, песните и историите, свързани с тях.

Квазир, създаден от съединяването на аси и вани, бил най-умният от боговете – той съчетавал сърцето с разума. Боговете се блъскали, защото всеки искал да е следващият, който ще му задава въпроси, и отговорите му винаги били мъдри. Той наблюдавал внимателно и тълкувал видяното правилно.

И скоро Квазир се обърнал към боговете и казал:

– Сега ще тръгна на път. Ще видя деветте свята, ще видя Мидгард. Има въпроси, на които трябва да се отговори и които още не са ми зададени.

– Но ще се върнеш ли при нас? – попитали те.

– Ще се върна – отвърнал Квазир. – Все пак съществува мистерията на мрежата, която един ден трябва да се разплете.

– На кое? – попитал Тор. Но Квазир само се усмихнал и оставил боговете да се чудят над думите му, а той си сложил наметалото и напуснал Асгард, преминавайки по моста дъга.

Тръгнал от град на град, от село на село. Срещал всякакви хора, отнасял се добре с тях и отговарял на въпросите им, и нямало нито едно място, където животът не станал по-добър, след като Квазир минал оттам.

В онези времена имало двама тъмни елфи, които живеели в крепост край морето. Там създавали магия и извършвали алхимични подвизи. Както всички джуджета те създавали прекрасни, забележителни неща в работилницата и ковачницата си. Но имало неща, които все още не били направили, и били обсебени от желанието да ги направят. Били братя и се наричали Фялар и Галар.

Когато разбрали, че Квазир е в един град близо до тях, те отишли да се срещнат с него. Фялар и Галар открили Квазир в голямата зала, където отговарял на въпросите на хората от града, удивявайки всички, които го слушали. Казал им как да пречистват вода и как да правят платно от коприва. Казал на една жена точно кой и защо е откраднал ножа ѝ. Когато свършил и хората от града го нахранили, джуджетата се приближили към него.

– Искаме да ти зададем въпрос, който никога досега не ти е задаван – казали те. – Но трябва да го направим насаме. Ще дойдеш ли с нас?

– Ще дойда – отговорил Квазир.

Отишли в крепостта. Чайките пищели и надвисналите сиви облаци имали същия цвят като сивото на морските вълни. Джуджетата завели Квазир в работилницата си навътре в крепостта.

– Какви са тези неща? – попитал Квазир.

– Това са бъчви. Казват се Сон и Бодън.

– Разбирам. А какво е онова там?

– Как може да си толкова мъдър, след като не го знаеш? Това е чайник. Наричаме го Одрерир – довеждащия до екстаз.

– Виждам, че имате и кофи с мед, които сте събрали. Незапечатан и течен.

– Така е, имаме кофи с мед – отговори Фялар.

– Ако си толкова мъдър, колкото казват, щеше да знаеш какъв е въпросът ни към теб, преди да сме го задали – погледнал го пренебрежително Галар. – Щеше да знаеш и за какво служат тези неща.

Квазир кимнал примирено и казал:

– Струва ми се, че ако бяхте и умни, и зли, можеше да решите да убиете госта си и да оставите кръвта му да изтече в Сон и Бодън. След това щяхте да я загреете леко в чайника си Одрерир. После щяхте да прибавите към нея незапечатания мед и да оставите сместа да ферментира, докато стане на медовина – най-хубавата медовина, питие, което ще упои всекиго, който пие от него, но също ще даде на всекиго, който го опита, дарбата за поезия и дарбата за наука.

– Ние сме умни – признал Галар. – А може и да има такива, които ни мислят за зли.

И като изрекъл тези думи, той прерязал гърлото на Квазир, завързал го за краката и провесили тялото му над бъчвите, докато и последната му капка кръв изтекла. Затоплили

кръвта и меда в чайника на име Одрерир и направили и други неща, които измислили. Сложили в сместа горски плодове и я разбъркали с пръчка. Тя завряла, а после спряла да ври, двамата я опитали и се засмели, и всеки един от братята открил у себе си стихове и поетическа дарба, която по-рано не бил проявявал.

Боговете дошли на другата сутрин.

– Квазир – казали те. – Последно са го видели с вас.

– Да – отговорили джуджетата. – Дойде при нас, но като разбра, че сме просто джуджета, че сме глупави и ни липсва мъдрост, той се задави със собственото си познание. Искане се да бяхме успели да му зададем някои въпроси.

– Казвате, че е умрял?

– Да – отговорили Фялар и Галар и дали на боговете останалото без кръв тяло на Квазир, за да го занесат в Асгард за божествено погребение и може би (защото боговете не са като всички останали и за тях смъртта невинаги е необратима) и за божествено завръщане.

И така джуджетата се сдобили с медовината на мъдростта и поезията и всеки, който искал да я опита, трябвало да я измоли от тях. Но Галар и Фялар давали медовина само на онези, които харесвали, а те не харесвали никого друго освен себе си.

И все пак имало и такива, на които били задължени. Великанът Гилинг и жена му например. Джуджетата ги поканили да посетят крепостта им и един зимен ден те дошли.

– Да излезем с лодката ни – казали джуджетата на Гилинг. Заради тежестта на великана лодката плавала потопена дълбоко във водата, а джуджетата тръгнали към едни подводни скали. Винаги досега лодката им минавала спокойно над скалите. Но не и този път. Тя се блъснала в тях и се обърнала, изхвърляйки великана в морето.

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

– Доплувай до лодката – казали братята на Гилинг.

– Не мога да плувам – отговорил той и това били последните му думи, защото една вълна напълнила отворената му уста със солена морска вода и само след миг той изчезнал от погледите им. Фялар и Галар изправили лодката си и се върнали у дома. Жената на Гилинг ги чакала.

– Къде е мъжът ми? – попитала тя.

– Той ли? – отговорил Галар. – А, той е мъртъв.

– Удави се – добавил услужливо Фялар.

Като чула това, жената на великана заплакала и занареждала така, сякаш всеки стон се откъсвал от сърцето ѝ. Тя призовавала мъртвия си съпруг, заклевала се, че винаги ще го обича, и се вайкала и леела сълзи.

– Замълчи! – казал Галар. – От риданията и стоновете ти ме заболяват ушите. Толкова са силни. Предполагам, че е така, защото си великанка.

Но жената на великана само продължила да ридае още по-силно.

– Чуй ме – казал Фялар. – Ще ти стане ли по-добре, ако ти покажем къде се удави мъжът ти?

Тя подсмръкнала и кимнала с глава, после отново заплакала и занареждала заради мъжа си, който никога вече няма да се върне при нея.

– Застани ей там и ще ти покажем – казал Фялар, посочвайки ѝ къде точно да застане и че трябва да излезе през голямата порта и да спре под стената на крепостта. Също така кимнал към брат си, който забързал нагоре по стълбите към върха на стената. Когато жената на Гилинг минавала през портата, Галар бутнал един огромен камък върху главата ѝ и тя се строполила с наполовина смазан череп.

– Браво – казал Фялар. – Тия ужасни звуци започваха наистина да ми омръзват.

Двамата избутали от стената безжизненото тяло на жената и то паднало в морето. Сивите вълни издърпали с пръстите си тялото ѝ и Гилинг и жена му вече били заедно в смъртта си.

Джуджетата свили рамене и си казали, че са много умни в своята крепост край морето.

Всяка вечер пиели медовината на поезията и декламирали един на друг прекрасни стихове, създали велики саги за смъртта на Гилинг и жената на Гилинг, които декламирали от покрива на крепостта си, и накрая всяка нощ заспивали в несвят и се събуждали там, където били седнали или паднали предишната вечер.

Една сутрин се събудили както обикновено, но не били в своята крепост.

Събудили се на дъното на лодката си, а един великан, когото не познавали, гребял сред вълните. Небето било покрито с тъмни, буреносни облаци, а морето било черно. Бурни вълни се издигали високо и солената вода се плискала в лодката на джуджетата и ги заливала.

– Кой си ти? – попитали те.

– Аз съм Сутунг – отговорил великанът. – Чух, че се хвалите наляво и надясно и на целия свят как сте убили майка ми и баща ми.

– Аха – казал Галар. – Това обяснява ли защо си ни завързал?

– Обяснява – отговорил Сутунг.

– Може би ни водиш на някое прекрасно място – изрекъл с надежда Фялар, – където ще ни развържеш и ще пируваме, и ще прием, и ще се веселим, и ще станем най-добри приятели.

– Не мисля – отговорил Сутунг.

Вече бил настъпил отливът. Над водата стърчали скали. Били същите скали, в които при прилива се ударила и

обърнала лодката на джуджетата и където се удавил Гилинг. Сутунг хванал джуджетата, вдигнал ги от дъното на лодката и ги оставил на скалите.

– Когато настъпи приливът, морето ще покрие скалите – казал Фялар. – Ръцете ни са завързани зад гърба и няма да можем да плуваме. Ако ни оставиш тук, няма съмнение, че ще се удавим.

– Това наистина е намерението ми – отговорил Сутунг. След това се усмихнал за първи път. – А докато се давите, аз ще седя в лодката ви и ще гледам как морето ви поглъща. После ще се върна у дома в Йотунхейм и ще кажа на брат си Бауги и на дъщеря си Гунлод как сте умрели, и тримата ще сме доволни, че сме отмъстили подобаващо за смъртта на майка ми и баща ми.

Морето започнало да се надига. Водата покрила краката на джуджетата, а след това стигнала до пъповете им. Скоро брадите им плували сред пяната и в очите им се появила паника.

– Милост! – извикали те.

– Като милостта, която сте проявили към майка ми и баща ми?

– Ще те компенсираме за смъртта им! Ще ти се реваншираме! Ще ти платим.

– Не вярвам да имате нещо, което може да компенсира смъртта на родителите ми. Аз съм богат. Имам много слуги в планинската си крепост, както и всичкото богатство, за което може да мечтая. Имам злато и скъпоценни камъни, също и достатъчно желязо, за да направя хиляда мечове. Аз съм владетелят на могъщи магии. Какво може да ми дадете, което вече не притежавам? – попитал Сутунг.

Джуджетата не отговорили.

Вълните продължили да се вдигат все по-високо.

– Имаме медовина, медовината на поезията – избърборил Галар, когато водата достигнала до устните му.

– Направена от кръвта на Квазир, най-мъдрият от боговете! – извикал Фялар. – Две бъчви и един чайник, догоре пълни с медовина! Никой друг освен нас няма такава, никой в целия свят!

– Трябва да обмисля – почесал се по главата Сутунг. – Трябва да поразсъждавам. Трябва да премисля.

– Не губи време да мислиш! Ако се замислиш, ние ще се удавим! – извикал Фялар през рева на вълните.

Приливът прииждаше все повече. Вълните се плискаха върху главите на джуджетата и те едва си поемали въздух, а очите им били разширени от страх, когато великанът Сутунг се протегнал и извадил първо Фялар, а след това и Галар от морето.

– Медовината на поезията ще бъде подходяща компенсация. Това е справедлива цена, ако добавите и още няколко неща, а съм сигурен, че вие, джуджета, имате и други неща. Тогава ще пощадя живота ви.

Той ги хвърлил, все още завързани и прогизнали, на дъното на лодката, където те започнали да се гърчат като два брадати омара, и започнал да гребе към брега.

Сутунг взел медовината, която джуджетата направили от кръвта на Квазир. Взел от тях и други неща и напуснал това място, и оставил джуджетата, които, като се вземе предвид всичко, били доволни, че са се отървали живи.

Фялар и Галар разказвали на всички, които минавали покрай крепостта им, историята за това колко зле се отнесъл с тях Сутунг. Разказали я и на пазара, където отишли на следващия ден да търгуват. Разказали я, когато наблизо имало гарвани.

В Асгард Один седял високо на трона си и гарваните му Хугин и Мунин му шепнели за онова, което чули и видели,

докато бродили по света. Когато Один разбрал за медовината на Сутунг, окото му светнало.

Хората, които чули историята, нарекли медовината „кораба на джуджетата“, защото тя помогнала на Фялар и Галар да слязат от скалите и ги отвела без произшествия у дома. Наричали я медовината на Сутунг, наричали я и течността на Одрерир или Бодън, или Сон.

Один изслушал гарваните. Поискал да му донесат наметалото и шапката. Изпратил да повикат боговете и им казал да приготвят три огромни дървени бъчви, най-големите бъчви, които можели да направят, и да ги оставят до портите на Асгард. След това им казал, че ще ги напусне и ще тръгне по света и може да се забави известно време.

– Ще взема със себе си две неща – казал Один. – Трябва ми точило, с което да точа остриета. Най-хубавото, което имаме в Асгард. Искам и свредела на име Рати.

Рати означава „свредел“ и той бил най-хубавият, който боговете имали. Можел да пробива надълбоко и да дълбае и в най-твърдия камък.

Один подхвърлил точилото във въздуха, уловил го и го сложил в торбата си до свредела. След това тръгнал.

– Чудя се какво ще прави – казал Тор.

– Квазир щеше да знае – отговорила Фриг. – Той знаеше всичко.

– Квазир е мъртъв – отвърнал Локи. – А що се отнася до мен, не ме е грижа къде отива бащата на всички, нито пък защо.

– А аз отивам да помогна за направата на дървените бъчви, които той поиска – казал Тор.

Сутунг дал скъпоценната медовина на дъщеря си Гунолд, за да я пази в планината, наречена Хнитбьорг, в сърцето на страната на великаните. Один не отишъл в планината,

а направо на нивите, които принадлежали на Бауги, брата на Сутунг.

Било през пролетта и в полята били избуяли високи треви, които трябвало да се косят за сено. Бауги имал деветима роби, великани като него самия, и те косели тревата с огромни коси, всяка от които била колкото едно малко дръвче.

Один застанал да ги гледа. Когато слънцето се издигнало до най-високата си точка на небосклона и те спрели работа, за да изядат храната си, Один се приближил до тях и казал:

– Наблюдавах ви, докато работехте. Кажете ми защо вашият господар ви оставя да косите трева с такива тъпи коси?

– Косите ни не са тъпи – отговорил един от работниците.

– Защо говориш така? – попитал друг. – Нашите коси не са най-острите.

– Нека ви покажа какво може да направи добре наточено острие – казал Один. Той извадил точилото от торбата си и го прокарал първо по острието на една от косите, после по друго и така, докато всяко от тях заблестяло на слънцето. Великаните стояли непохватно около него и го гледали, докато работел.

– Сега ги опитайте – казал Один.

Великаните замахнали с косите си през тревата и започнали да ахкат и да викат възторжено. Косите били толкова остри, че вече косели тревата без никакви усилия. Остриетата преминавали и през най-дебелите стръкове, без да срещат никаква съпротива.

– Това е невероятно! – казали те на Один. – Ще ни продадеш ли точилото си?

– Да ви го продам? – изрекъл бащата на всички. – В никакъв случай. Нека направим нещо по-справедливо и по-забавно. Елате тук всички. Застанете в редица и всеки да хване здраво косата си. Стойте близо един до друг.

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

– Не можем да застанем по-близо – обадил се един от великаните. – Защото косите са много остри.

– Мъдри думи – казал Один и вдигнал точилото. – Чуйте какво ще ви кажа. Точилото ще бъде на този и само на този, който го хване. – И след като изрекъл това, той го подхвърлил във въздуха.

Деветима великани подскочили към точилото, което падало надолу, протегнали свободната си ръка и без да обръщат внимание какво правят с косата в другата (всяка от косите с острие, наточено наистина идеално от бащата на всички).

Те подскочили и протегнали ръце, а остриетата проблеснали на слънцето.

Последвали пръски и алено шуртене на слънчевата светлина и телата на робите се сгърчили, потрепнали и едно по едно паднали на прясно окосената трева. Один пристъпил над телата на великаните, взел точилото на боговете и го сложил в торбата си.

Всеки от деветимата великани умрял с гърло, прерязано от острието на другаря си.

Один отишъл в замъка на Бауги, брата на Сутунг, и поискал подслон за една вечер.

– Името ми е Болвъркър – казал той.

– Болвъркър – повторил Бауги. – Мрачно име. Означава „причинител на ужасни неща“.

– Само за враговете ми – отговорил човекът, който нарекъл себе си Болвъркър. – Приятелите ми оценяват това, което правя. Мога да върша работата на девет души, работя неуморно и без да се оплаквам.

– Ще ти дам подслон за тази нощ – въздъхнал Бауги. – Но идваш при мен в тежък ден. Вчера бях богат човек с много поля и деветима роби, които да ги засяват и да събират

реколтата, да работят и да строят. Тази вечер все още имам полята си, но всичките ми работници са мъртви. Избили са се един друг. Не знам защо.

– Наистина тежък ден – казал Болвъркър, който бил Един. – Не можеш ли да намериш други работници?

– Не и тази година – отговорил Бауги. – Вече е пролет. Добрите работници работят за брат ми Сутунг, а много малко хора идват по тези места просто ей тъй. Ти си първият пътник, който ми иска подслон и храна от много години.

– И имаш късмет, че стана така. Защото аз мога да върша работата на девет души.

– Ти не си великан – отговорил Бауги. – Ти си един дребосък. Как би могъл да вършиш работата на един от слугите ми, да не говорим за деветимата?

– Ако не успея да върша работата на деветимата ти слуги, тогава няма нужда да ми плащаш – казал Болвъркър. – Но ако успея...

– Да?

– Дори и в най-далечните земи сме чували разкази за невероятната медовина на брат ти Сутунг. Казват, че всеки, който пие от нея, получава дара на поезията.

– Вярно е. Когато бяхме млади, Сутунг не беше поет. Аз бях поетът в семейството. Но откакто се върна с медовината на джуджетата, той стана поет и мечтател.

– Ако работя за теб и сея, строя и събирам реколтата ти, и върша работата на деветимата ти слуги, ще искам да опитам медовината на брат ти Сутунг.

– Но... – сбърчил чело Бауги. – Тя не е моя, за да ти я дам. Медовината е на Сутунг.

– Жалко – отговорил Болвъркър. – Тогава ти желая късмет в прибирането на реколтата тази година.

– Чакай! Вярно, че не е моя. Но ако направиш това, което казваш, ще отида с теб при брат си Сутунг. И ще сторя всичко, което мога, за да ти помогна да опиташ медовината му.

– Тогава се договорихме – казал Болвъркър.

Никога не били виждали по-усърден работник от Болвъркър. Той се трудел повече не от девет, а от двадесет души. Сам отглеждал животните. Сам прибрал реколтата. Грижел се за земята и тя му се отплатила многократно.

– Болвъркър – казал Бауги, когато над планината се спуснали първите мъгли на зимата. – Името, което са ти дали, не е вярно. Защото ти извърши само добро.

– Свърших ли работата на деветима души?

– На девет и още толкова.

– Тогава ще ми помогнеш ли да опитам медовината на Сутунг?

– Ще го направя!

На следващата сутрин двамата станали рано и вървели, и вървели, и вървели, до вечерта напуснали земите на Бауги и стигнали владенията на Сутунг на края на планината. Когато настъпила нощта, били в огромния замък на Сутунг.

– Поздрави, братко Сутунг – казал Бауги. – Това е Болвъркър, мой слуга това лято и мой приятел. – И разказал на Сутунг за уговорката си с Болвъркър, завършвайки с думите: – Така че, както разбираш, трябва да те помоля да му дадеш да опита медовината на поезията.

– Не – отговорил категорично Сутунг, а очите му били като два ледени блока.

– Не? – учудил се Бауги.

– Не, няма да дам и една капчица от медовината. Нито капчица. Тя е на сигурно място в бъчвите Бодън и Сон, както и в чайника Одрерир. Те са скрити дълбоко в планината Хнитбьорг, която се разтваря само по моя команда. Пази ги

дъщеря ми Гунолд. Този твой слуга не може да опита медовината. И ти не може да я опиташ.

– Но тя беше компенсация заради смъртта на родителите ни – възразил Бауги. – Не ми ли се полага и най-малката глътка от нея, за да покажа на Болвъркър, че съм почтен великан?

– Не. Не ти се полага – отговорил Сутунг.

Двамата си тръгнали. Бауги бил неутешим. Той вървял със свити нагоре рамене и увиснала надолу уста. На всеки няколко крачки се извинявал на Болвъркър.

– Не мислех, че брат ми ще е толкова неотстъпчив – повтарял той.

– Наистина е неотстъпчив – казал Болвъркър, който бил преобразеният Один. – Но ние с теб може да му изиграем някой и друг номер, така че в бъдеще да не е толкова високомерен. И следващия път да слуша брат си.

– Може – съгласил се великанът Бауги и се поизправил, а ъгълчетата на устата му се присвили в нещо, което почти напомняло усмивка. – Какво ще направим?

– Като начало ще се изкачим на Хнитборг, пулсиращата планина.

Изкачили се заедно на Хнитборг – първо великанът, а след него Болвъркър, който в сравнение с Бауги бил с куکلени размери, но нито за момент не изоставал. Катерили се по пътеките, отгъпкани от планинските овце и кози, а след това се катерили по скалите, докато стигнали високо в планината. Първите снегове на зимата били паднали върху леда, който не се бил стопил от предишната зима. Чули вятъра, който свирел из планината. Чули виковете на птици далече под тях. Чули и нещо друго.

Приличало на човешки глас, който сякаш идвал от скалите, но винаги оставал далечен, сякаш излизал от вътрешността на самата планината.

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

– Какъв е този шум? – попитал Болвъркър.

Бауги се намръщил.

– Струва ми се, че племенницата ми Гунолд пее.

– Тогава ще спрем тук.

Болвъркър извадил от торбата си свредела, наречен Рати.

– Ето – казал той. – Ти си великан, голям и силен. Защо не направиш дупка със свредела в склона на планината?

Бауги взел свредела. Притиснал го към планинския склон и започнал да върти. Върхът на Рати се забил в склона като винт в мек корк. Бауги го въртял и въртял отново и отново.

– Готово – казал Бауги. – Извадил свредела. Болвъркър се навел над дупката и духнал вътре. В лицето му се върнали малки камъчета и прах от скалата.

– Току-що разбрах две неща – казал Болвъркър.

– Какви неща? – попитал Бауги.

– Че все още не сме минали през планината – отговорил Болвъркър. – Трябва да продължиш да пробиваш.

– Това е едно нещо – отбелязал Бауги. Но Болвъркър не казал нищо повече на онзи висок планински склон, където ледените ветрове се втурвали към тях и ги брулели. Бауги вкарал отново свредела в дупката и продължил да го върти.

Започвало да се стъмва, когато той отново го извадил от дупката.

– Проби до вътрешността на планината – казал той.

Болвъркър не отговорил нищо, само духнал леко и този път видял как малките камъчета и прахта от скалата потъват навътре. Докато духал, осъзнал, че нещо се приближава към него зад гърба му. Тогава Болвъркър се преобразил – превърнал се в змия, и острият свредел се забил на мястото, където преди това била главата му.

– Второто нещо, което разбрах, когато ме излъга, беше, че ще ме измамиш – изсъскала змията към Бауги, който стоял удивен, хванал свредела като оръжие. След това махнала с опашка и изчезнала в дупката.

Бауги замахнал отново, но змията вече я нямало. Захвърлил ядосано Рати и го чул да трака надолу по скалите. Помислил си дали да не се върне в замъка на Сутунг, за да му каже, че е помогнал на могъщ магъосник да дойде в Хнитбьорг и дори да влезе във вътрешността на планината. Представил си как ще реагира Сутунг при тази новина.

И после, с приведени рамене и увиснала уста, Бауги слязъл от планината и се запътил към дома си, към своя собствен замък и своето собствено огнище. Е, каквото и да се случело в бъдеще с брат му или с драгоценната му медовина, то нямало нищо общо с *него*.

Болвъркър в образа на змия започнал да се плъзга през дупката, пробита в планината, и спрял, когато се озовал в една огромна пещера.

Тя била осветена със студената светлина на кристали. Один се върнал отново във формата на човек и не просто човек, а огромен мъж с размерите на великан и с красива външност. След това тръгнал, следвайки песента, която чувал.

Гунолд, дъщерята на Сутунг, стояла в пещерата пред една заключена врата, зад която се намирили бъчвите Сон и Бодън, както и чайникът Одрерир. Тя държала в ръцете си остър меч и си пеела.

– Добра среща, смела девойко! – казал Один.

Гунолд се втрещила в него.

– Не знам кой си – отговорила тя. – Кажи ми името си, страннико, и ми обясни защо да те оставям жив. Аз съм Гунолд, пазителката на това място.

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

– Аз съм Болвъркър – отговорил Один. – И знам, че заслужавам да умра, защото се осмелих да дойда тук. Но спри ръката си и ме остави да те погледам.

– Баща ми Сутунг ме постави тук да пазя медовината на поезията – казала Гунолд.

– Какво ме е грижа за медовината на поезията? – свил рамене Болвъркър. – Дойдох тук само защото чух за красотата, смелостта и добродетелта на Гунолд, дъщерята на Сутунг. Казах си: „Ако само ти позволи да я погледам, ще си е струвало. Ако, разбира се, е така прекрасна, както разказват историите“. Това си помислих.

Гунолд се втренчила в красивия великан пред себе си.

– И струваше ли си, Болвъркър, който ще умре?

– Струваше си и дори нещо повече – отговорил той. – Защото ти си по-красива, отколкото се разказва във всички истории, които съм чувал, и всички песни, сътворени от който и да е бард. По-красива от планински връх, по-красива от ледник, по-красива от поляна с току-що навалял сняг в зори.

Гунолд свела поглед и страните ѝ порозовели.

– Може ли да седна до теб – попитал Болвъркър.

Гунолд кимнала, без да каже нищо.

Тя имала храна и напитки там, в планината, и двамата седнали да ядат и да пият.

След като се нахранили, двамата се целунали нежно в тъмнината. След като се любили, Болвъркър казал тъжно:

– Искан ми се да можех да опитам една глътка от медовината в бъчвата, наречена Сон. Тогава щях да създам истинска песен за очите ти и всички мъже ще я пеят, когато искат да пеят за красотата.

– Една глътка? – попитала тя.

– Толкова малка глътка, че никой няма да разбере – отговорил той. – Но не бързам. Ти си по-важна от това. Нека ти покажа колко си важна за мен.

И той я привлякъл към себе си.

Любили се в тъмнината. Когато свършили и лежали прегърнати, преплели голите си тела, и си шепнели мили думи, Болвъркър въздъхнал тъжно.

– Какво има? – попитала Гунолд.

– Иска ми се да имах таланта да възпея устните ти – колко меки са, колко по-хубави са от устните на всички други момичета. Мисля, че това ще е една отлична песен.

– Това наистина е жалко – съгласила се Гунолд. – Защото устните ми са много привлекателни. Често си мисля, че са най-хубавото в мен.

– Може би, но толкова неща у теб са хубави, че е много трудно да се избере най-доброто. Но ако можех да отпия и най-мъничката глътка от бъчвата Бодън, поезията ще завладее душата ми и ще създам поема за устните ти, която ще живее, докато слънцето бъде изядено от вълк.

– Но само най-миниатюрната глътчица – казала тя. – Защото баща ми много ще се ядоса, ако помисли, че раздавам медовината му на всеки хубав непознат, който проникне в тази планинска крепост.

Тръгнали през пещерите, хванати за ръце, като от време на време докосвали устни. Гунолд показвала на Болвъркър вратите и прозорците, които можела да отвори от вътрешността на планината и през които Сутунг ѝ изпращал храна и напитки, а той сякаш не обръщал внимание на думите ѝ. Обяснил, че не се интересува от нищо, което не е свързано с Гунолд или очите ѝ, или устните ѝ, или пръстите ѝ, или косите ѝ. Тя се засмяла и му казала, че той просто изрича красиви думи и сигурно няма намерение отново да се люби с нея.

Болвъркър я накарал да замълчи, притискайки устни в устните ѝ, и те се любили още веднъж.

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

Когато и двамата били напълно задоволени, Болвъркър започнал да хлипа в тъмното.

– Какво има, любов моя? – попитала Гунолд.

– Убий ме – хлипал Болвъркър. – Убий ме сега! Защото никога няма да мога да напиша стихове за прекрасната ти коса и красивата ти кожа, за звъntenето на гласа ти, за докосването на пръстите ти. Красотата на Гунолд не може да се опише.

– Е, предполагам, че не е лесно да се напишат такива стихове. Но се съмнявам да е невъзможно.

– Може би...

– Да?

– Може би най-малката глътчица от чайника Одрерир ще ми даде лирическите умения, с които да предам красотата ти на поколенията, които ще дойдат след нас – предположил той и хлипанията му секнали.

– Да, може би. Но ще трябва да е *най-мъничката* глътка...

– Покажи ми чайника и аз ще ти покажа точно колко малка глътка мога са отпия.

Гунолд отключила вратата и само след миг двамата с Болвъркър стояли пред чайника и двете бъчви. Упойващата миризма на медовината на поезията изпълвала въздуха.

– Само най-малката глътка – напомнила му тя. – За три поеми за мен, които да останат през вековете.

– Разбира се, любима.

Болвъркър се ухилил в тъмното. Ако можела да го види, тя щяла да разбере, че нещо не е наред.

С първата си глътка той изпил и последната капка от чайника Одрерир.

С втората пресушил бъчвата, наречена Бодън.

С третата изпразнил бъчвата, наречена Сон.

Гунолд не била глупава. Тя разбрала, че е измамена, и се хвърлила към него. Била силна и бърза, но Один не останал да се бие. Той побягнал. Затворил вратата и заключил Гунолд вътре.

Само след миг Болвъркър се превърнал в орел. Изпищял, пляскайки с криле, вратите на планината се отворили и той се издигнал в небето.

Виковеите на Гунолд пронизали зората.

В замъка си Сутунг се събудил и изтичал навън. Погледнал нагоре, видял орела и разбрал какво може да се е случило. Сутунг също се превърнал в орел. Двата орела полетели толкова високо, че от земята приличали на миниатюрни точки в небето. Летели толкова бързо, че шумът от крилете им звучал като рева на ураган.

В Асгард Тор казал:

– Време е.

Той отнесъл трите дървени бъчви в двора.

Боговете на Асгард наблюдавали пиращите орли в небето, които идвали към тях. Били близо един до друг. Сутунг бил бърз и вече настигал Один, почти докосвайки с човка опашката му, докато двамата се приближавали все повече към Асгард.

Когато Один се приближил до двореца, той започнал да плюе. Фонтан от медовина бликнал от човката му към бъчвите, изпълвайки ги една след друга – като птица, която носи храна на децата си.

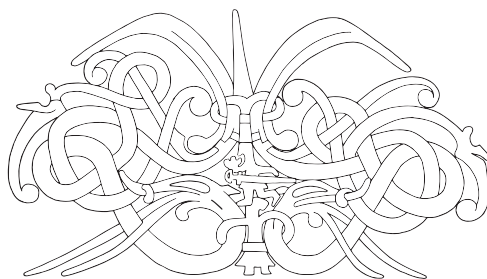
Оттогава знаем, че онези хора, които могат да създават магия с думите си, които могат да измислят стихове и саги и да разказват истории, са опитали медовината на поезията. Когато чуем някой прекрасен поет, казваме, че е опитал дара на Один.

Това е. Такава е историята за медовината на поезията и как била дадена на света. Тя е пълна с безчестие и измама, с убийства и хитрини. Но не е съвсем цялата история. Има още едно нещо, което трябва да ви кажа. Деликатните сред вас трябва да запушат ушите си или да не четат по-нататък.

Ето и последното нещо и то е едно срамно признание. Когато бащата на всички в образа на орел почти стигнал до бъчвите, а Сутунг го следвал съвсем близо, Один изпуснал част от медовината през задните си части, една разпръсната мокра пръдня от смрадлива медовина право в лицето на Сутунг, която ослепила великана и го отхвърлила назад.

Нито тогава, нито сега някой пожелал да пие от медовината, излязла от задника на Один. Но винаги, когато чуете лоши поети да декламираат лошите си стихове, пълни с глупави сравнения и грозни рими, ще знаете коя от медовините са опитали.

**ПЪТУВАНЕТО
НА ТОР В ЗЕМИТЕ
НА ВЕЛИКАНИТЕ**



I

Тиалфи и сестра му Рьосква живеели с баща си Егил и майка си в една ферма там, където започвала дивата земя. Отвъд фермата им бродели чудовища, великани и вълци и много пъти Тиалфи попадал на тях и трябвало да бяга. Той можел да тича по-бързо от всички и от всичко. Живеейки на края на дивата природа, Тиалфи и Рьосква били свикнали с чудеса и с това да се случват странни неща.

Но нищо не било толкова странно, колкото бил денят, когато двама посетители от Асгард – Локи и Тор, пристигнали във фермата им в колесница, теглена от два огромни козела, които Тор наричал Тангриснир и Тангньостър. Боговете поискали подслон за нощта и храна. Те били огромни и силни.

– Нямаме храна, подходяща за вас – казала извинително Рьосква. – Имаме зеленчуци, но зимата беше лоша и дори не са ни останали никакви пилета.

Тор изсумтял. След това извадил ножа си и убил и двата си козела. Одрал ги. Сложил ги в огромните казани, които висели над огъня, а Рьосква и майка ѝ нарязали зимните си запаси от зеленчуци и сложили и тях в казаните.

Локи отвел Тиалфи настрана. Момчето се изплашило от него – от зелените му очи, усмивката му, устните с белези от рани по тях. Локи казал:

– Нали знаеш, че костният мозък от тези козли е най-хубавото нещо, което един младеж може да изяде. Много жалко, че Тор винаги го пази само за себе си. Ако искаш да станеш силен като него, трябва да ядеш от костния мозък на козлите.

Когато храната станала готова, Тор взел един цял козел за себе си, оставяйки месото на втория за другите петима.

Сложил козите кожи на земята и докато ядял, хвърлял върху тях костите.

– Слагайте костите върху кожата – казал им той. – И не чупете и не дъвчете костите. Яжте само месото.

Мислите, че можете да ядете бързо? Трябвало да видите как Локи поглъща храната си. В един момент била пред него, а в следващия вече я нямало и той избърсвал уста с опакото на ръката си.

Останалите се хранели по-бавно. Но Тиалфи не можел да забрави думите на Локи и когато Тор станал от масата, за да отиде по естествени нужди, той взел ножа си, разцепил част от кокала от крака на един от козлите и изял малко от костния мозък в него. След това върнал счупения кокал върху кожата на пода и го покрил със здрави кости, така че никой да не разбере нищо.

През нощта всички спали в голямата зала.

На сутринта Тор покрил костите с козята кожа. Взел чука си Мьолнир, вдигнал го високо и изрекъл: „Тангриснир, стани цял“. Проблеснала светкавица и Тангриснир се протегнал, изблеял и започнал да пасе. Тор изрекъл „Тангнъостър, стани цял“ и Тангнъостър направил същото. Но след това залитнал и закуцукал непохватно към Тангриснир, блеейки пронизително, сякаш изпитва болка.

– Задният крак на Тангнъостър е счупен – казал Тор. – Донесете ми дърво и парче плат.

Направил шина за крака на козела си и го превързал. Когато свършил, погледнал към семейството и Тиалфи си помислил, че никога не е виждал нещо толкова страшно, колкото пламналите червени очи на Тор. Юмрукът му бил свит около дръжката на чука му.

– Някой от вас е счупил костта – казал им той с глас като гръмотевица. – Дадох ви храна, като поисках само едно нещо, и въпреки това вие ме измамихте.

– Аз го направих – обадил се Тиалфи. – Аз счупих костта.

Локи се опитвал да изглежда сериозен, но въпреки това се усмихвал с ъгълчетата на устата си. Усмивката му не вдъхвала увереност.

Тор вдигнал чука си.

– Би трябвало да унищожа цялата ферма – промърморил той и Егил погледнал уплашено, а жена му се разплакала. След това Тор попитал: – Кажете ми защо да не превърна цялото това място в развалини.

Егил мълчал. Тиалфи се изправил и отговорил:

– Това няма нищо общо с баща ми. Той не знаеше какво съм направил. Накажи мен, не него. Погледни ме – аз тичам много бързо. Уча се бързо. Не закачай родителите ми и аз ще ти стана роб.

Сестра му Рьосква също се изправила и казала:

– Той няма да отиде никъде без мен. Ако вземеш него, ще вземеш и двама ни.

Тор се замислил за момент и после отвърнал:

– Много добре. Засега ти, Рьосква, ще останеш тук и ще се грижиш за Тангриснир и Тангньоствър, докато кракът на Тангньоствър се оправи. Когато се върна, ще взема и трима ви. – След това се обърнал към Тиалфи: – А ти можеш да дойдеш с мен и Локи. Отиваме в Утгард.

II

Светът отвъд фермата бил пустош и Тор, Локи и Тиалфи тръгнали на изток към Йотунхейм, където живеели великаните и където било морето.

Колкото по на изток отивали, толкова по-студено ставало. Духали ледени ветрове, изсмукващи и последната топлинка от тях. Малко преди да залезе слънцето, когато все още имало достатъчно светлина, за да виждат, те започнали да търсят място, където да се подслонят за нощта. Тор и Тиалфи не намерили нищо. Локи го нямало най-дълго. Той се върнал с озадачено изражение на лицето и казал:

– Ей натам има една странна къща.

– Колко странна? – попитал Тор.

– Има само една огромна стая. Няма прозорци, а отворът за вратата е огромен, но няма врата. Като една голяма пещера е.

Студеният вятър вледенявал пръстите им и шипел страните им. Тор казал:

– Да отидем да я видим.

Главната зала продължавала много навътре.

– Там може да има зверове или чудовища – казал Тор. – Да се настаним до входа.

Направили точно така. Къщата била, както Локи я описал – огромна сграда, една огромна зала, от която тръгвала дълга стая. Запалили огън до входа и вече били спали там около час, когато ги събудил шум.

– Какво е това? – попитал Тиалфи.

– Земетресение? – казал Тор. Земята треперела. Нещо ревяло. Можело да е вулкан или лавина, или огромни камъни, или сто гневни мечки.

– Не мисля – отговорил Локи. – Да се преместим в страничната стая. За всеки случай.

Локи и Тиалфи отишли да спят в стаята, а шумът, който приличал на срутване или рев, продължил до настъпването на утрото. Тор останал до вратата на къщата през цялата нощ, стиснал чука си. Колкото повече време минавало, толкова повече се ядосвал и искал само да огледа наоколо и да се нахвърли върху това, което ревяло и тресяло земята. Щом небето започнало да просветлява, без да събуди спътниците си, Тор навлязъл в гората, търсейки нещото, което издавало този шум.

Когато наближил източника, той осъзнал, че има различни шумове, които се чуват последователно. Първо боботещ рев, следвало бучене, а после идвал един по-тих, свиркащ шум, достатъчно пронизителен, за да му докара главоболие и да го заболят зъбите всеки път, когато го чувал.

Тор стигнал до върха на един хълм и погледнал към света под него.

В долината се бил проснал най-големият човек, когото някога бил виждал. Косата и брадата му били по-черни от въглен, а кожата му била бяла като покрито със сняг поле. Очите на великана били затворени и той хъркал равномерно – това бил онзи шум като рев, бучене и свиркане, който чувал Тор. Всеки път, когато великанът изхъркавал, земята затрепервала. Това било разтърсването, което усещали през нощта. Великанът бил толкова голям, че в сравнение с него Тор бил като бръмбар или мравка.

Тор посегнал към Мегингъорд, пояса, който му давал сила, и го стегнал, удвоявайки мощта си, за да е сигурен, че е достатъчно силен да се бие дори и с най-огромния великан.

Докато Тор го наблюдавал, великанът отворил очи, които били пронизващо сини. Но на пръв поглед не изглеждал страшен.

– Здравей – извикал Тор.

– Добро утро – извикал в отговор чернокосият великан с глас като лавина. – Наричат ме Скримир. Означава Голям човек. Саркастични са моите хора, да нарекат мършаво създание като мен Голям човек, но какво да се прави. Така, къде ми е ръкавицата? Снощи имах две, но изпуснах едната. – Вдигнал ръце и на дясната имало огромна кожена ръкавица с един пръст. Другата била гола. – А! Ето я.

Той се протегнал към далечната страна на хълма, който Тор бил изкачил, и вдигнал нещо, което очевидно било ръкавица.

– Странно, в нея има нещо – казал великанът и я разтърсил. Тор разпознал дома им от предишната нощ в момента, в който Тиалфи и Локи се търкулнали от отвора на ръкавицата и паднали на снега под нея.

Скримир си сложил лявата ръкавица и огледал доволно ръцете си.

– Може да вървим заедно – казал той. – Ако искате.

Тор погледнал към Локи, Локи погледнал към Тор и двамата погледнали към Тиалфи, който свил рамене и уверен в бързината си, казал:

– Аз няма да изоставам.

– Много добре – извикал Тор.

Тримата закусили с великана. Той извадил цели крави и овце от торбата си с провизии и ги схрускал, а тримата му спътници яли по-скромно. След като се нахранили, Скримир казал:

– Дайте да взема вашите провизии в моята торба. Така ще носите по-малко, а когато спрем вечерта, ще ядем заедно. – Сложил храната им в торбата си, завързал я и поел на изток.

Тор и Локи се затичали след великана с неуморимостта на богове. Тиалфи тичал по-бързо, отколкото който и да

било човек, но с напредването на времето дори и за него било трудно да не изостава, и понякога му се струвало, че великанът е просто още една планина в далечината с глава, изгубена сред облаците.

С настъпването на вечерта те настигнали Скримир. Той вече бил намерил място, на което да направят лагера си под един грамаден дъб, и се бил настанил удобно наблизно, облегал глава на огромна скала.

– Аз не съм гладен – казал той. – Не се притеснявайте за мен. Ще си легна рано. Храната ви е в торбата ми до дървото. Лека нощ.

И захъркал. Когато познатите рев-бучене-свиркане разтресли дърветата, Тиалфи се изкачил по торбата с провизии на великана и извикал към Тор и Локи:

– Не мога да развържа връзките. Прекалено стегнати са за мен. Като от желязо са.

– Аз мога да огъвам желязо – казал Тор, скочил на върха на торбата и започнал да дърпа връзките.

– Е? – обадил се Локи.

Тор пъшкал и дърпал, дърпал и пъшкал. След това свил рамене.

– Не мисля, че тази вечер ще вечеряме – казал той. – Освен ако проклетият великан не развърже торбата вместо нас.

Погледнал към великана. Погледнал към чука си Мьолнир. След това слязъл от торбата и се изкачил по главата на спящия Скримир. Вдигнал чука си и го стоварил върху челото му.

Скримир отворил сънено едното си око.

– Струва ми се, че един лист току-що падна на главата ми и ме събуди. Вие свършихте ли с вечерята? Готови ли сте за сън? Няма да ви обвинявам, ако е така. Беше дълъг ден – казал той, обърнал се, затворил очи и отново захъркал.

Въпреки шума Локи и Тиалфи успели да заспят, но Тор не можал. Бил ядосан, бил гладен и нямал доверие на великана, с когото били в пустошта на изток. В полунощ все още бил гладен и не можел повече да понася хъркането. Изкачил се още веднъж на главата на великана. Застанал между веждите му.

Тор плюл на ръцете си. Наместил колана, който му давал мощ. Вдигнал Мьолнир над главата си и замахнал с всички сили. Сигурен бил, че чукът е потънал в челото на Скримир.

Трудно било да се види цвета на очите на великана в тъмното, но те се отворили.

– А – казал той. – Тор? Тук ли си? Мисля, че някакъв жълъд от дървото падна на главата ми. Колко е часът?

– Полунощ е – отговорил Тор.

– Тогава ще се видим на сутринта. – И хъркането на великана разтресло земята, а върховете на дърветата затреперили.

Почти се зазорявало, когато Тор, по-гладен, по-ядосан и все още без да е спал, решил да нанесе един последен удар, който да сложи край на хъркането завинаги. Този път се прицелил в слепоочието на великана и го ударил с всичките си сили. Такъв удар досега никой не бил нанасял. Тор го чул как отеква по върховете на планината.

– Знаеш ли, мисля, че парче от гнездото на птица токущо падна на главата ми. Клонки. Не знам. – Великанът се прозял и се протегнал. След това се изправил на крака. – Е, приключих със съня. Време е да потегляме. Вие тримата към Утгард ли отивате? Там добре ще ви посрещнат. Гарантирам ви истинско угощение, рогове с бира, а след това борби, надбягвания и състезания за премерване на силите. В Утгард обичат да се веселят. На изток е, просто тръгнете натам, където небето просветлява. А аз ще тръгна на север. – Той им се усмихнал с беззъба усмивка, която щяла да изглежда

глуповата и равнодушна, ако очите му не били толкова сини и толкова будни, а погледът толкова остър.

След това се навел и сложил ръка до устата си, сякаш не искал да го чуят, ефект донякъде провален от шепота му, който бил достатъчно силен, за да оглушее човек от него.

– Не можех да не ви чуя, когато си говорехте колко съм голям. И сигурно мислите, че ми правите комплимент. Но ако някога дойдете на север, ще видите *същински* великани, наистина огромни. И ще разберете какъв дребосък съм всъщност.

Скримир се ухилил отново и след това се насочил на север, а земята забоботила под краката му.

III

Тримата тръгнали на изток през Йотунхейм и вървели все към изгрева в продължение на няколко дни.

Отначало помислили, че гледат нормална по размери крепост и че е относително близо до тях. Насочили се към нея, ускорявайки крачка, но тя не ставала по-голяма, не се променяла и не им изглеждала по-близо. Дните минавали и те разбрали колко голяма е крепостта и колко далече е всъщност.

– Това Утгард ли е? – попитал Тиалфи.

Локи изглеждал почти сериозен, когато казал:

– Да. Оттук е семейството ми.

– Бил ли си тук по-рано?

– Не.

Тримата приближили към портата, без да видят никого. Отвътре се чувало нещо като празненство. Портата била по-

висока от повечето катедрали. Покрита била с метални решетки, чиито размери биха спрели всеки нежелан великан на прилично разстояние.

Тор извикал, но никой не му отговорил.

– Да влезем ли? – попитал той Локи и Тиалфи.

Те се промушвали през решетките на портата и се катерили по тях. Тримата прекосили двора и влезли в голямата зала. Там имало високи колкото огромни дървета пейки, на които седели великани. Тор тръгнал напред. Тиалфи бил ужасен, но вървял до него, а Локи тръгнал след тях.

Видели краля на великаните, който седял на най-високия стол в края на залата. Тримата преминали през нея и след това се поклонили ниско.

Кралят имал слабо, интелигентно лице и огненочервена коса. Очите му били ледено сини. Погледнал пътниците и повдигнал вежда.

– Боже, това е нашествие на дребни дечица – изрекъл той. – Не, сгрешил съм. *Ти* сигурно си прочутият Тор от асите, което значи, че *ти* сигурно си Локи, син на Лойфей. Познавах бегло майка ти. Здравей, малък родственико. Аз съм Утгардалоки, Локи на Утгард. А ти кой си?

– Тиалфи – отговорил Тиалфи. – Аз съм роб на Тор.

– Добре дошли на всички вас в Утгард – казал Утгардалоки. – Най-прекрасното място на света, място за онези, които имат забележителни способности. Всеки, който е над всички останали в занаят или лукавство, е добре дошъл тук. Може ли някой от вас да прави нещо необикновено? А ти, малък родственико? Ти какво можеш да правиш, което е изключително?

– Мога да ям по-бързо от когото и да било – отговорил Локи без никаква хвалба.

– Колко интересно. Тук е слугата ми. Името му, колкото и да е смешно, е Логи. Искаш ли да се състезаваш с него?

Локи свил рамене, сякаш му е все едно.

Утгардалоки плеснал с ръце и в залата донесли дълга дървена маса, на която имало всякакви печени животни – гъски, волове, овце, кози, зайци и сърни. Когато плеснал с ръце още веднъж, Локи започнал да яде, втрещен в далечния край на масата, като поглъщал всичко поред.

Ядял упорито, ядял съсредоточено, ядял, сякаш имал само една цел в живота си – да изяде всичко, което може, колкото може по-бързо.

Ръцете и устата му се движели като на сън.

Локи и Логи се срещнали по средата на масата.

Утгардалоки гледал от своя трон.

– Е – казал той. – И двамата ядохте с еднаква скорост и това никак не е зле! Но Логи ядеше костите на животните и да, очевидно е изял и дървената маса, върху която беше сервирана храната. Вярно е, че Локи изяде всичкото месо, но почти не е ял от кокалите и дори не е докоснал масата. Затова този кръг е спечелен от Логи.

Утгардалоки погледнал към Тиалфи.

– Ти, момче – казал той. – Какво можеш да правиш?

Тиалфи свил рамене. Той бил най-бързият човек, за когото бил чувал. Можел да надбяга най-бързите зайци, можел да надбяга и летяща птица.

– Мога да тичам – отговорил той.

– Тогава ще тичаш – казал Утгардалоки.

Излезли навън и там, на едно равно място, имало път, идеален за тичане. На него стояли и чакали няколко великани, потривали ръце и духали върху тях, за да ги стоплят.

– Ти си още момче, Тиалфи – казал Утгардалоки. – Затова няма да се състезаваш с голям човек. Къде е малкият ни Хуги?

Едно дете великан пристъпило напред, толкова слабо, че сякаш не било там, и не по-голямо от Локи или Тор. Детето

погледнало Утгардалоки и не казало нищо, но се усмихнало. Тиалфи не бил сигурен дали е било там, преди да го извикат. Но сега стояло до тях.

Хуги и Тиалфи застанали един до друг на стартовата линия и зачакали.

– Старт! – извикал Утгардалоки с глас като гръмотевица и момчетата се втурнали да бягат. Тиалфи тичал така, както не бил тичал никога по-рано, но видял как Хуги излиза напред и стига до финиша, когато той бил едва на половината разстояние.

– Победителят е Хуги – извикал Утгардалоки. След това приклекнал до Тиалфи. – Ще трябва да тичаш по-бързо, за да може да победиш Хуги. И все пак досега не съм виждал човек да тича така. Тичай по-бързо, Тиалфи.

Тиалфи застанал още веднъж на стартовата линия до Хуги. Дишал тежко, а сърцето му блъскало в ушите. Знаел колко бързо е тичал, но все пак Хуги бил по-бърз и освен това изглеждал съвсем спокоен. Дори не дишал тежко. Детето великан погледнало към него и се усмихнало още веднъж. У Хуги имало нещо, което напомняло на Тиалфи за Утгардалоки, и той се запитал дали Хуги не е негов син.

– Старт!

Двамата се затичали. Тиалфи тичал така, както никога по-рано, движейки се толкова бързо, че на света сякаш били само той и Хуги. Но Хуги пак бил пред него през цялото време. Хуги стигнал до финиша пет или може би десет секунди преди Тиалфи.

Тиалфи знаел, че този път бил съвсем близо до победата, знаел, че трябва да даде всичко, на което е способен.

– Да тичаме отново – изрекъл задъхано той.

– Много добре – отговорил Утгардалоки. – Може да тичате отново. Бърз си, младежо, но не вярвам, че можеш да

победиш. И все пак решението ни е последното надбягване да определи кой е победителят.

Хуги пристъпил до стартовата линия. Тиалфи застанал до него. Не можел дори да чуе дишането му.

– Късмет – казал Тиалфи.

– Този път ще ме видиш наистина да тичам – изрекъл Хуги с глас, който сякаш звучал в главата на Тиалфи.

– Старт! – извикал Утгардалоки.

Тиалфи се втурнал така, както никой човек на света не бил тичал. Тичал така, както се стрелва сокол скитник, тичал така, както духа буреносен вятър, тичал като Тиалфи, а никой не тичал като Тиалфи нито дотогава, нито от онзи ден насам.

Но Хуги с лекота се носел пред него, движейки се побързо от всякога. Преди Тиалфи да измине и половината от разстоянието, Хуги стигнал до финиша и вече се връщал.

– Достатъчно! – извикал Утгардалоки.

Върнали се в голямата зала. Настроението на великани-те се подобрило, развеселили се.

– Е, да – започнал Утгардалоки. – Провалът на тези двамата е разбираем. Но сега, сега ще видим нещо впечатляващо. Сега е ред на Тор, бог на гръмотевиците, най-могъщ сред героите. Тор, чиито дела се възпяват из всички светове. Богове и смъртни разказват за подвизите ти. Ще ни покажеш ли какво можеш да правиш?

Тор се втренчил в него.

– За начало мога да пия – отговорил той. – Няма напитка, която да не мога да пресуша.

Утгардалоки обмислил думите му.

– Разбира се – казал той. – Къде е моят виночерпец? – Виночерпецът пристъпил напред. – Донеси специалния ми рог.

Виночерпецът кимнал и се отдалечил, като след миг се върнал с един дълъг рог. По-дълъг от всеки рог, който Тор някога бил виждал, но той не се разтревожил. Все пак бил Тор и нямало рог, който да не може да пресуши. Отстрани този бил гравиран с руни и украшения, а около отвора имало сребро.

– Това е рогът на този замък – казал Утгардалоки. – Всички сме го изпразвали по едно или друго време. Най-силните и най-могъщите от нас го пресушават наведнъж, но признавам, че някои го правят на два пъти. С гордост ти заявявам, че тук няма никой толкова слаб, че да ни е разочаровал и да е имало нужда да пие три пъти, за да го изпразни.

Рогът бил дълъг, но Тор бил Тор и той го вдигнал към устните си, както бил препълнен, и започнал да пие. Медовината на великаните била студена и солена, но той пиел, пресушавайки рога, и продължил, докато не му останал въздух и не можел да пие повече.

Очаквал да види рога празен, но той бил точно толкова пълен, колкото и преди да започне да пие, или почти толкова пълен.

– Бях повярвал, че можеш да пиеш повече от това – казал сухо Утгардалоки. – Но както и да е, знам, че ще го пресушиш на втората глътка както всички нас.

Тор си поел дълбоко въздух, сложил устни на рога и започнал да пие дълго и жадно. Знаел, че този път не можело да не е изпразнил рога, и все пак, когато го свалил от устата си, медовината била намаляла само колкото бил дълъг палецът му.

Великаните погледнали към Тор и започнали да се смеят, но той им хвърлил гневен поглед и те замълчали.

– А – казал Утгардалоки. – Значи историите за могъщия Тор са само истории. И така да е, ще ти позволим да пресу-

шиш рога на третия опит. В крайна сметка в него не може да е останало много.

Тор вдигнал рога до устните си и започнал да пие, и пил така дълго и жадно, че Локи и Тиалфи се втренчили удивено в него. Но когато свалил рога, медовината била намалела само с още един пръст.

– Приключих – казал Тор. – И не съм сигурен, че това беше просто малко медовина.

Утгардалоки наредил на виночерпеца си да отнесе рога.

– Време е за изпитанието на силата. Можеш ли да вдигнеш котка? – попитал той Тор.

– Що за въпрос е това? Разбира се, че мога да вдигна котка!

– Е, всички видяхме, че не си толкова силен, колкото мислехме. Младежите в Утгард упражняват силата си, като вдигат домашната ми котка. Трябва да те предупредя, че си по-дребен от всички нас, а котката ми е котка на великани, така че ще те разбера, ако не успееш да я повдигнеш.

– Ще вдигна котката ти – отговорил Тор.

– Тя сигурно спи до огъня – казал Утгардалоки, – да отидем при нея.

Котката спяла, но когато влезли, се събудила и скочила в средата на стаята. Била сива и голяма колкото човек, но Тор бил по-силен от който и да е човек, така че протегнал ръце, обхванал корема на котката и я повдигнал с намерението да я вдигне високо над главата си. Котката не изглеждала впечатлена – тя извила гръб, повдигайки се нагоре, като така принуждавала Тор и той да се протегне нагоре колкото може.

Тор нямало да позволи да го победят в една обикновена игра за повдигане на котка. Бутал и се напъвал и накрая един от краката на котката се отделил от земята. Някъде далече

Тор, Тиалфи и Локи чули шум, сякаш огромни скали се триели една в друга – боботенето на обзети от болка планини.

– Достатъчно – извикал Утгардалоки. – Вината, че не можеш да повдигнеш котката ми, не е твоя, Тор. Тя е голяма, а в сравнение с великаните ти в най-добрия случай си един мършав дребосък – ухилил се той.

– Мършав дребосък? – обадил се Тор. – Какво говориш, готов съм да се боря с всеки един от вас...

– След това, което видяхме досега, ще съм ужасен домакин, ако ти позволя да се бориш с истински великан. Може да те нарани. Освен това се боя, че нито един от хората ми няма да се бори с някого, който не може да пресуши моя рог и дори не може да повдигне котката на семейството ми. Но ще ти кажа какво ще направим. Ако искаш да се бориш, ще ти позволя да се бориш със старата ми дойка.

– Дойката ти? – не повярвал Тор.

– Стара е, да. Но тя ме научи да се боря и се съмнявам да е забравила как се прави. С годините се е смалила, така че ще е по-близо до твоя ръст. Свикнала е да играе с деца. – След това, виждайки изражението на лицето на Тор, той добавил: – Казва се Ели и съм я виждал да побеждава мъже, които изглеждаха по-силни от теб. Не бъди прекалено самоуверен, Тор.

– Бих предпочел да се боря с някого от хората ти – отговорил Тор. – Но ще се боря и със старата ти дойка.

Изпратили да повикат старата жена и тя дошла – толкова немощна, толкова посивяла, толкова съсухрена и сбръчкана, че вятърът сякаш можел да я отвее. Била великан, да, но само малко по-висока от Тор. Косата върху старата ѝ глава била тънка и рядка. Тор се зачудил на колко години може да е. Струвала му се по-стара от всички, които някога бил срещал. Не искал да я нарани.

Двамата застанали с лице един към друг. Победител щял да е първият, който успеел да събори другия на земята. Тор бутнал старата жена, дръпнал я, опитал се да я помръдне, да я препъне, да я притисне надолу, но тя сякаш била издялана от скала и не успял да направи нищо. Дойката през цялото време го гледала с безцветните си очи и мълчала.

След това се протегнала и докоснала леко крака му. Той усетил как кракът му става по-нестабилен там, където го докоснала, и я бутнал назад, но тя го обхванала с ръце и го понесла към земята. Той се опитал да я отблъсне с всички сили, но напразно и скоро се озовал паднал на едно коляно...

– Достатъчно! – извикал Утгардалоки. – Видяхме достатъчно, велики Тор. Не можеш да победиш дори дойката ми. Не мисля, че сега някой от хората ми ще се бори с теб.

Тор погледнал към Локи и двамата погледнали към Тиалфи. Седнали край големия огън и великаните ги нагостили – храната била хубава, а виното не било толкова солено, колкото медовината – но всеки един от тях говорел по-малко, отколкото би говорил по време на пиршество.

И тримата се чувствали неловко и били мълчаливи и унижени заради загубата си.

Напуснали Утгард на зазоряване и когато си тръгнали, самият крал Утгардалоки вървял редом с тях.

– Е? – казал Утгардалоки. – Добре ли прекарахте в дома ми?

Те го погледнали мрачно.

– Не много – отговорил Тор. – Винаги съм се гордял със силата си, а сега се чувствам никой и нищо.

– Аз мислех, че мога да тичам бързо – добавил Тиалфи.

– А мен никога не са ме побеждавали в състезание по ядене – казал Локи.

Минали през портите, които отбелязвали края на крепостта Утгард.

– Знаете ли, че нито един от вас не е никой и нищо – казал великанът. – Честно, ако снощи знаех това, което знам сега, никога нямаше да ви поканя в дома си и ще се погрижа никога повече да не бъдете поканени. Слушайте, снощи ви измамих – всички вас, с илюзии.

Пътниците погледнали великана, който им се усмихнал и попитал:

– Помните ли Скримир?

– Великана? Разбира се.

– Това бях аз. Използвах илюзия, за да стана толкова голям и да променя външния си вид. Връзките на торбата ми с провизиите бяха завързани с неразрушима желязна тел и можеха да се развържат само с магия. Когато ти, Тор, ме удряше с чука си, докато аз се преструвах, че спя, знаех, че дори и най-лекият ти удар ще означава смърт за мен. Затова използвах магия, направих една планина невидима и я сложих между чука и главата си. Погледни ето там.

В далечината се виждала планина с формата на седло и в нея се спускали дълбоки долини, като последната била най-дълбока.

– Това е планината, която използвах – казал Утгардалоки. – А долините са направени от ударите ти.

Тор не казал нищо, но стиснал устни, а ноздрите му се разширили и червената му брада настръхнала.

– А снощи в замъка? – попитал Локи. – И това ли беше илюзия?

– Разбира се. Някога виждал ли си огън, преминаващ през долина и изгарящ всичко по пътя си? Мислиш, че можеш да ядеш бързо? Никога няма да ядеш по-бързо от Логи, защото той е самият огън и погълна храната и дървената маса, на която беше сложена, изгаряйки ги. Никога не съм виждал някой да яде така бързо като теб.

Зелените очи на Локи светнали от гняв, а също и с възхищение, защото той мразел да го надхитрят, но и точно толкова обичал добрите номера.

Утгардалоки се обърнал към Тиалфи.

– Ти колко бързо можеш да мислиш, момче? – попитал той. – Можеш ли да мислиш по-бързо, отколкото да тичаш?

– Разбира се – отговорил Тиалфи. – Мога да мисля по-бързо от всичко друго.

– И затова те накарах да се състезаваш с Хуги, който е мисълта. Няма значение колко бързо тичаш – а нито един от нас не е виждал някой да тича като теб, Тиалфи – дори и ти не можеш да тичаш по-бързо от мисълта.

Тиалфи мълчал. Искал да каже нещо, да възрази или да зададе въпроси, но Тор заговорил с ниско боботене като гръмотевица, която отеква по далечен планински връх.

– А аз? Какво всъщност направих аз снощи?

Утгардалоки вече не се усмихвал.

– Чудо – отговорил той. – Ти извърши невъзможното. Не можеше да го знаеш, но краят на моя рог беше в най-дълбоката част на морето. Изпи достатъчно, за да намалиш нивото на океана и да създадеш приливите. Заради теб, Тор, морската вода винаги ще се надига и оттегля. За мен беше облекчение, че не опли четвърта глътка, защото можеше да пресушиш океана.

Котката, която се опита да повдигнеш, не беше котка. Това беше Йормунгундър, змията на Мидгард, която се уви-ва около центъра на света. Невъзможно е да се повдигне змията на Мидгард и въпреки това ти го направи и дори разхлаби един от обръчите ѝ, когато повдигна лапата на котката от земята. Помниш ли шума, който чухте? Това беше разместването на земята.

– А старицата? – попитал Тор. – Старата ти дойка? Тя какво беше? – Гласът му бил много благ, но бил хванал чука си и го държал здраво.

– Това беше Ели, старостта. Никой не може да победи старостта, защото накрая тя взима всички ни, прави ни все по-слаби и по-слаби, докато затвори очите ни завинаги. Всички нас освен теб, Тор. Ти се бори със старостта и ние се дивяхме на това, че остана на крака, че дори и когато тя те победи, ти падна само на едно коляно. Никога не бяхме виждали нещо като случилото се снощи, Тор. *Никога.*

И сега, когато видяхме силата ви, знаем колко глупави сме били, че ви позволихме да стигнете до Утгард. В бъдеще смятам да браня крепостта си и най-добрият начин да я защита, е да се погрижа никой от вас никога вече да не намери Утгард или да го види отново, за да съм сигурен, че каквото и да се случи в бъдеще, нито един от вас никога няма да се върне тук.

Тор вдигнал чука високо над главата си, но преди да успее да нанесе удар, Утгард изчезнал.

– Виж – казал Тиалфи.

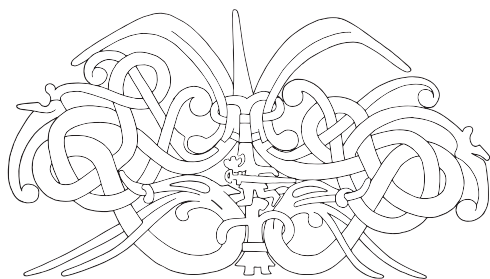
Крепостта била изчезнала. Нямало и следа от укреплението на Утгардалоки или мястото, на което била. Сега тримата пътници стояли на гола равнина, на която нямало никакви признаци на живот.

– Да си вървим у дома – казал Локи и добавил: – Това беше много добре. Възхитителни илюзии. Мисля, че днес всички научихме нещо.

– Ще кажа на сестра ми, че съм се надбягвал с мисълта – добавил Тиалфи. – Ще кажа на Рьосква, че тичах добре.

Но Тор не казал нищо. Той мислел за предишната вечер, за това как се борил със старостта и пил морето. Мислел за змията на Мидгард.

ЯБЪЛКИТЕ НА БЕЗСМЪРТИЕТО



I

И друг път се е случвало трима да тръгнат заедно из планинската пустош по края на Йотунхейм, земята на великаните. Този път това били Тор, Локи и Хьонир. (Хьонир бил стар бог, който дал на хората разума.)

В тези планини трудно се намирала храна и тримата богове били гладни и огладнявали все повече.

Чули шум – мученето на добитък в далечината – и се спогледали, и се ухилили с усмивките на гладни хора, които тази вечер щели да се нахранят. Слезли в зелена долина, изпълнена с живот, където огромни дъбове и високи боровете ограждали ливади и потоци, и там видели стадо говеда, огромни и охранени с тревата от долината.

Изкопали ров и запалили дърва в него, заклали един вол, заровили го под горещите въглени и зачакали храната им да стане готова.

Отворили рова, но месото все още било сурово и кърваво.

Запалили отново огън. И отново зачакали. И отново месото дори не се нагрело от топлината на огъня.

– Чу ли нещо? – попитал Тор.

– Какво? – отговорил Хьонир. – Не чух нищо.

– Аз го чух – обадил се Локи. – Слушайте.

Заслушали се и шумът вече не можел да се сбърка. Някой някъде им се смеел силно и с удоволствие.

Тримата богове се огледали наоколо, но в долината няма много никого друго – само те и говедата.

И тогава Локи погледнал нагоре.

На най-високия клон на най-високото дърво бил кацнал орел. Най-големият орел, който някога били виждали, и той им се смеел.

– Знаеш ли защо огънят не иска да опече вечерята ни? – попитал Тор.

– Може и да знам – отговорил орелът. – Леле, наистина изглеждате гладни. Защо не изядете месото сурово? Орлите така правят. Разкъсваме го с човките си. Но вие нямате човки, нали?

– Гладни сме – казал Хьонир. – Можеш ли да ни помогнеш да приготвим вечерята си?

– Според мен сигурно има някаква магия в огъня ви и тя изсмуква топлината и силата му – отговорил орелът. – Ако обещаете да ми дадете от месото, ще върна силата на огъня ви.

– Обещаваме – отговорил Локи. – Може да си вземеш каквото ти се полага, веднага след като месото се опече.

Орелът прелетял веднъж над ливадата, размахвайки крила с такава сила, че въглените в рова светнали и запламтели и боговете трябвало да се хванат един за друг, за да не ги събори вятърът, а след това се върнал на клона си на високото дърво.

Този път заровили месото в рова с надежда и зачакали. Било през лятото, когато на север слънцето почти не залязва и дните продължават цяла вечност, така че когато отворили рова, било късно през нощта, макар все още да имали чувството, че е ден. Посрещнал ги прекрасен аромат на печено месо, крехко и готово за ножовете и зъбите им.

Щом отворили рова, орелът се спуснал надолу и сграбчил с ноктите си двата задни бутала на вола заедно с една плешка

и започнал да ги разкъсва лакомо с човката си. Като видял, че по-голямата част от вечерята му всеки миг ще бъде погълнатата, Локи се разгневил и замахнал с копието си към орела, надявайки се да го накара да остави заграбената храна.

Орелът размахал силно крила, създавайки такъв вятър, че боговете едва не били пометени, и пуснал месото. Локи нямал време да се радва на победата си, защото открил, че копието е забито в тялото на огромната птица, и когато орелът полетял, той понесъл и него със себе си.

Локи искал да пусне копието си, но ръцете му били залепнали за дръжката и не можел да го направи.

Птицата летяла ниско, така че краката на Локи се влечели по камъни и пясък, по планински склонове и короните на дърветата. Имало някаква магия, и то магия, по-могъща от това, което Локи можел да контролира.

– Моля те! – извикал той. – Спри! Ще откъснеш ръцете ми. Ботушите ми вече са скъсани. Ще ме убиеш!

Орелът се издигнал от планинския склон и започнал бавно да кръжи във въздуха, а между тях и земята бил само хладният въздух.

– Може и да те убия – отговорил той.

– Какво искаш, за да ме пуснеш на земята? – задъхвал се Локи. – Каквото поискаш. Моля те.

– Искам Идун – отговорил орелът. – И ябълките ѝ. Ябълките на безсмъртието.

Локи висял във въздуха. Било много високо.

Идун била жената на Браги, бог на поезията, и тя била мила, кротка и добра. Носела със себе си кутия от ясеново дърво, в която имало златни ябълки. Когато боговете почувствали, че старостта започва да ги докосва, да посребрява косите им или да причинява болка в ставите им, те отивали при Идун. Тя отваряла кутията си и позволявала на бога или

богинята да изяде една ябълка. Докато я ядели, младостта и силата им се връщали. Без ябълките на Идун боговете вероятно нямало да са богове...

– Не казваш нищо. Мисля да те повлача по още скали и планински върхове – обадил се орелът. – Може би този път ще те повлача и по някои дълбоки реки.

– Ще ти дам ябълките – отговорил Локи. Заклевам се. Само ме остави долу.

Орелът не казал нищо, но замахнал с едното си крило и започнал да се спуска към зелена ливада, от която се издигал дим от огън. Спуснал се надолу, там, където Тор и Хьонир стояли с отворени уста и гледали нагоре към тях.

– Чудя се какво беше това – казал Тор.

– Кой знае? – отвърнал Локи.

– Оставихме ти храна – казал Хьонир.

Локи бил загубил апетит, което приятелите му отдали на полета му във въздуха.

По пътя им към дома не се случило нищо друго интересно или необикновено.

II

На следващия ден Идун вървяла през Асгард, поздравявайки боговете, и разглеждала лицата им, за да види дали някой от тях е започнал да изглежда стар. Минала край Локи. Обикновено той не ѝ обръщал внимание, но този път ѝ се усмихнал и я поздравил.

– Идун, радвам се да те видя! Усещам, че остарявам – казал ѝ той. – Трябва да опитам от ябълките ти.

– Не изглеждаш, сякаш се състаряваш – отговорила тя.

– Успявам да го скрия добре – казал Локи. – О! Боли ме гърбът. Старостта е ужасно нещо, Идун.

Идун отворила кутията си от ясен и дала на Локи една златна ябълка.

Той я захапал с ентузиазъм, поглъщайки я цялата заедно със семките. След това направил физиономия.

– О, не – изрекъл той. – Мислех, че ябълките ти са по-хубави.

– Какви странни думи – учудила се Идун. Никога порано ябълките ѝ не били посрещани по този начин. Обикновено боговете говорели за идеалния им вкус и колко хубаво е отново да се почувстват млади.

– Локи, това са ябълките на боговете. Ябълките на безсмъртието.

Локи не изглеждал убеден.

– Може би – казал той. – Но в гората видях ябълки, които бяха много по-хубави от твоите. Изглеждаха по-добре, ухаеха по-добре и на вкус бяха по-добри от тези. Мисля, че и те бяха ябълки на безсмъртието. Може би по-добро безсмъртие от твоето.

Локи наблюдавал как различни чувства се сменят по лицето на Идун – недоверие, недоумение и безпокойство.

– Те са единствените такива ябълки – изрекла тя.

– Само ти казвам какво видях – отговорил Локи, свивайки рамене.

Идун тръгнала редом с него.

– Къде са тези ябълки? – попитала тя.

– Ей там. Не съм сигурен дали ще мога да ти обясня как да стигнеш до тях, но мога да те заведа през гората. Не е далече.

Тя кимнала.

– Но когато видим дървото, как ще сравним онези ябълки с тези, които са в кутията ти в Асгард? – казал Локи. –

Имам предвид, че аз може да кажа: „По-хубави са дори от твоите ябълки“, а ти ще кажеш: „Какво говориш, Локи, в сравнение с моите тези са съсухрени диви ябълки“, и аз как ще знам дали е така?

– Не ставай глупав – отговорила Идун. – Ще взема моите ябълки. Ще ги сравним.

– А – изрекъл Локи. – Колко добра идея. Е, тогава да тръгваме.

Той я повел към гората, като Идун държала здраво кутията си с ябълките на безсмъртието. След като вървели половин час, тя казала:

– Локи, започвам да мисля, че няма нито други ябълки, нито ябълково дърво.

– Това не е много мило от твоя страна и ме обижда – отговорил той. – Ябълковото дърво е точно на върха на онзи хълм там.

Стигнали до върха на хълма.

– Тук няма ябълково дърво – казала Идун. – Само онзи бор с един орел на него.

– Това орел ли е? – попитал Локи. – Много е голям.

Орелът сякаш ги чул, разперил крила и се спуснал от дървото.

– Не съм орел, а великанът Тиази в образа на орел и съм дошъл да взема красивата Идун – казал той. – Ще бъдеш компания за дъщеря ми Скади. И може би ще се научиш и да ме обичаш. Но каквото и да се случи, безсмъртието на боговете от Асгард свърши и времето им изтече. Така казвам аз! Така казва Тиази!

Орелът сграбчил Идун с ноктите на единия си крак, а кутията от ясеново дърво с другия, издигнал се в небето над Асгард и изчезнал.

– Значи ето кой е бил това – казал си Локи. – Знаех си, че не е просто орел.

И тръгнал към къщи с неясната надежда, че никой няма да забележи, че Идун и ябълките ги няма, а ако забележи, това ще стане след толкова много време, че няма да свърже изчезването ѝ с това, че Локи я е завел в гората.

III

– Ти последен си я видял – казал Тор, потривайки кокалчетата на дясната си ръка.

– Не, не съм – отговорил Локи. – Защо изобщо казваш това?

– И не си *остарял* като всички нас – отбелязал Тор.

– Стар съм, но имам късмет да не ми личи толкова – казал Локи.

Тор изсумтял, без изобщо да повярва. Червената му брада сега била снежнобяла с няколко бледи оранжеви косъмчета из нея като горд някога огън, който се е превърнал в бяла пепел.

– Удари го отново – казала Фрея. Косата ѝ била дълга и посивяла, а измъченото ѝ лице било набраздено с дълбоки линии. Тя все още била красива, но това била красотата на възрастна жена, а не на златокоса девойка. – Той знае къде е Идун. Знае и къде са ябълките. – Огърлицата на Бризингите все още висяла на шията ѝ, но била потъмняла и не блестяла.

Один, бащата на боговете, стискал жезъла си с кокалести, поразени от артритата, изкривени пръсти, покрити със сини вени. Силният му и повелителен глас сега бил тих и дрезгав.

– Не го удрай, Тор – изрекъл той с гласа си на възрастен човек.

– Видяхте ли? Знаех си, че поне ти, бащата на всички, ще разсъдиш разумно – казал Локи. – Нямам нищо общо с това! Защо Идун ще ходи където и да било с мен? Тя дори не ме харесваше!

– Не го удряй – повторил Один и се втренчил в Локи с едното си око, сега покрито с перде и посивяло. – Искам да е цял и невредим, когато го изтезават. В момента разпалват огньовете, острят ножовете и събират камъни. Може да сме стари, но все още умеем да изтезваме и да убиваме точно толкова добре, колкото когато бяхме в разцвета на силите си и ябълките на Идун ни поддържаха вечно млади.

Миризмата на горящи огънове стигнала до носа на Локи.

– Ако... Ако успея да разбера какво се е случило с Идун и ако по някакъв начин върна и нея, и ябълките невредими в Асгард, възможно ли ще е да забравим за изтезанията и смъртта? – изрекъл той.

– Това е единственият начин да оцелееш – отговорил Один с глас толкова дрезгав и немощен, че Локи не можел да каже дали е глас на възрастен мъж, или възрастна жена. – Върни Идун в Асгард. Също и ябълките на безсмъртието.

Локи кимнал.

– Развържете ме – казал той. – Ще го направя. Но ще ми трябва наметалото на Фрея с пера на сокол.

– Моето наметало? – попитала Фрея.

– Боя се, че да.

Фрея тръгнала сковано и се върнала с наметалото, покрито с пера на сокол. Свалили веригите на Локи и той протегнал ръка към наметалото.

– И не мисли, че можеш просто да отлетиш и да не се върнеш повече – казал Тор и погладил многозначително бялата си брада. – Може сега да съм възрастен, но ако не се върнеш, колкото и да съм стар, ще те открия, където и да си

се скрил, и аз и чукът ми ще сме твоят край. Защото все още съм Тор! И все още съм силен!

– Все още си изключително досаден – казал Локи. – Спести си приказките и може да използваш силата си да направиш купчина от дървени стърготини пред стените на Асгард. Огромна купчина от дървени стърготини. Трябва да отсечеш много дървета и да ги направиш на тънки стърготини. Трябва ми дълга и висока купчина покрай стената, така че най-добре е да започнеш веднага.

След това Локи се загърнал плътно с наметалото, приел образа на сокол, плеснал с криле, издигнал се по-бързо дори и от сокол и изчезнал на север към земята на ледените великани.

IV

Локи в образа на сокол летял, без да спира, докато накрая навътре в земите на ледените великани стигнал до крепостта на великана Тиази и кацнал на един висок клон, наблюдавайки всичко, което ставало долу.

Видял Тиази в образа си на великан да излиза от своята крепост и минавайки по покритата с камъчета земя, да се запътва към една лодка, по-голяма и от най-големия кит. Тиази издърпал лодката по брега до студените води на северния океан и започнал да гребе с огромен замах към открито море. Скоро се изгубил от погледа на Локи.

Тогава Локи влетял в крепостта като сокол и започнал да наднича през всеки прозорец, край който минавал. В най-далечната стая през един прозорец с решетки той видял Идун да седи разплакана вътре и кацнал на решетката.

– Спри да ридаш! – казал той. – Аз съм Локи и съм дошъл да те спася!

– Ти си причината за всичките ми нещастия – погледнала го гневно със зачервените си очи Идун.

– Е, може и да е така. Но това беше много отдавна. Това беше вчерашният Локи. А днешният Локи е тук, за да те спаси и да те отведе у дома.

– Как? – попитала тя.

– Ябълките при теб ли са?

– Аз съм богиня на асите – отговорила тя. – Където съм аз, там са и ябълките. – И Идун му показала кутията с ябълките.

– Това опростява нещата – казал Локи. – Затвори си очите.

Тя затворила очи и Локи я превърнал в лешник със зелената обвивка все още върху него. Стиснал лешника в ноктите си, подскочил до решетката на прозореца, промушил се през нея и тръгнал към дома.

Уловът на Тиази не бил добър. Рибата не кълвяла. Той решил, че най-добрият начин да прекара времето си, е да се върне в крепостта и да поднесе почитанията си на Идун. Щял да започне със закачки как без нея и ябълките ѝ боговете са станали немощни и съсухрени – с потекли лиги, треперещи и тромави, с бавна мисъл и осакатени и в ума, и в тялото. Той стигнал до дома и изтичал в стаята на Идун.

Тя била празна.

Тиази видял на земята перо от сокол и веднага разбрал къде е Идун и кой я е взел.

Стрелнал се към небето, преобразен като орел, дори по-голям и по-могъщ от този, който бил по-рано, размахал крилата си и полетял все по-бързо и по-бързо към Асгард.

Светът долу се движел. Вятърът свистял около него. Той полетял още по-бързо, толкова бързо, че въздухът забумтял при преминаването му.

Тиази продължавал да лети напред. Напуснал земите на великаните и навлязъл в земите на боговете. Когато забелязал един сокол пред себе си, той надал гневен писък и полетял още по-бързо.

Боговете на Асгард чули писъка и бученето от размаханите криле и излезли на високите стени, за да видят какво става. Видели малкия сокол, който идвал към тях, а след това и огромния орел много близо зад него. Соколът бил толкова близо...

– Сега? – попитал Тор.

– Сега – отговорила Фрея.

Тор запалил дървените стърготини. Изминал един миг, преди да се разгорят – миг, достатъчен за сокола да прелети над тях и да влезе в замъка, а след това с едно *ссст* те лумнали в пламъци. Било като изригване, изблик на огън, по-висок от стените на самия Асгард – ужасяващ и невероятно горещ.

Орелът Тиази не успял да спре, не успял да забави полета си, не успял да смени посоката. Той влетял направо в пламъците. Перата на великана се запалили, върховете на крилата му изгорели и останалият без пера орел паднал и се ударил в земята с такъв трясък, че крепостта на боговете се разтресла.

Изгорен, замаян и зашеметен, голият орел не можел да се мери по сила дори и с остарелите богове. Преди да успее отново да приеме образа на великан, той вече бил ранен, а докато се преобразявал от птица във великан, чукът на Тор отнел живота на Тиази.

V

Идун била доволна, че отново е със съпруга си. Боговете яли от ябълките на безсмъртието и си върнали младостта. Локи се надявал, че случаят е приключен.

Но не станало така. Скади, дъщерята на Тиази, облякла бронята си, взела оръжието си и дошла в Асгард, за да отмъсти за баща си.

– Баща ми беше всичко за мен – казала тя. – Вие го убихте. Смъртта му изпълва живота ми със скръб и сълзи. В живота ми няма радост. Тук съм, за да отмъстя или да получа обезщетение.

Асите и Скади започнали да уговарят обезщетението. В онези дни всеки живот си имал цена, а животът на Тиази се оценявал високо. Когато преговорите приключили, боговете и Скади се били договорили тя да получи обезщетение за смъртта на баща си по три начина.

Първо, да ѝ бъде даден съпруг, който да заеме мястото на мъртвия ѝ баща. (За всички богове и богини било ясно, че Скади е решена да получи Балдур, най-красивия от боговете. Тя непрекъснато му намигала и го гледала втренчено, докато той отклонявал поглед, изчервен и притеснен.)

Второ, боговете отново да я накарат да се размее, защото тя не се била смяла или усмихвала от смъртта на баща си.

И последно, боговете да направят така, че баща ѝ никога да не бъде забравен.

Боговете се съгласили тя да си избере съпруг сред тях, но имали едно условие – казали ѝ, че не може да го избере, като гледа лицето му. Всички богове щели да застанат зад завеса и да се показват само краката им. Скади трябвало да си избере съпруг по краката му.

Боговете минали един по един край завесата, а Скади оглежда краката им.

– Грозни крака – казвала тя, докато всеки един минавал край нея.

След това спряла и възкликнала възхитено:

– Това са краката на бъдещия ми съпруг! Сигурно са на Балдур, нищо негово не може да е грозно.

Но макар Балдур наистина да бил красив, когато вдигнали завесата, Скади открила, че краката, които избрала, принадлежат на Ньорд, бог на колесниците, баща на Фрей и Фрея.

Тя веднага се оженила за него. На сватбеното празненство след това лицето ѝ било най-тъжното, което асите някога били виждали. Тор сбутал Локи.

– Хайде – казал той. – Накарай я да се засмее. Така или иначе, ти си виновен за това.

– Сериозно ли? – въздъхнал Локи.

Тор кимнал и започнал да потупва многозначително дръжката на чука си.

Локи поклатил глава. След това излязъл и отишъл в кошарите, където държали животните, и се върнал на сватбеното пиршество с един голям, много ядосан козел. Локи го ядосал още повече, като завързал здраво около брадата му едно дебело въже.

След това завързал другия край на въжето около собствените си срамни части.

Дръпнал с ръка въжето. Козелът усетил болезненото дръпане на брадата си и извреслял, а след това той също дръпнал въжето. То се опънало и дръпнало силно срамните части на Локи. Локи изкрещял и отново сграбчил въжето и го дръпнал.

Боговете се разсмели. Не било нужно много, за да ги накараш да се разсмеят, но по-хубаво нещо не били виждали

от дълго време. Те започнали да залагат кое ще се откъсне първо – брадата на козела или срамните части на Локи. Подигравали се на Локи, защото крещял. „Като лисица, която вие през нощта!“ – възкликнал Балдур, потискайки смеха си. „Локи звучи като хленчещо бебе!“ – изсмял се Хьод, братът на Балдур, който бил сляп, но въпреки това се смеел всеки път, когато Локи изкрещявал.

Скади не се разсмяла, въпреки че в крайчетата на устните ѝ се появила сянка на усмивка. Всеки път, когато козелът изврещявал или Локи изхленчвал като дете, което изпитва болка, усмивката ѝ ставала малко по-широка.

Локи дърпал. Козелът дърпал. Локи крещял и дърпал. Козелът врещял и дърпал в отговор още по-силно.

Въжето се скъсало.

Локи полетял във въздуха с ръце върху слабините си и се приземил право в скута на Скади, хленчещ и омаломощен.

Смехът на Скади прозвучал като лавина по планински склон. Тя се смеела толкова силно, колкото откъснал се ледник. Смяла се толкова дълго и енергично, че сълзи заблестели в очите ѝ, и докато се смеела, за първи път протегнала ръка и стиснала ръката на новия си съпруг Ньорд.

Локи слязъл от скута ѝ и се отдалечил, залитайки, стиснал двете си ръце между краката си, гледайки гневно всички богове и богини, което ги накарало да се разсмеят още по-силно.

– Ето, приключихме – обърнал се Один, башата на всички, към Скади, дъщерята на великана, когато сватбеното пиршество свършило. – Или почти приключихме.

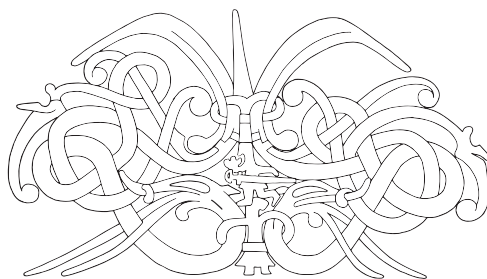
Той дал знак на Скади да го последва в тъмнината навън и двамата излезли заедно от залата, а до Скади вървял новият ѝ съпруг. До погребалната клада, която боговете били приготвили за останките на великана, имало две сфери, пълни със светлина.

– Тези сфери са очите на баща ти – казал Один.

Бащата на всички взел двете очи и ги хвърлил към нощното небе, където те светнали и заблестели заедно, една до друга.

Погледнете нагоре в зимна нощ. Тогава ще видите две звезди да греят една до друга. Тези две звезди са очите на Тиизи, които все още светят.

ИСТОРИЯТА НА ГЕРД И ФРЕЙ



I

Фрей, братът на Фрея, бил най-могъщият сред ваните. Бил красив и благороден, известен воин и любовник, но в живота му липсвало нещо и той не разбирал какво.

Смъртните в Мидгард почитали Фрей. „Той прави сезоните“, казвали те. Фрей давал плодородието на полята и извиквал живот от мъртвата земя. Хората почитали Фрей и го обичали, но това не запълвало празнотата вътре в него.

Той се замислил за притежанията си:

Имал меч, толкова могъщ и необикновен, че се биел сам. Но това не било достатъчно за Фрей.

Имал Гулинбурсти, глигана със златна четина, направен от джуджето Брок и неговия брат Ейтри. Гулинбурсти теглел колесницата на Фрей. Можел да тича през въздуха и по вода, да тича по-бързо от всеки кон, да тича и в най-тъмната нощ, защото златната му четина греела много ярко. Но и Гулинбурсти не бил достатъчен за Фрей.

Имал *Скидбладнир*, кораб, направен за него от три джуджета, известни като синовете на Ивалди. Не бил най-големият кораб, който съществувал (това бил *Наглар*, Корабът на смъртта, направен от неизрязаните нокти на мъртвите), но на борда му имало място за всички аси. Когато *Скидбладнир* вдигал платна, ветровете винаги били попътни и той те отвеждал, където искаш да отидеш. Въпреки че бил

вторият по големина кораб и можел да събере всички аси, Фрей можел да го сгъне като кърпа и да го сложи в торбата си. Бил най-хубавият от всички кораби. Но *Скидбладнир* не бил достатъчен за Фрей.

Притежавал най-хубавия дом, като се изключи Асгард. Наричал се Алфхейм, домът на светлите елфи, където той винаги бил добре дошъл и признат за господар. Нямало друго място като Алфхейм и все пак и това не му било достатъчно.

Скирнир, прислужникът на Фрей, бил един от светлите елфи. Той бил най-добрият прислужник, мъдър и красив.

Фрей заповядал на Скирнир да впрегне Гулинбурсти и тръгнали заедно към Асгард.

Когато пристигнали, те се насочили към Валхала, голямата зала на загиналите. Във Валхала на Один живеят Ейнхерджар – онези, които се бият сами – всички мъже, които паднали достойно в битките още от началото на света. Душите им се събират от полесраженията от валкириите, жените воители, натоварени от Один със задачата да донасят душите на падналите геройски в битка като най-голямата награда.

– Сигурно са много – казал Скирнир, който не бил виждал Валхала.

– Така е – отговорил Фрей. – Но ще идват още. И ще имаме нужда от още повече, когато се бием с вълка.

Щом се приближили до полята, заобикалящи Валхала, те чули шум от битка, чули дрънчене на метал в метал и удари на метал в плът.

Видели могъщи воители на всякаква възраст и от всякакви места, равностойни в битката, облечени в бойните си доспехи, и всеки от тях се биел с всички сили. Скоро половината лежали мъртви на тревата.

– Достатъчно! – извикал един глас. – Битката свърши за днес!

Тогава онези, които все още били на крака, помогнали на мъртвите да се изправят. Раните им заздравели, докато Фрей и Скирнир ги гледали, и те се качили на конете си. Всички воители, които се били в този ден, независимо от това дали са спечелили, или загубили, потеглили към Валхала, голямата зала на падналите геройски в битка.

Валхала била огромна зала. Имала петстотин и четиридесет врати и през всяка можели да минат осемстотин воители в редица. В нея можели да седнат повече хора, отколкото някой може да си представи.

В залата воителите надали радостни възгласи и пиршеството започнало. Те ядели глиганско месо, сервирано от огромен казан. Това било месото на глигана Саеримнир – всяка вечер те пирували с месото му и всяка сутрин огромният звяр отново бил жив, готов пак да бъде заклан по-късно през деня и да даде живота и плътта си, за да нахрани достойните мъртви. Независимо колко много били, винаги имало достатъчно месо.

Донасяли им да пият медовина.

– Толкова много медовина за толкова много воители – казал Скирнир. – Откъде идва?

– Идва от козата Хейдрун – отговорил Фрей. – Тя стои над Валхала и яде от листата на дървото Лерад, така наричаме този клон на Игдрасил, дървото на живота. От вимето ѝ тече най-хубавата медовина. И винаги ще има достатъчно за всеки воин.

Приближили се до главната маса, където седял Один. Пред него имало купа с месо, но той не го опитвал. От време на време набождал по някое парче с ножа си и го хвърлял на земята, за да го изяде един от вълците му Гери и Фреки.

На раменете на Один седели два гарвана и той давал и на тях парченца месо, а те шепнешком му разказвали за неща, които се случвали надалече.

– Той не яде – отбелязал Скирнир.

– Няма нужда да го прави – отговорил Фрей. – Той пие. Трябва му само вино, нищо друго. Хайде. Приключихме тук.

– Защо дойдохме? – попитал Скирнир, докато излизали през една от петстотин и четиридесетте врати на Валхала.

– Защото исках да съм сигурен, че Один е тук с воините, а не в собствения си замък на Хлидскялф, мястото за наблюдение.

Стигнали до замъка на Один.

– Чакай ме тук – казал Фрей.

Той влязъл сам в замъка и се покачил на Хлидскялф, трона, от който Один можел да види всичко, което се случвало в деветте свята.

Фрей огледал световете. Погледнал на юг, на изток и на запад, но не видял това, което търсел.

След това погледнал на север и видял онова, което липсвало в живота му.

Когато господарят му излязъл от замъка, Скирнир чакал до вратата. На лицето на Фрей имало изражение, каквото никога по-рано не бил виждал, и това го изплашило.

Напуснали това място, без да говорят.

II

Фрей откарал колесницата, теглена от Гулинбурсти, обратно в замъка на баща си. Когато стигнали там, той не проговорил на никого – нито на Ньорд, повелителя на всички, които плават по моретата, нито на мащехата си Скади, господарката от планините. Отишъл в стаята си с лице мрачно като нощта и останал там.

На третия ден Ньорд изпратил да повикат Скирнир.

– Фрей е тук от три дни и три нощи – казал той. – Нито е ял, нито епил нещо.

– Така е – отвърнал Скирнир.

– Какво сме направили, за да го разгневим толкова? – попитал Ньорд. – Синът ми, който винаги е бил толкова мил и пълен с добри и мъдри думи, сега не казва нищо, а само ни гледа ядосано. Какво сме направили, за да го разстроим толкова?

– Не знам – отговорил Скирнир.

– Тогава трябва да отидеш при него и да го попиташ какво става. Попитай го защо е така гневен, че не говори с никого от нас.

– Предпочитам да не го правя, но не мога да ти откажа, господарю – казал Скирнир. – Той е в толкова странно и мрачно настроение, че се страхувам от това, което може да направи, ако го попитам.

– Попитай го – отговорил Ньорд. – И направи каквото можеш за него. Той е господарят ти.

Скирнир от светлите елфи отишъл при Фрей, който стоял и гледал към морето. Лицето му било мрачно и тревожно и Скирнир се поколебал дали да го заговори.

– Фрей? – изрекъл той.

Фрей не отговорил.

– Фрей? Какво е станало? Гневен си. Или си нещастен. Случило се е нещо. Трябва да ми кажеш какво има.

– Наказан съм – отговорил Фрей и гласът му бил глух и хладен. – Отидох до свещения трон на бащата на всички и погледнах над света. Заради дързостта ми да мисля, че имам право да съм на мястото за наблюдение, щастието ми е отнето завинаги. Платих за провинението си и все още плащам.

– Господарю, какво видя? – попитал Скирнир.

Фрей не отговорил и Скирнир помислил, че отново е потънал в угрижено мълчание. Но след известно време той казал:

– Погледнах на север. Там видях едно жилище, разкошна къща. Видях и жена, която се приближава към къщата. Никога не бях виждал жена като нея. Никой, който да изглежда като нея. Никой, който се движи като нея. Когато вдигна ръце, за да отключи вратата на къщата си, светлината падна върху ръцете ѝ и сякаш освети въздуха и озари морето, и понеже тя съществува в него, целият свят е по-светъл и по-хубав. После отместих очи, повече не я видях и светът ми стана тъмен, безнадежден и празен.

– Коя е тя? – попитал Скирнир.

– От великаните е. Баща ѝ е Гимир, земен великан, а майка ѝ Аурбода е планински великан.

– А това прекрасно създание има ли име?

– Името ѝ е Герд – отговорил Фрей и отново се умълчал.

– Баща ти се тревожи за теб – казал Скирнир. – Всички се тревожим. Има ли нещо, което мога да направя?

– Ако отидеш и поискаш ръката ѝ, ще дам всичко. Не мога да живея без нея. Доведи я тук, за да стане моя жена, каквото и да казва баща ѝ. Ще те възнаградя добре.

– Искаш много, господарю – отговорил Скирнир.

– Ще дам всичко – изрекъл разпалено Фрей и потреперил.

– Ще направя каквото искаш, господарю – кимнал Скирнир, после се поколебал. – Фрей, може ли да погледна мечата ти?

Фрей извадил мечата си и го показал на Скирнир да го разгледа.

– Няма друг като него. Той се бие сам, без да го държи някой. Винаги ще те защитава. Нито един друг меч независимо колко е силен, не може да го победи. Казват, че може да надвие дори и пламтящия меч на Суртур, огнения великан.

Скирнир свил рамене.

– Отличен меч е. Ако искаш да доведе Герд, този меч ще е наградата ми.

Фрей кимнал в знак на съгласие. Дал на Скирнир меча си и кон, който да язди.

Скирнир пътувал на север, докато стигнал къщата на Гимир. Влязъл като гост и обяснил кой е и кой го е изпратил. Разказал на красивата Герд за господаря си Фрей.

– Той е най-прекрасният от всички богове. Владее дъжда, времето и слънцето и дава на хората от Мидгард добра реколтата, мирни дни и нощи. Грижи се за благоденствието и богатството на човешкия род. Всички хора го обичат и почитат.

Разказал на Герд за красотата на Фрей и за силата му. Разказал ѝ за мъдростта му. И накрая ѝ казал за любовта на Фрей към нея: как я видял и тя пленила сърцето му, и сега няма да може нито да яде, нито да спи, нито да пие или да говори, докато не се съгласи да стане негова жена.

Герд се усмихнала и в очите ѝ светнала радост.

– Кажи му да – отговорила тя. – Ще се срещна с него на остров Бари след девет дни за сватбата. Иди и му кажи.

Скирнир се върнал в замъка на Ньорд.

Преди още да е успял да слезе от коня си, Фрей вече бил до него, още по-блед и изпит, отколкото когато тръгнал.

– Какви са новините? – попитал той. – Ще се радвам ли, или ще потъна в отчаяние?

– Герд ще те вземе за съпруг след девет дни на остров Бари – отговорил Скирнир.

Фрей погледнал слугата си без никаква радост.

– Нощите без нея продължават цяла вечност – казал той. – Една нощ е толкова дълга. Две са още по-дълги. Как ще успея да се справя три нощи? Четири дни са като месец за мен, а ти очакваш да чакам девет дни?

Скирнир погледнал господаря си със съжаление.

Девет дни след този ден на остров Бари Фрей и Герд се срещнали за първи път и се оженили сред поле от полюшващ се ечемик. Тя била толкова красива, колкото той си мечтал, и докосването ѝ точно толкова нежно, а целувката ѝ така сладка, както се надявал. Съюзът им бил благословен и някои казват, че синът им Фьолнир станал първият крал на Швеция. (Той се удавил в бъчва с медовина късно една вечер, търсейки в тъмното място, където да се изпикае.)

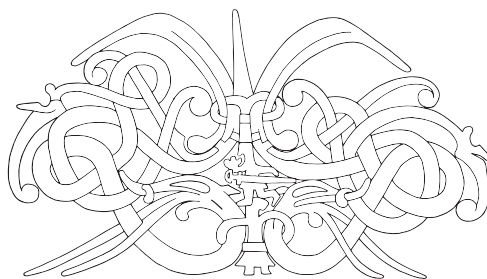
Скирнир взел меча, който му бил даден, меча на Фрей, който се биел сам, и се върнал в Алфхейм.

Красивата Герд запълнила празнината в живота на Фрей и празнотата в сърцето му. На Фрей не му липсвал мечът и той не го заменил с друг. Когато се бил с великана Бели, той го убил с еленски рог. Фрей бил толкова силен, че можел да убие великан с голи ръце.

И въпреки това не трябвало да дава меча си.

Рагнарьок приближава. Когато небесата се разцепят и тъмните сили на Муспел тръгнат на бой, на Фрей ще му се иска мечът му все още да е при него.

ХИМИР И ТОР ОТИВАТ НА РИБОЛОВ



Боговете пристигнали в огромния замък на Егир на брега на морето.

– Тук сме – извикал Тор, който бил начело на компанията. – Организирай пиршество за нас!

Егир бил най-великият от морските великани. Жена му Ран била тази, в чиято мрежа се събират удавените в морето. Деветте му дъщери били морските вълни.

Егир нямал желание да храни боговете, но нямал желание и да се кара с тях. Той погледнал Тор право в очите и казал:

– Ще организирам угощение и то ще бъде най-хубавото, на което някога сте били. Слугата ми Фимафенг ще прислужва старателно на всеки от вас, донасяйки ви толкова храна, колкото могат да поберат стомасите ви, и толкова бира, колкото можете да изпиете. Имам само едно условие – ще приготвя пиршеството, но вие трябва да ми донесете достатъчно голям казан, за да направя бира за всички вас. Толкова сте много, а апетитът ви е огромен.

Егир добре знаел, че боговете нямат такъв казан. А без него нямало нужда да приготвя пиршеството.

Тор попитал останалите богове за съвет, но всеки, когато попитал, мислел, че такъв казан не съществува. Най-

накрая попитал Тир, бог на битките, бог на войната. Тир почесал брадата си с лявата си ръка, която била и единствената му ръка.

– На края на световното море – казал той – живее царят на великаните Химир. Той има казан, дълбок пет метра – най-големия казан, който някога е съществувал.

– Сигурен ли си? – попитал Тор.

Тир кимнал.

– Химир ми е втори баща. Женен е за майка ми – отговорил той. – Тя е великан. Виждал съм огромния казан със собствените си очи. И като син на моята майка ще бъда добре дошъл в замъка на Химир.

Тир и Тор се качили в колесницата на Тор, теглена от козлите Тангриснир и Тангнъостър, и бързо пристигнали в огромната крепост на Химир. Тор завързал козлите за едно дърво и двамата влезли вътре.

В кухнята имало една жена великан, която режела глави лук, по-големи от огромни камъни, и зелки колкото лодки. Тор не можел да не се втренчи в нея – старицата имала деветстотин глави, една от друга по-грозни и по-ужасни. Отстъпил крачка назад. Тир може и да се притеснил, но не го показал. Той извикал:

– Поздрави, бабо. Дошли сме да видим дали може да вземем назаем казана на Химир, за да си направим бира.

– Толкова малки създания! Помислих, че сте мишки – каза бабата на Химир и гласът ѝ прозвучал като виковете на цяла гълпа хора. – Не с мен трябва да говориш, внуче, а с майка си.

След това извикала:

– Имаме гости! Синът ти е тук с един приятел.

След миг влязла още една великанка. Тя била жената на Химир, майката на Тир. Облечена била в златотъкана дреха

и била толкова красива, колкото свекърва ѝ била грозна. Носела две от най-миниатюрните чаши на великаните, пълни с бира. Тор и Тир стиснали чашите, които били с размерите на кофа, и изпили с удоволствие бирата.

Която била наистина отлична.

Жената великан попитала Тор за името му. Той тъкмо щял да отговори, когато Тир го изпреварил и казал:

– Името му е Веор, майко. Той ми е приятел и враг на враговете на Химир и великаните.

Чули далечен тътен като гръмотевици по върховете или срутване на планини, или разбиването на огромни вълни в брега, а земята се разтрепервала при всеки тътен.

– Мъжът ми се прибира – казала великанката. – Чувам леките му стъпки в далечината.

Тътенът станал по-ясен и сякаш бързо идвал все по-близо.

– Когато се прибира мъжът ми, често е в лошо настроение и е мрачен и гневен. Отнася се зле с гостите – предупредила ги великанката. – Защо не се скриете под онзи чайник и не останете там, докато той се развесели достатъчно, за да може да излезете?

Тя ги скрила под един чайник на кухненския под. Вътре било тъмно.

Земята се разтресла, затръшна се врата и Тор и Тир разбрали, че Химир сигурно си е вкъщи. Чули великанката да му казва, че имат гости, сина ѝ и негов приятел, и че трябва да се държи добре, като любезен домакин, и да не ги убива.

– Защо? – попитал великанът със силен и сърдит глас.

– Малкият е нашият син Тир. Помниш го. Името на големия е Веор. Бъди любезен с него.

– *Тор?* Врагът ни Тор? Тор, който е убил повече великани от когото и да било, дори и от другите великани? Тор, когото съм се заклел да убия, ако някога го срещна? Тор...

– Веор – отговорила жена му, успокоявайки го. – Не Тор. Веор. Той е приятел на сина ни и враг на твоите врагове, така че трябва да си любезен с него.

– Аз съм мрачен и сърдит и нямам желание да съм любезен с когото и да било – чул се силен и гръмовен великански глас. – Къде се крият?

– О, просто зад онази греда там – отговорила жена му.

Тор и Тир чули трясък от трошенето на греда. Последвали още трясъци, когато един след друг всички чайници в кухнята били съборени от тавана и унищожени.

– Свърши ли с чупенето? – попитала майката на Тир.

– Предполагам – отговорил неохотно гласът на великана.

– Тогава погледни под чайника – казала тя. – Онзи на пода, който не счупи.

Чайникът, под който се криели Тор и Тир, бил повдигнат и те се озовали втренчени нагоре към едно огромно лице, чиито черти били изкривени в сърдита гримаса. Тор знаел, че това е Химир, кралят на великаните. Брадата му била като покрити с лед дървета в средата на зимата, веждите му – като поле от бодливи растения, а дъхът му така противен, както бунище в блатото.

– Здравей, Тир – казал Химир без въодушевление.

– Здравей, татко – казал Тир с още по-малко въодушевление, ако изобщо било възможно.

– Ще ни бъдете гости на вечеря – казал Химир и плеснал с ръце.

Вратата се отворила и вътре въвели един огромен вол с лъскава козина, светнали очи и остри рога. Следвал го още един, дори още по-красив вол, а след това и последният, още по-красив от първите два.

– Това са най-хубавите волове на света. Много поголеми и охранени от тези в Мидгард или Асгард. Изключи-

телно много се гордея със стадата си – доверил им Химир. – Те са моето богатство и радост за очите ми. Отнасям се с тях като със собствени деца. – И за момент смръщеното му изражение сякаш омекнало.

Бабата с деветстотин глави убила всеки един от воловете, одрала го и го хвърлила в огромната си тенджерата. Тенджерата завряла и преляла над огъня, който започнал да пращи и да пука, а великанката я разбъркала с лъжица, голяма колкото дъбово дърво. Докато готвела, тя започнала да си пее тихичко с глас като хиляда старици, които пеят едновременно с всички сили.

Храната скоро станала готова.

– Вие сте гостите. Не се притеснявайте. Вземете от тенджерата колкото можете да изядете – казал любезно Химир. В крайна сметка двамата били дребни, колко можели да изядат? Все пак воловете били огромни.

Тор отговорил, че няма нищо против, и сам погълнал два от воловете един след друг, оставяйки само напълно огризаните кости. След това се оригнал доволно.

– Това е много храна, Веор – отбелязал Химир. – Щеше да ни стигне за няколко дни. Мисля, че досега не съм виждал дори и великан да изяде два от воловете ми наведнъж.

– Бях гладен – обяснил Тор. – И малко се увлякох. Слушай, защо утре не отидем за риба? Чувам, че си доста добър рибар.

Химир се гордеел с риболовните си умения.

– Аз съм отличен рибар – похвалил се той. – Ще уловим вечерята за утре.

– И аз съм отличен рибар – казал Тор. Никога не бил ловил риба, но колко трудно можело да е?

– Ще се срещнем на пристана утре на зазоряване – казал Химир.

В огромната им стая по-късно вечерта Тир казал на Тор:

– Надявам се, че знаеш какво правиш.

– Разбира се, че знам – отговорил Тор. Но нямал представа. Просто правел каквото му се искало. Това той правел най-добре.

В сивата светлина на утрото Тор се срещнал с Химир на пристана.

– Трябва да те предупредя, малък Веор, че ще излезем далече навътре в ледената вода – казал великанът. – Аз греба по-навътре и оставам по-дълго, отколкото един дребосък като теб може да понесе. По брадата и по косата ти ще се образуват ледени висулки и ще посинееш от студ. Сигурно ще умреш.

– Не се притеснявам – отговорил Тор. – Обичам студа. Ободрява. С каква стръв ще ловим?

– Аз вече си имам стръв – отговорил Химир. – Ти трябва да си намериш. Може да потърсиш в ливадата с воловете. Все пак в изпражненията им има хубави, големи ларви. Донеси каквото искаш оттам.

Тор погледнал Химир. Помислил си да го удари с чука си, но тогава нямало да получи казана, не и без да се бият. Върнал се по брега. Стадото прекрасни волове на Химир било на ливадата. По земята имало огромни, плоски изпражнения, в които се извивали и заравяли навътре големи ларви, но Тор не ги погледнал. Той се приближил до най-голямото, най-величественото и най-охраненото от животните, вдигнал юмрук и го стоварил между очите му, убивайки го на място.

Откъснал главата на звяра, сложил я в торбата си и я отнесъл до морето.

Химир бил в лодката. Той вече се бил отдалечил от брега и излизал от залива.

Тор скочил в студената вода и заплувал, влачейки торбата зад себе си. Сграбчил задната част на лодката с изтръпнали пръсти и се издърпал на борда, като от него се стичала морска вода, а червената му брада се покривала с лед.

– Охо – казал Тор. – Това беше забавно. Нищо не те събужда в студено утро така, както едно солидно плуване.

Химир не казал нищо. Тор взел другите две гребла и двамата започнали да гребат заедно. Скоро земята се изгубила и те останали сами сред водите на северното море. Океанът бил сив, вълните – бурни и високи, а вятърът и чайките пищели.

Химир спрял да гребе.

– Ще ловим тук – казал той.

– Тук? – попитал Тор. – Та ние почти не сме излезли в открито море. – И той грабнал веслата и започнал да гребе сам към дълбоките води.

Лодката полетяла по вълните.

– Спри! – избумтял гласът на Химир. – Тези води са опасни. Тук живее Йормунгундър, змията на Мидгард.

Тор спрял да гребе.

Химир взел две големи риби от дъното на лодката. Изкормил ги с един много остър нож за стръв, хвърлил червата в морето и закачил рибите на куката на въдицата си.

Хвърлил въдицата със стръвта. Изчакал, докато влакното потрепне в ръката му, и започнал да дърпа нагоре – на въдицата висели два гигантски кита, най-големите китове, които Тор някога бил виждал. Химир се ухилил гордо.

– Не е зле – отбелязал Тор.

Той извадил от торбата си главата на вола. Когато Химир видял мъртвите очи на любимия си вол, лицето му замръзнало.

– Намерих стръв – обяснил Тор. – На ливадата с воловете. Както ти ми каза.

По огромното лице на Химир преминали изражения на шок, ужас и гняв, но той не казал нищо.

Тор взел въдицата на Химир, набил главата на вола върху куката и хвърлил въдицата в океана. Усетил как главата потъва на дъното.

И зачакал.

– Предполагам, че при риболова най-важното е да се научиш на търпение – казал той на Химир. – Малко е скучно, нали? Чудя се какво ще хвана аз за вечерята ни.

И в този момент морето избухнало. Йормунгундър, змията на Мидгард, била захапала огромната волска глава и куката се забила дълбоко в горната част на устата ѝ. Змията се гърчела във водата, опитвайки се да се освободи.

Тор не пускал въдицата.

– Ще ни потопа! – прогърмял ужасеният глас на Химир. – Пусни въдицата!

Тор поклатил глава. Напрегнал всички сили, решен да издържи.

Богът на гръмотевиците пробил дъното на лодката с краката си, използвал дъното на океана, за да се закрепил по-добре, и започнал да издърпва Йормунгундър на борда. Змията запратила към тях потоци от черна отрова. Тор се навел и отровата не го улучила. Той продължил да дърпа.

– Това е змията на Мидгард, глупако! – извикал Химир. – Пусни въдицата! И двамата ще умрем!

Тор не казал нищо и продължил да дърпа въдицата отново и отново с прикован в противника си поглед.

– Ще те убия – прошепнал той на змията сред бученето на вълните, виенето на вятъра и писъците на мятация се звяр. – Или ти ще убиеш мен. Кълна се в това.

Казал го съвсем тихо, но можел да се закълне, че змията на Мидгард го чула. Тя се втренчила в него и следващият по-

ток отрова минал толкова близо до Тор, че той усетил вкуса ѝ във влажния морски въздух. Отровата опръскала рамото му и изгорила местата, които докоснала.

Тор само се изсмял и продължил да дърпа.

Някъде в далечината, както се струвало на Тор, Химир бърборел, негодувал и крещял за огромната змия, за това, че морето нахлува в лодката през дупките на дъното, и за това как и двамата ще умрат в леденостудения океан, толкова далече от сушата. Тор не го било грижа за нищо. Борел със змията, играел си с нея, оставял я да се изтощи, докато се мятала и дърпала.

След това започнал да издърпва въдицата в лодката.

Вече почти можел да докосне главата на змията. Тор се протегнал надолу, без да поглежда встрани, а пръстите му стиснали дръжката на чука. Знаел точно къде трябва да удари с него, за да убие змията. Още едно издърпване на въдицата и...

Ножът за стръв на Химир проблеснал и срязал влакното на въдицата. Змията Йормунгундър се извисила високо над лодката и паднала обратно в във водата.

Тор хвърлил чука си след нея, но чудовището вече било изчезнало в студените сиви вълни. Чукът се върнал и Тор го хванал. Насочил вниманието си обратно към потъващата рибарска лодка. Химир отчаяно изхвърлял вода от нея.

Химир изхвърлял водата, а Тор започнал да гребе към брега. Двата кита на носа, уловени по-рано от Химир, правели гребането по-трудно от обикновено.

– Ето го брега – изрекъл задъхано Химир. Но домът ми е все още на много мили.

– Може да слезем на сушата тук – казал Тор.

– Само ако си съгласен да носиш лодката, мен и двата кита, които улових, чак до крепостта ми – отговорил изтощеният Химир.

– Хъм. Добре.

Тор скочил отстрани на лодката. След малко Химир усетил как тя се издига във въздуха. Тор ги носел на гърба си – лодка, весла, Химир и китовете, носел ги по каменистия морския бряг покрай морето.

Когато стигнали крепостта на Химир, Тор оставил лодката на земята.

– Ето. Донесох те у дома, както поиска. Сега в замяна аз искам услуга от теб.

– Каква услуга? – попитал Химир.

– Искам казана ти. Огромния, в който вариш бира. Искам го назаем.

– Ти си велик рибар и гребеш страховито – отговорил Химир. – Но искаш най-добрия съд за варене на бира, който някога е съществувал. Бирата, която се вари с вълшебство в него, е най-добрата на света. Ще го дам само на онзи, който счупи чашата, от която пия.

– Това не ми се струва много трудно – казал Тор.

На вечеря яли печено месо от кит в зала, пълна с великани с много глави, всички шумни, доволни и повечето от тях пияни. След като се нахранили, Химир пресушил последните капки бира от чашата си и им извикал да запазят тишина. След това подал чашата на Тор.

– Счупи я – изрекъл той. – Счупи я и казанът, в който варя бирата си, е твой като подарък от мен. Но ако не успееш, ще умреш.

Тор кимнал.

Великаните прекъснали шегите и песните си. Втренчили се внимателно в него.

Крепостта на Химир била построена от камък. Тор взел чашата, вдигнал я с две ръце и я запратил с всички сили към една от гранитните колони, поддържащи тавана на банкетна-

та зала. Чул се оглушителен трясък и въздухът се изпълнил със заслепяващ очите прах.

Когато прахта се уталожила, Химир станал и се приближил до това, което било останало от колоната. Чашата била минала през първата колона, а след това и през още една, разчупвайки ги на миниатюрни каменни парченца. В развалините на третата колона се виждала чашата – малко прашна, но невредима.

Химир я вдигнал над главата си и великаните надали бурни възгласи и започнали да се смеят и да правят физиономии към Тор с всичките си глави, както и груби жестове.

Химир отново седнал на масата.

– Видя ли? – обърнал се той към Тор. – Не мислех, че ще си достатъчно силен, за да я счупиш. – Той вдигнал чашата и жена му наляла още бира в нея. Химир отпил шумно. – Най-хубавата бира, която някога ще опиташ. Жено, налей още на сина си и приятеля му Веор. Нека пият от най-хубавата бира и да скърбят за това, че няма да вземат казана ми и никога вече няма да пият такава хубава бира. А също и за това, че сега трябва да убия Веор, защото чашата ми остана здрава.

Тор седнал на масата до Тир, взел едно парче обгорено месо от кит и започнал да дъвче сърдито. Великаните били буйни и шумни и вече не му обръщали внимание.

Майката на Тир се навела да налее бира на Тор.

– Знаеш ли, мъжът ми има много твърда глава – казала тя. – Упорит и твърдоглав.

– И за мен казват същото – отговорил Тор.

– Не – изрекла тя, сякаш говорела на малко дете. – Той има *много* твърда глава. Достатъчно твърда, за да счупи и най-здравата чаша.

Тор пресушил бирата си. Наистина била най-хубавата, която някога бил опитвал. Станал и се приближил до Химир.

– Може ли да опитам отново? – попитал той.

При тези думи всички великани в залата се размели, а най-силно се разсмял Химир.

– Разбира се, че може – отговорил той.

Тор взел чашата. Застанал с лице към каменната стена, вдигнал чашата веднъж, два пъти, а после се обърнал бързо на петите си и я забил с всички сили в челото на Химир. Парченцата от чашата паднали едно по едно в скута на великана.

В залата настъпила тишина, която след малко се превърнала в тишина, нарушавана от странен шум. Огледал се да види какъв е този шум, и когато се обърнал назад, видял раменете на Химир да се тресат. Великанът горко ридаел.

– Най-ценното ми нещо вече не е мое – казал Химир. – Винаги можех да му кажа да ми приготви бира и вълшебният казан веднага приготвяше най-хубавата. Никога вече няма да кажа: „Направи ми бира, казане“.

Тор мълчал.

Химир погледнал към Тир и изрекъл с мъка:

– Ако го искаш, сине, вземи го. Огромен е и е тежък. Трябват поне дузина великани, за да го вдигнат. Мислиш ли, че си достатъчно силен?

Тир се приближил до казана. Опитал се да го вдигне веднъж, два пъти, но той бил прекалено тежък дори и за него. Погледнал към Тор – Тор свил рамене, сграбчил казана за ръба и го обърнал така, че останал вътре, а дръжките потраквали в краката му.

След това казанът започнал да се движи с Тор вътре в него. Тръгнал към вратата, а отвсякъде в залата втречено и с отворени уста го гледали великаните с многобройни глави.

Химир вече не плачел. Тир погледнал към него и казал:

– Благодаря ти за казана.

След това, заставайки така, че казанът бил между него и Химир, той се измъкнал от залата.

Тор и Тир напуснали заедно крепостта, развързали козлите на Тор и се качили в колесницата му. Тор все още носел казана на гърба си. Козлите тичали колкото можели по-бързо, но въпреки че отначало Тангриснир тичал бързо и добре независимо от тежестта на казана, Тангнъостър накуцвал и се олюлявал. Кракът му някога бил счупен заради костния мозък и Тор го оправил, но козелът никога вече не бил така силен.

Той тичал и врещял от болка.

– Не може ли да се движим по-бързо? – попитал Тир.

– Може да опитаме – отговорил Тор и ударил с камшика си козлите, така че те се затичали още по-бързо.

Тир се обърнал назад и казал:

– Идват. Великаните идват.

И те наистина идвали, а най-отзад бил Химир, за да ги подканя да продължават – всички великани от тая част на света, една ужасна многоглава банда, великаните на пустошта, деформирани и носещи смърт. Армия от великани, всички решени да си върнат казана обратно.

– Тичайте по-бързо! – казал Тир.

И тогава козелът на име Тангнъостър се спънал и паднал, изхвърляйки ги от колесницата.

Тор се изправил на крака, залитайки. След това хвърлил казана на земята и започнал да се смее.

– Защо се смееш? – попитал Тир. – Те са стотици.

Тор вдигнал чука си Мьолнир и казал:

– Не хванах и не убих змията. Не и *този* път. Но сто великани почти ще компенсират това.

Методично и ентусиазирано Тор избивал великаните на пустошта един след друг, докато по земята не потекли черни

и червени реки от кръвта им. Тир се биел с една ръка, но се биел храбро и в онзи ден избил своя дял от великани.

Когато приключили и всички великани били мъртви, Тор приклекнал до Тангньостър, ранения козел, и му помогнал да се изправи на краката си. Козелът тръгнал, куцукайки, и Тор проклет Локи, който бил виновен за осакавяването му. Химир не бил сред убитите и Тир въздъхнал с облекчение, защото не искал да причинява допълнителна мъка на майка си.

Тор отнесъл казана в Асгард, където била срещата на боговете.

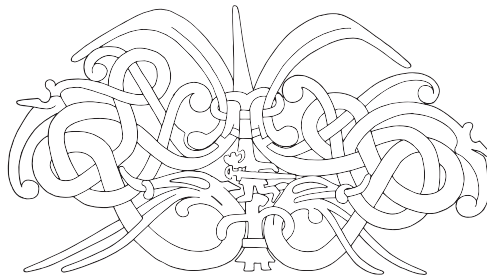
Те го откарали при Егир.

– Ето – казал Тор. – Казан, достатъчно голям за всички нас.

– Наистина е това, което поисках – въздъхнал морският великан. – Много добре. Ще има есенно угощение за всички богове в моя замък.

Той устоял на думата си и оттогава всяка година през есента, щом се прибере реколтата, в замъка на морския великан боговете пият най-хубавата бира, която някога съществувала или щяла да съществува.

**СМЪРТТА
НА БАЛДУР**



I

Не съществува нещо, което да не обича слънцето. То ни дава топлина и живот, то стопява безмилостните снегове и ледове на зимата, то кара растенията да растат и цветята да цъфтят. То ни дава дългите летни вечери, когато тъмнината никога не идва. То ни спасява от жестоките дни на зимата, когато тъмнината изчезва само за няколко часа и слънцето е студено и далечно като бледото око на мъртвец.

Лицето на Балдур греело като слънце – той бил толкова красив, че озарявал всяко място, където влизал. Балдур бил вторият син на Один и бил обичан както от баща си, така и от всички. Той бил най-мъдрият, най-благият, най-слаждодумният от всички аси. Той отсъждал и всички се удивявали от неговата мъдрост и справедливост. Домът му, замъкът Брейдаблик, бил изпълнен с радост, музика и знание.

Жена на Балдур била Нана и той обичал единствено нея. Синът им Форсете растял и се виждало, че ще бъде толкова мъдър съдия, колкото и баща му. Всичко било наред в живота на Балдур и в неговия свят, но имало и едно изключение.

Той сънувал лоши сънища.

Сънувал, че ще настъпи краят на света и че слънцето и луната ще бъдат изядени от един вълк. Сънувал за безкрайна болка и смърт. Сънувал за мрак, за това, че е хванат

в капан. В сънищата му братя убивали братя и никой не се доверявал на никого. В сънищата му нова ера щяла да дойде на света, ера на размирици и убийства. Балдур се събуждал, облян в сълзи и по-разтревожен, отколкото човек може да си представи.

Той отишъл при боговете и им казал за кошмарите си. Никой от тях не знаел какво значат тези сънища и те също се разтревожили – всички с изключение на един.

Когато чул Балдур да говори за лошите си сънища, Локи се усмихнал.

Один се заел да разбере причината за сънищата на своя син. Сложил си сивото наметало и широкополата шапка и когато хората го питали за името му, казал, че е Скитник, син на Воин. Никой не знаел отговорите на въпросите му, но му казали за една пророчица, мъдра жена, която разбирала сънищата. Казали, че тя можела да му помогне, но отдавна била мъртва.

Гробът на тази мъдра жена се намирал на края на света. Отвъд него, на изток, било царството на мъртвите, които не били паднали в битка, и в него царувала Хел, дъщерята на Локи от великанката Ангрбода.

Один тръгнал на изток и спрял, когато стигнал до гроба.

Бащата на всички бил най-мъдрият сред асите и дал едното си око за още мъдрост.

Той застанал до гроба на края на гората и на това място извикал най-тъмните руни и призовал стари, отдавна забравени сили. Запалил неща и изрекъл неща, и омагьосвал, и настоявал. Буреносният вятър шибал лицето му, а след това стихнал и една жена се изправила пред него от другата страна на огъня, а лицето ѝ останало в сянка.

– Беше тежко пътуване връщането от земята на мъртвите – казала му тя. – Погребана съм тук от толкова дълго вре-

ме. Дъжд и сняг са падали върху мен. Не те познавам, човеко, който ме събуди. Как те наричат?

– Наричат ме Скитник – отговорил Один. – Воин беше баща ми. Каж ми новините от Хел.

Мъртвата мъдра жена се втренчила в него.

– Балдур идва при нас – казала му тя. – Приготвяме медовина за него. Ще има отчаяние в света горе, но в света на мъртвите ще има само радост.

Один я попитал кой ще убие Балдур и отговорът ѝ го стреснал. Попитал кой ще отмъсти за смъртта на Балдур и отговорът ѝ го озадачил. Попитал кой ще скърби за Балдур и тя се втренчила в него през собствения си гроб, сякаш го виждала за първи път.

– Ти не си Скитник – казала тя. Мъртвите ѝ очи просветнали и лицето ѝ се оживило. – Ти си Один, който принесъл себе си в жертва на себе си преди много време.

– А ти не си мъдра жена. Ти си онази, която в живота е била Ангрбода, любимата на Локи, майка на Хел, на Йормунгундър, змията на Мидгард, и на Фенрис Вълка – казал Один.

Мъртвата великанка се усмихнала.

– Върни се у дома, Один – казала тя. – Бягай, бягай обратно в замъка си. Никой вече няма да дойде да ме види, докато мъжът ми Локи не се отърве от оковите си и не се върне при мен и докато не настъпи Рагнарьок, гибелта на боговете, която ще разруши всичко.

И после на това място не останало нищо друго освен сенки.

Один си тръгнал с натезало сърце, потънал в размисъл. Дори и боговете не могат да променят съдбата и ако искал да спаси Балдур, трябвало да го направи с хитрост и щяла да му е нужна помощ. Имало едно нещо в думите на мъртвата великанка, което го разтревожило.

Защо говореше за Локи, който ще се отърве от оковите си? – чудел се Один. – Той не е вързан. – И след това си помислил: – Все още не.

II

Один не говорил с никого за тази среща, но казал на жена си Фриг, майка на боговете, че сънищата на Балдур са истински и че някой иска да навреди на любимия им син.

Фриг се замислила. Практична както винаги, тя казала:

– Не вярвам в това. Няма да повярвам. Никой не може да мрази слънцето и топлината и живота, които то дава на земята, затова никой не може да мрази сина ми Балдур Красивия. – И се заела да се погрижи това наистина да е така.

Пребродила земята и от всяко нещо, което срещнала, изисквала клетва никога да не нанаява Балдур Красивия. Говорила с огъня и той обещал да не го изгаря, водата се заклела никога да не го удави, и нито желязото, нито някой от другите метали щели да го порежат. Камъните обещали никога да не нанаяват кожата му. Фриг говорила с дървета, със зверове и птици и със създания, които пълзят, летят и се влачат и всяко от тях обещало, че неговите събрата няма да наранят Балдур. Дърветата се съгласили, че нито едно от тях няма да бъде използвано, за да нарани Балдур – дъб и ясен, бор и бряст, бреза и ела. Фриг призовала болестите, говорила с тях и всички болести и недъзи, които могат да наранят или убият човек, се съгласили никога да не докосват Балдур.

Нищо не било прекалено незначително за Фриг, за да го помоли, нищо с изключение на имела – едно пълзящо рас-

тение, което живее по дърветата. Сторило ѝ се прекалено малко, прекалено младо и незначително и тя го отминала.

И когато всичко живо се заклело да не наранява сина ѝ, Фриг се върнала в Асгард.

– Балдур е в безопасност – казала тя на асите. – Нищо няма да може да го нарани.

Всички се усъмнили в думите ѝ, дори и Балдур. Фриг взела един камък и го запратила към сина си. Камъкът го прескочил.

Балдур се изсмял радостно и сякаш слънцето изгряло. Боговете се усмихнали. И след това един по един започнали да хвърлят оръжията си по Балдур и всеки един бил изненадан и удивен. Мечовете не го докосвали, копията не пронизвали плътта му.

Всички богове били обзети от радост и облекчение. В Асгард имало само две лица, които не светели от щастие.

Локи нито се усмихвал, нито се смеел. Той наблюдавал боговете, които замахвали към Балдур с мечове и брадви или хвърляли грамадни камъни по него, или се опитвали да го ударят с огромни, чепати тояги и се смеели, когато тоягите и мечовете, камъните и брадвите избягвали Балдур или го докосвали като леки перца. Локи се замислил и се изгубил в сенките.

Другият бил братът на Балдур, Хьод, който бил сляп.

– Какво става? – попитал той. – Някой ще ми каже ли какво става? – Но никой не му отговорил. Той слушал радостния шум на веселието и му се искало да е част от него.

– Сигурно много се гордееш със сина си – казала любезно една жена на Фриг. Фриг не я познавала, но жената се усмихвала широко, когато гледала към Балдур, и Фриг наистина се гордеела със сина си. В крайна сметка всички го обичали. – Но няма ли да го наранят, горкия? Като хвърлят

неща така по него? Ако аз му бях майка, щях да се страхувам за сина си.

– Няма да го наранят – отговорила Фриг. – Нито едно оръжие не може да нарани Балдур. Нито една болест. Или камък. Или дърво. Всяко от нещата, които могат да нараняват, се закле пред мен.

– Много хубаво – каза миламата жена. – Радвам се. Но сигурна ли си, че не си пропуснала някой?

– Абсолютно никой – отговорила Фриг. – Всички дърветата. Не си направих труда да говоря само с имела – той е пълзящо растение, което расте по дъбовете на запад от Валхала. Но е прекалено млад и прекалено малък, за да може да нанесе някаква вреда. От имел не може да се направи тояга.

– Виж ти, виж ти – изрекла миламата жена. – Имел, а? Е, ако трябва да ти кажа истината, и аз не бих си правила труда да говоря с него. Прекалено слабичък е.

Миламата жена вече напомняла на Фриг за някого, но преди богинята да разбере на кого, Тир взел един огромен камък със здравата си ръка, вдигнал го високо над главата си и го стоварил на гърдите на Балдур. Той се разбил на прах, преди дори и да е докоснал бляскавия бог.

Когато Фриг се обърнала отново да говори с миламата жена, тя вече си била отишла и Фриг повече не помислила за нея. Не и в онзи момент.

Локи, в своя собствен образ, тръгнал на запад от Валхала. Спрял пред огромен дъб. Тук-там на дървото висели туфи зелени листа имел с бели плодчета, които изглеждали още по-незначителни, сравнени с величествения дъб. Те растели направо от кората на дървото. Локи разгледал плодчетата, стъбълцата и листата. Помислил дали да не отрови Балдур с плодчетата на имела, но това му се струвало прекалено лесно и просто.

Щом щял да навреди на Балдур, искал да нарани и колкото може повече хора.

III

Слепият Хьод стоял настрана, заслушан във веселието и виковете на задоволство и удивление, и въздъхнал. Макар и сляп, Хьод бил силен, един от най-силните сред боговете и обикновено Балдур винаги се грижел и той да участва. Но този път дори и Балдур го забравил.

– Изглеждаш тъжен – казал познат глас. Бил гласът на Локи.

– Трудно е, Локи. Всички толкова се забавляват. Чувам ги да се смеят. И гласът на Балдур, обичния ми брат, звучи толкова щастливо. Просто ми се иска и аз да съм част от веселието.

– Много лесно можем да поправим това – отвърнал Локи. Хьод не виждал изражението на лицето му, но Локи звучал толкова приятелски, изпълнен с толкова желание да помогне. А всички богове знаели, че Локи е умен. – Дай ми ръката си.

Хьод го направил. Локи сложил нещо в нея и сгънал пръстите му върху него.

– Една дървена стреличка, която направих. Ще те заведе близо до Балдур и ще те насоча към него, а ти ще я хвърлиш колкото можеш по-силно. Хвърли я с всички сили. И тогава всички богове ще се засмеят и Балдур ще разбере, че дори и слепият му брат е участвал в неговия ден на ликуване.

Локи повел Хьод през хората към центъра на глъчката.

– Ето – казал той. – Това е удобно място. Сега, щом ти кажа, хвърлай стрелата.

– Това е само една малка стреличка – изрекъл тъжно Хьод. – Иска ми се да хвърлях копие или камък.

– И една малка стреличка е достатъчна – отвърнал Локи. – Върхът ѝ е много остър. Хайде, хвърли я, както ти казах.

Силни викове и смях – Тор тъкмо хвърлил една огромна тояга от чепато дърво, покрита с железни гвоздеи, право в лицето на Балдур. Тоягата подскочила и минала над главата му в последния момент и Тор изглеждал, сякаш танцува. Било много смешно.

– Сега – прошепнал Локи. – Сега, докато всички се смеят.

Хьод хвърлил стрелата от имел точно както му било казано. Очаквал да чуе весели викове и смях. Никой не извикал и никой не се засмял. Настъпила тишина. Чул ахвания и тихо мърморене.

– Защо никой не ме поздравява? – попитал слепият Хьод. – Аз хвърлих стрела. Не беше нито голяма, нито тежка, но сигурно сте я видели. Балдур, братко, защо не се смееш?

И тогава чул ридание, остро и пронизително, и ужасно, и познал гласа. Ридаела майка му.

– Балдур, сине мой. О, Балдур, сине мой – ридаела тя.

И Хьод разбрал, че стрелата му е улучила.

– Колко тъжно, колко ужасно. Ти уби собствения си брат – казал Локи. Но гласът му не бил тъжен. Изобщо не бил тъжен.

IV

Балдур лежал мъртъв, пронизан със стрелата от имел. Събралите се богове го оплаквали и разкъсвали дрехите си. Один казал само:

– Няма да се отмъщава на Хьод. Все още не. Не сега. Не в този момент. Ние сме на място на свещен мир.

Фриг каза:

– Кой от вас иска да спечели благоволениято ми, като отиде при Хел? Може би тя ще позволи на Балдур да се върне на този свят. Дори и Хел не може да е толкова жестока и да го задържи... – тя се замислила за момент. Все пак Хел била дъщеря на Локи. – Ще ѝ предложим и откуп, за да ни върне Балдур. Има ли някой сред вас, който е съгласен да отиде в царството на Хел? Но трябва да знае, че може и да не се върне.

Боговете се спогледали. След това един от тях вдигнал ръката си. Бил Хермод, наречен Пъргавия, прислужник на Один, най-бързият и най-смелият сред младите богове.

– Аз ще отида при Хел – казал той. – Аз ще доведа Балдур Красивия.

Довели осмоногия Слейпнир, жребеца на Один. Хермод се качил на него и се приготвил да поеме все по-надолу и по-надолу и да стигне до Хел и огромния ѝ замък, където отиват само мъртвите.

Хермод поел към тъмнината, а боговете се приготвили за погребението на Балдур. Те взели тялото му и го положили в *Хрингхорн*, кораба на Балдур. Искали да изведат кораба в морето и да го изгорят, но не успели да го помръднат от брега. Всички бутали и дърпали, дори и Тор, но корабът стоял на брега, без да помръдне. Само Балдур можел да спусне кораба си в морето, а него вече го нямало.

Боговете изпратили да повикат великанката Хирокин, която дошла при тях, яздейки огромен вълк със змии за юзди. Тя се приближила до носа на кораба на Балдур и започнала да бута с всички сили – успяла да го избута в морето, но силата ѝ била толкова голяма, че колелата, на които

бил поставен, избухнали в пламъци и земята се разтресла, а вълните, които се надигнали, били ужасяващи.

– Би трябвало да я убия – казал Тор, все още засрамен от това, че той не успял да избута кораба, и стиснал дръжката на чука си Мьолнир. – Тя проявява неуважение.

– Няма да направиш нищо подобно – намесили се останалите богове.

– Не съм доволен от всичко това – отговорил Тор. – Скоро ще убия някого просто да се разтоваря от напрежението. Ще видите.

Четирима от боговете донесли тялото на Балдур по каменистия бряг, осем крака го пренесли покрай събралата се тълпа. Начело на опечалените бил Один с гарваните на раменете си, а зад него били Валкириите и асите. На погребението на Балдур имало ледени великани и планински великани, имало дори и джуджета, изкусните майстори, които живеят под земята, защото всички скърбели заради смъртта му.

Жената на Балдур, Нана, видяла да носят тялото на съпруга ѝ. Тя заридала, сърцето в гърдите ѝ не издържало и паднала мъртва на брега. Отнесли я до погребалната кладя и я положили до Балдур. В израз на уважение Один оставил на кладата своята гривна Драупнир – това била чудната гривна, направена за него от джуджетата Брок и Ейтри, която на всеки девет дни пускала по още осем гривни от същия метал и със същата красота. След това Один прошепнал нещо тайно на ухото на мъртвия Балдур и онова, което казал, само той и Балдур щели да знаят.

Конят на Балдур, богато украсен, бил докаран до кладата и принесен в жертва, за да може да отнесе господаря си в света, в който отивал.

Запалили кладата. Лумнали пламъци, които погълнали тялото на Балдур и тялото на Нана, а също и коня му и притежанията му.

Тялото на Балдур запламтяло като слънцето.

Тор застанал пред погребалната клада и вдигнал високо чука си Мьолнир.

– Освещавам тази клада – заявил той, хвърляйки сърдити погледи към великанката Хирокин, която според него продължавала да не проявява нужното уважение.

Лит, едно от джуджетата, минало пред Тор, за да вижда по-добре погребалната клада, и Тор го изритал ядосано в пламъците, от което Тор се почувствал малко по-добре, а всички джуджета се почувствали много по-зле.

– Това не ми харесва – казал раздразнено Тор. – Изобщо не ми харесва. Надявам се Хермод Пъргавия да оправи нещата с Хел. Колкото по-скоро Балдур се върне към живота, толкова по-добре за всички нас.

V

Хермод Пъргавия яздил девет дни и девет нощи, без да спира. Навлизал все по-дълбоко в надвисващата тъмнина – от сумрак към здрач, към вечер, към тъмна като в рог беззвездна нощ. В тъмнината виждал само нещо златно да проблясва далече пред него.

Приближавал се все повече и повече и светлината ставала по-ярка. Това бил златният покрив на моста над река Гялер, по който трябва да преминат мъртвите.

Той забавил Слейпнир до обикновен ход, докато преминавали по моста, който се клател и люлеел под тях.

– Как е името ти? – попитал женски глас. – Кой е твоят род? Какво правиш в земята на мъртвите?

Хермод не отговорил.

Стигнал до далечния край на моста, където стояла една девойка. Била бледа и много красива и го погледнала, сякаш никога по-рано не била виждала друг като него. Името ѝ било Модгуд и тя пазела моста.

– Вчера този мост преминаха достатъчно мъртви, за да се напълнят пет кралства, а ти сам го накара да се разтресе повече от всички тях, макар да бяха безброй мъже и коне. Виждам червената кръв под кожата ти. Ти не си с цвета на мъртвите – те са сиви, зелени, бели и сини. Под твоята кожа има живот. Кой си ти? Защо идваш при Хел?

– Аз съм Хермод – отговорил той. – Син съм на Один и отивам при Хел, яхнал коня на Один, за да намеря Балдур. Виждала ли си го?

– Никой, който го е виждал, не може да го забрави – казала тя. – Балдур Красивия премина този мост преди девет дни. Отиде в огромния замък на Хел.

– Благодаря ти – казал Хермод. – И аз трябва да отида там.

– Надолу и на север е – обяснила му тя. – Върви все надолу и на север. Така ще стигнеш до замъка на Хел.

Хермод продължил с коня си. Яздил на север и следвал пътеката надолу, докато видял пред себе си огромна, висока стена и порта, водеща към Хел, която била по-висока и от най-високото дърво. След това слязъл от коня и пристегнал седлото. Качил се отново и държейки се здраво за него, подканил Слейпнир да върви по-бързо и по-бързо, и накрая той скочил – скок, какъвто нито един кон никога не бил правил, и преминал над портата, озовавайки от другата страна, във владенията на Хел, където нито един жив не може да отиде.

Хермод стигнал до огромния замък на мъртвите, слязъл от коня и влязъл вътре. Брат му Балдур седял начело на масата, на почетното място. Той бил блед, кожата му имала

цвета на сив ден, в който липсва слънце. Седял и пиел медовината на Хел и ядял храната ѝ. Когато видял Хермод, той му казал да седне на масата до него и да прекара вечерта с тях. От другата страна на Балдур била Нана, жена му, а до нея и не в особено добро настроение било джуджето на име Лит.

В света на Хел слънцето никога не изгрява и денят никога не може да започне.

Хермод погледнал към другия край на залата и видял жена с особена красота. Дясната страна на тялото ѝ имала цвета на свежа плът, но лявата страна била тъмна и обезобразена като труп, който може да видите в гората, висял на дърво една седмица, или замръзнал в снега, и Хермод разбрал, че това е Хел, дъщерята на Локи, която бащата на всички изпратил да царува в земите на мъртвите.

– Дошъл съм за Балдур – обърнал се Хермод към Хел. – Самият Один ме изпраща. Всички скърбят за него. Трябва да ни го върнеш.

Хел останала безразлична. Едното зелено око гледало втречено Хермод, а другото било хлътнало и мъртво.

– Аз съм Хел – казала простиичко тя. – Мъртвите идват при мен и не се връщат в света горе. Защо да оставя Балдур да си отиде?

– Всички скърбят за него. Смъртта му прави всички ни нещастни, богове и ледени великани, джуджета и елфи. Животните скърбят за него и дърветата също. Дори и металите ридаят. Камъните мечтаят смелият Балдур да се върне в земите, които познават слънцето. Пусни го да си върви.

Хел не казала нищо. Гледала Хермод с различните си очи. След това въздъхнала.

– Той е най-красивото нещо и според мен най-доброто нещо, идвало някога в царството ми. Но ако наистина е така,

както казваш, ако всяко едно нещо скърби за Балдур, ако всяко едно нещо го обича, тогава ще ви го върна.

Хермод се хвърлил в краката ѝ.

– Толкова си благородна. Благодаря ти! Благодаря ти, велика кралица!

Тя погледнала надолу към него:

– Стани. Не казах, че ще ви го върна. Това е твоя задача, Хермод. Иди и ги попитай. Всички богове и великани-те, всички камъни и растения. Попитай всичко. Ако всички неща на света скърбят за него и искат да се върне, ще върна Балдур на асите и света на светлината. Но ако дори и едно същество не скърби или говори срещу него, тогава той ще остане при мен завинаги.

Хермод се изправил на крака. Балдур го извел от залата и дал на Хермод Драупнир, гривната на Один, за да му я върне като доказателство, че е бил при Хел. Нана му дала ленена роба за Фриг и златен пръстен за Фула, прислужницата на Фриг. Лит само го погледнал накриво и направил оскърбителни жестове.

Хермод се качил отново на Слейпнир. Този път, когато излизал, портата на Хел била отворена за него и той се върнал по същия път. Преминал моста и след време отново видял дневната светлина.

В Асгард Хермод върнал Драупнир на Один и му разказал всичко, което се случило, и всичко, което видял.

Докато Хермод бил в подземния свят, на Один му се родил син, който да замести Балдур. Този син на име Вали бил син на Один и богинята Райнд. Преди да стане и на един ден, бебето намерило Хьод и го убило. И така било отмъстено за смъртта на Балдур.

VI

Асите проводили пратеници по света. Тези пратеници били бързи като вятъра и питали всяко нещо, което срещали, дали скърби за Балдур, за да може той да бъде освободен от света на Хел. Жените ридали, също и мъжете, децата и животните. Птиците в небето оплаквали Балдур, оплаквали го и земята, дърветата, скалите – дори и металите, които пратениците срещали, скърбели за Балдур така, както плаче един студен меч от желязо, когато от ледения студ го занесете на слънчевата светлина и топлина.

Всички скърбели за Балдур.

Пратениците се връщали от мисията си, доволни и тържествуващи. Балдур скоро щял да се прибере при асите.

Спрели да починат на една планина, на скалата пред една пещера, и започнали да се хранят, да пият медовина и да се веселят.

– Кой е там? – извикал глас от вътрешността на планината и оттам се появила една възрастна великанка. В нея сякаш имало нещо познато, но нито един от пратениците не бил сигурен точно какво.

– Аз съм Ток, което означава „благодарност“ – казала тя. – Защо сте тук?

– Питахме всяко нещо на света дали скърби за Балдур, който е мъртъв. Красивият Балдур, убит от слепия си брат. Защото на всички нас Балдур ще ни липсва така, както би ни липсвало слънцето в небето, ако спре да грее. И всички скърбим за него.

Великанката се почесала по носа, прочистила гърлото си и плюла на скалата.

– Старата Ток няма да скърби за Балдур – казала безцеремонно тя. – Жив или мъртъв, синът на стария Один не ми

е донесъл нищо друго освен тревоги и нещастия. Радвам се, че си е отишъл. Добре че сме се отървали от него. Нека си остане при Хел.

След това отново си влязла в тъмната пещера и се изгубила от погледите им.

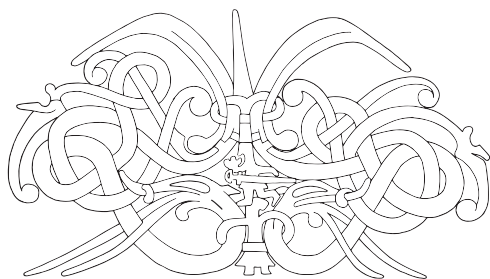
Пратениците се върнали в Асгард и разказали на боговете какво са видели, и че не са изпълнили мисията си, защото имало едно създание, което не скърби за Балдур и не иска той да се върне – една стара великанка, която живее в планинска пещера.

Всъщност вече знаели защо старата Ток им изглеждала позната – в движенията и говора си тя много приличала на Локи, сина на Лойфей.

– Предполагам, че това всъщност е бил Локи – казал Тор. – Разбира се, че е бил Локи. Винаги е Локи.

Той взел своя чук Мьолнир, събрал една група от боговете и тръгнали да го търсят, за да му отмъстят, но никъде не успели да открият лукавия размирник. Той се криел далече от Асгард, безкрайно доволен заради хитростта си, и чакал суматохата да отшуми.

**ПОСЛЕДНИТЕ ДНИ
НА ЛОКИ**



I

Балдур бил мъртъв и боговете все още скърбели за загубата му. Те тъгували, сивите дъждове не спирали и на земята нямало радост.

Когато Локи се върнал от едно от пътуванията си по далечни места, той не показал никакво разкаяние.

Било времето за есенното празненство в замъка на Егир, където боговете и елфите се събрали да пият от новата бира на морския великан, която той приготвил в казана, донесен от Тор от земята на великаните преди толкова много време.

И Локи бил там. Той пил прекалено много от бирата на Егир, напил се така, че преминал през веселието, смеха и шегите и стигнал до мрачно недоволство. Когато чул боговете да хвалят Фимафенг, слугата на Егир, за пъргавината и старанието му, той скочил от масата и го пробол с ножа си, убивайки го на място.

Ужасените богове изгонили Локи от празненството в тъмната нощ.

Минало време. Празненството продължило, но всички били потиснати.

На вратата се вдигнала врява и когато боговете и богините се обърнали да разберат какво става, те видели, че Локи се е върнал. Той стоял на прага и ги гледал втрещено, с язвителна усмивка на уста.

– Не си желан тук – казали боговете.

Локи не им обърнал внимание. Той се приближил до мястото, където седял Один.

– Один. Ние с теб смесихме кръвта си преди много, много време, нали?

– Така е – кимнал Один.

Локи се усмихнал още по-широко.

– Не се ли закле тогава, велики Один, че ще пиеш на угощения само ако Локи, твоят кръвен брат, пие с теб?

Здравото сиво око на Один се втренчило в зелените очи на Локи и Один бил този, който пръв отвърнал поглед.

– Нека бащата на вълка пирува с нас – изрекъл сърдито той и накарал сина си Видар да се премести и да направи място, за да седне Локи до него.

Локи се ухилил злобно и тържествувашо. Извикал да му донесат още от бирата на Егир и я погълнал жадно.

Тази вечер Локи обиждал всички богове и богини един след друг. Казал им, че са страхливци, казал на богините, че са лековерни и нецеломъдрени. Във всяка обида имало вплетена достатъчно истина, за да боли от нея. Казал им, че са глупаци, припомнил им неща, които те мислели за забравени. Присмивал се, подигравал се и разказвал стари неприятни истории и не престанал да кара всички да се чувстват зле, докато на пиршеството не дошъл Тор.

Тор сложил край на разговора много просто – заплашил, че ще използва Мьолнир, за да затвори устата на Локи завинаги и да го изпрати при Хел, чак в царството на мъртвите.

Тогава Локи си тръгнал, но преди да излезе наперено, се обърнал към Егир:

– Приготовил си чудесна бира. Но тук никога вече няма да има есенно празненство. Пламъци ще обхванат този замък,

огън ще изгори кожата на гърба ти. Всичко, което обичаш, ще ти бъде отнето. Кълна се в това.

После си тръгнал, оставяйки боговете на Асгард, и се изгубил в тъмнината.

II

На следващата сутрин Локи изтрезнял и се замислил за това, което направил предишната вечер. Не изпитвал срам, защото не му било присъщо, но знаел, че е прекалил.

Домът му бил на една планина близо до морето и той решил да изчака там, докато боговете забравят за него. Къщата му се намирала на върха на планината и имала четири врати, по една от всяка страна, и така можел да види, ако се приближавала опасност.

През деня Локи се преобразявал в съомга и се криел във вира под Франанг, висок водопад, който се спускал от върха на планината. Един поток свързвал вира с малка река, а реката водела право в морето.

Локи обичал плановете и резервните плановете. Знаел, че като съомга е донякъде в безопасност, защото боговете не биха могли да уловят плуваща съомга.

Но след това започнал да се съмнява в себе си. Започнал да се чуди: *Дали има начин да се хване риба в дълбоките води на вира под водопада?*

Как той, който прavel най-хитрите плановете, би могъл да хване една съомга?

Локи взел една топка навита връв от коприва и започнал да я връзва и плете на рибарска мрежа, първата, която изоб-

що била направена. *Да – помислил си той. – Ако използвам такава мрежа, ще мога да хвана съомга.*

Сега – продължил мисълта си Локи – трябва да изработя план за противодействие: какво бих направил, ако боговете имаха такава мрежа?

Огледал мрежата. Замислил се.

Съомгата може да скача. Може да плува срещу течението, дори да се движи нагоре по водопади. Може да прескочи мрежата.

Нещо привлякло вниманието му. Надникнал първо през едната врата, след това през другата. Стреснал се – боговете се качвали по хълма и почти били стигнали до къщата му.

Локи хвърлил мрежата в огъня и със задоволство я наблюдавал как гори. След това влязъл във водопада Франанг. В образа на сребриста съомга той преминал през водопада и изчезнал в дълбините на големия вир в подножието на планината.

Асите стигнали до къщата на Локи на върха на планината. Застанали пред всяка от вратите, за да му попречат да избяга, ако е вътре.

Квазир, най-мъдрият сред боговете, влязъл през първата врата. Някога той бил мъртъв и от кръвта му приготвили медовина, но сега отново бил жив. По огъня и по наполовина изпитата чаша вино до него той разбрал, че Локи е бил там минути преди да дойдат.

Но нищо не подсказвало къде може да е отишъл. Квазир огледал небето. След това погледнал надолу към пода и огнището.

– Избягал е малкият хленчещ хитрец – казал Тор, влизайки през друга от четирите врати. – Може да се е преобразил във всичко. Никога няма да го намерим.

– Не бързай толкова – отговорил Квазир. – Погледни.

– Само пепел – казал Тор.

– Но виж шарките в нея – посочил Квазир. Навел се, пипнал пепелта на пода до огъня, помирисал я, после я докоснал с език. – Това е пепелта от връв, която е хвърлена в огъня и изгорена. Точно като онова кълбо намотана връв от коприва в ъгъла.

– Не мисля, че пепелта от изгорена връв ще ни каже къде е Локи – извъртял очи Тор.

– Така ли мислиш? Я погледни шарката – пресечени черти като ромбоиди. И четириъгълниците са с идеална форма.

– Квазир, губиш времето на всички ни, възхищавайки се на формите, които са очертани в пепелта. Това е глупаво. Всяка минута, която прекарваме във взиране в пепелта, е време, което Локи използва, за да избяга по-далече.

– Може и да си прав. Но за да станат квадратите от връвта толкова правилни, трябва нещо, с което да ги измериш, като парчето дърво на пода до крака ти. Ще трябва да завържеш единия край на връвта за нещо, за да започнеш да я плетеш – нещо като тази пръчка, която стърчи от пода ето там. След това ще завързваш и промушваш връвта, заплитайки я, така че да се оформи ... Хъм. Чудя се как Локи е нарекъл това нещо. Аз ще го нарека *мрежа*.

– Какви ги бърбориш? – казал Тор. – Защо си се втренчил в пепел, пръчки и парчета дърво, след като можем да тръгнем след Локи? Докато размишляваш и говориш глупости, той ще ни избяга!

– Мисля, че такава мрежа е най-добре да се използва, за да се хване риба – продължил Квазир.

– Няма да слушам повече глупостите ти – въздъхнал Тор. – Значи се използва за ловене на риба? Е, браво на теб. Сигурно е бил гладен и е искал да хване риба, за да похапне. Локи измисля неща. Винаги е бил изобретателен. Затова го държахме при нас.

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

– Прав си. Но запитай се, ако си на мястото на Локи, защо ще изобретяваш нещо, с което да ловиш риба, а след това, като разбереш, че ние идваме, ще го хвърлиш в огъня?

– Защото... – започнал Тор, смръщвайки чело и размишлявайки толкова усилено, че по далечните планински върхове се чули гръмотевици. – Ъъ...

– Точно така. Защото няма да искаш да я намерим, когато дойдем. А единствената причина да не искаш да я намерим, е, за да попречиш на нас, боговете на Асгард, да я използваме, за да те хванем.

– Разбирам – кимнал бавно Тор и след това продължил: – Да, предполагам, че е така. Значи Локи...

– ... се крие в дълбокия вир под водопада в образа на риба. Да, точно така! Знаех, че накрая ще стигнеш дотук, Тор.

Тор кимнал ентузиазирано, без да е напълно сигурен как от пепелта на пода е стигнал до това заключение, но доволен, че знае къде се крие Локи.

– Ще отида до вира с чука си – казал Тор – и ще... и ще...

– Ще трябва да слезем долу с мрежа – казал Квазир, мъдрият бог.

Той взел останалата връв от коприва и парчето дърво. Завързал единия край на връвта за пръчката и започнал да я навива около нея, да я промушва и заплита. Показал на останалите богове какво прави, и скоро всички започнали да завързват и плетат. Квазир съединил една с друга мрежите, които изплели, докато накрая се получила голяма колкото вира мрежа и всички тръгнали надолу покрай водопада към подножието на планината.

Там, където вирът преливал, започвало поточе. И това поточе отивало към морето.

Когато стигнали под водопада Франанг, боговете разгънали мрежата. Тя била огромна, тежка и достатъчно дълга,

за да стига от единия до другия край на вира. Нужни били всички воители на асите, за да я държат от единия край, а Тор държал другия.

Боговете тръгнали от единия край на вира, който започвал веднага под водопада, и продължили, докато стигнали до другия край. Не уловили нищо.

– Със сигурност вътре има нещо живо – казал Тор. – Усетих го да се блъска в мрежата. Но слезе по-дълбоко в калта и мрежата мина над него.

Квазир се почесал замислено по брадата и казал:

– Няма проблем. Ще трябва да започнем отначало, но този път ще сложим тежести на долния край на мрежата, така че нищо да не може да премине под нея.

Боговете събрали тежки камъни с дупки в тях и ги завързали за долния край на мрежата.

И отново тръгнали през вира.

Първия път, когато боговете влезли в неговия вир, Локи бил доволен от себе си. Просто заплувал надолу до калното дъно на вира, мушнал се между два плоски камъка и изчакал, докато мрежата минавала над него.

Сега се разтревожил. Долу, в тъмнината и на студа, той се замислил какво да прави.

Не можел да се преобрази в нещо друго, докато не излезел от водата, а дори и да го направел, боговете щели да го подгонят. Не, по-безопасно било да остане в образа на съомга. Но като съомга бил хванат в капан. Трябвало да направи онова, което боговете няма да очакват. Те смятали, че ще се насочи към открито море. Там щял да е в безопасност, макар и да било лесно да го забележат и да го хванат, докато е в реката, която водела от вира към залива.

Боговете немало да очакват да плува обратно в посоката, от която бил дошъл.

Те започнали да дърпат мрежата си по дъното на вира.

Наблюдавали внимателно какво става в дълбоките води, така че се изненадали, когато една огромна сребриста риба, по-голяма от която и да било съомга, видяна някога, подскочила над мрежата, извила опашка и заплувала нагоре по течението. Тръгнала нагоре по водопада, подскачайки, без да се подчинява на гравитацията, сякаш била подхвърлена във въздуха.

Квазир извикал към асите да се разделят на две групи – една в единия край на мрежата и една в другия.

– Локи няма да остане дълго във водопада. Прекалено на открито е. Единственият му шанс е да успее да стигне до морето. Затова двете групи ще тръгнат, влачейки заедно мрежата – казал мъдрият Квазир. – А през това време ти, Тор, ще вървиш по средата и когато Локи отново опита оня трик с прескачането на мрежата, трябва да го сграбчиш във въздуха, както мечката хваща съомга. Но внимавай да не избяга. Той е хитър.

– Виждал съм как мечки хващат съомга, която скача във въздуха – казал Тор. – Ще го улова.

Боговете повлекли мрежата нагоре по течението към мястото, където огромната сребриста съомга изчаквала удобния момент. Локи обмислял и планирал.

Когато мрежата се приближила, той разбрал, че моментът е дошъл. Трябвало да я прескочи, както направил първия път, и сега щял да се спусне към морето. Напрегнал се като пружина, която всеки момент ще отскочи, и след това се стрелнал във въздуха.

Тор бил бърз. Видял сребристата съомга да проблясва на слънцето и я сграбчил с огромните си ръце точно както гладна мечка хваща риба във въздуха. Съомгите са хлъзгави риби, а Локи бил най-хлъзгавата от всички – той започнал да

се извива и да се опитва да се изплъзне от ръцете на Тор, но Тор просто хванал рибата по-здраво и я стиснал силно при опашката.

И казват, че оттогава съомгите са по-тесни на това място при опашката.

Боговете донесли мрежата си, завили плътно рибата в нея и я понесли заедно. Съомгата започнала да се задъхва извън водата, а след това да се мята и извива и те вече носели пъхтиящия Локи.

– Какво правите? – попитал той.

Тор само поклатил глава и изсумтял, без да отговори. Локи попитал останалите богове, но нито един от тях не му казал какво става, и нито един не го поглеждал в очите.

III

Боговете влезли в една пещера и носейки Локи, тръгнали навътре под земята. От тавана на пещерата висели сталактити и наоколо прелитали прилепи. Продължили още по-надолу. Скоро пътят станал прекалено тесен, за да носят Локи, и те го оставили да върви между тях. Тор вървял близо до него с ръка на рамото му.

Отивали все по-надолу и по-надолу.

В най-дълбоката от пещерите нагривали желязо за жигосване и трима души стояли и ги чакали. Локи ги разпознал още преди да види лицата им и сърцето му се свило.

– Не – изрекъл той. – Не ги наранявайте. Те не са направили нищо лошо.

– Те са твои деца, а тя е твоя жена, измамнико Локи – казал Тор.

В пещерата имало три огромни, плоски камъка. Асите ги сложили да легнат на плоската им страна и Тор взел чука си и направил дупка в средата на всеки от тях.

– Моля ви, пуснете баща ни! – казал Нарфи, синът на Локи.

– Той ни е баща – обадил се и Вали, другият син на Локи. – Заклели сте се, че няма да го убиете. Той е кръвен брат и брат по клетва на Один, най-великият от боговете.

– Няма да го убием – отговорил Квазир. – Кажете ми, Вали, кое е най-лошото, което един брат може да стори на брат си?

– Най-лошото е брат да предаде брат си – изрекъл без колебание Вали. – Брат да убие брат си, както Хьод уби Балдур. Това е ужасно.

– Вярно е, че Локи е кръвен брат на боговете и не можем да го убием – съгласил се Квазир. – Но с вас, синовете му, не сме обвързани с такава клетва.

Квазир отправил към Вали думи, които да го променят, думи, изпълнени със сила.

Човешкият образ на Вали изчезнал и там, където той стоял по-рано, сега имало вълк с пяна на покритата му с намордник уста. Разумът на Вали изчезнал от жълтите му очи и на негово място се появили глад, гняв и ярост. Той погледнал към боговете и към майка си Сигюн, а накрая и към Нарфи. Изръмжал тихо и протяжено и козината му настръхнала.

Нарфи направил крачка назад, само една, и вълкът се хвърлил върху него.

Нарфи бил храбър. Той мълчал и не изкрещял дори и когато вълкът, който бил негов брат, го разкъсал, разпорил гърлото му и изсипал червата му на каменния под. Вълкът, който по-рано бил Вали, надал дълъг и силен вой през покритите си с кръв челюсти. След това скочил високо над главите на

боговете и потънал в тъмнината на пещерата, за да не го види никой вече в Асгард, не и преди да настъпи краят на всичко.

Боговете хвърлили Локи върху трите огромни камъка – сложили един под раменете му, един под слабините му и един под коленете му. След това взели изсипаните черва на Нарфи и ги прокарали през пробитите в камъните дупки, завързвайки здраво шията и раменете на Локи. Завързали червата на сина му около слабините и хълбоците му и стегнали коленете и краката му толкова силно, че той едва успявал да диша. След това превърнали червата на убития син на Локи във вериги, толкова стегнати и толкова здрави, че били като от желязо.

Сигюн, жената на Локи, гледала как завързват мъжа ѝ с червата на техния син и не казвала нищо. Плачела тихо, сякаш на себе си, заради болката на мъжа си и заради смъртта и безчестието на синовете им. Тя държала една купа, въпреки че все още не знаела защо. Преди да я доведат, боговете ѝ казали да отиде в кухнята си и да вземе най-голямата купа, която има.

В пещерата влязла Скади, дъщерята на великата Тиази, жената на Ньорд с красивите крака. Тя носела в ръцете си нещо огромно, нещо, което се гърчело и извивало. Навела се към Локи и оставила нещото, което носела, над него, навивайки го на висящите от тавана на пещерата сталактити, така че главата му застанала точно над главата на Локи.

Била змия със студени очи и стрелкащ се език, а от зъбите ѝ по лицето на Локи започнала да капе отрова и да изгаря очите му.

Локи закрещял и започнал да се гърчи и извива от болка. Опитал се да помръдне главата си, за да не е под капещата отрова. Но оковите, които по-рано били червата на собствения му син, го държали здраво.

Един по един боговете си тръгнали с мрачни и доволни погледи. Скоро останал само Квазир. Сигюн погледнала към

завързания си съпруг и изкорменото тяло на убития си от вълка син.

– Какво ще направите с мен? – попитала тя.

– Нищо. Теб няма да наказваме. Ти можеш да правиш каквото искаш – отговорил Квазир и дори и той си тръгнал.

Още една капка от отровата на змията паднала върху лицето на Локи и той изкрещял и започнал да се мята, извивайки се под веригите си. И при това мятане земята се разтресла.

Сигюн взела купата и се приближила до мъжа си. Не казала нищо – и какво можела да каже? – но застанала с насълзени очи до главата на Локи и започнала да улавя с купата всяка капка от отровата, която падала от зъбите на змията.

Всичко това се случило много, много отдавна, в незапомнени времена, в дните, когато боговете все още ходели по земята. Толкова отдавна, че планините от онова време са изчезнали и най-дълбоките езера са пресъхнали.

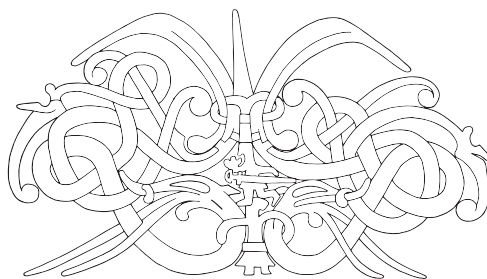
Сигюн все още стои до главата на Локи както и тогава, втрещена в красивото му, изкривено лице.

Купата, която държи, се пълни бавно, капка по капка, но накрая отровата я напълва догоре. И тогава, и само тогава Сигюн се отвърща от Локи. Тя отдръпва купата и я излива, а докато я няма, змийската отрова пада върху главата на Локи и в очите му. Тогава той започва да се гърчи, да трепери, да се тресе и да се дърпа, да се друса, да се извива и мята толкова, че цялата земя се разтърсва.

Когато това става, ние тук, в Мидгард, го наричаме земетресение.

Казват, че Локи ще бъде завързан в тъмното под земята и Сигюн ще бъде до него и ще държи купата, за да събира отровата над лицето му, и ще шепне, че го обича, докато дойде Рагнарьок и настъпи краят на дните.

**РАГНАРЪОК:
КРАЯТ НА БОГОВЕТЕ**



I

До сега ви разказвах за неща, които са се случили в миналото – неща, които са се случили преди много време.

Сега ще ви разкажа за дните, които ще дойдат. Ще ви разкажа как ще свърши всичко и как след това ще започне отначало. Ще ви разкажа за мрачни дни, мрачни дни и скрити тайни, които се отнасят за края на земята и за смъртта на боговете. Слушайте и ще научите.

Ето как ще разберем, че краят наближава. Ще се случи много след времето на боговете, във времето на хората. Ще се случи, когато всички богове спят – всеки един от тях без всевиждащия Хеймдал. Той ще наблюдава как започва всичко, но няма да може да попречи на това, което вижда, да се случи.

Всичко ще започне със зимата.

И няма да е обикновена зима. Ще започне и ще продължава и зима ще следва зима. Няма да има нито пролет, нито топлина. Хората ще са гладни, ще им е студено и ще са гневни. В целия свят ще започнат велики битки.

Братя ще себият с братя, бащи ще убиват синовете си. Майки и дъщери ще се настроят едни срещу други. Сестри ще паднат в битка със сестрите си и ще гледат как децата им на свой ред се избиват едни други.

Това ще е време на сурови ветрове, време, когато хората ще станат като вълци, които се нахвърлят един срещу друг, не по-добри от диви зверове. Здрач ще се спусне над света и местата, където живеят хората, ще се превърнат в руини, ще пламнат за кратко, а после ще се сринат и ще остане пепел и опустошение.

И тогава, когато малкото оцелели хора ще живеят като животни, слънцето в небето ще изчезне, изядено от вълк, и луната също ще ни бъде отнета и вече никой няма да вижда звездите. Мрак ще изпълни въздуха като пепел, като мъгла.

Това ще е времето на ужасната зима Фимбулвинтер, която няма да свърши.

От всички посоки ще се сипе сняг, ще нахлуват свирепи ветрове и студ, по-мразовит, отколкото някога сте си представяли, че може да е студът, леден студ, толкова студен, че дробовете ще ви болят, когато дишате, толкова студен, че слъзите в очите ви ще замръзват. Няма да има пролет, която да я смени, нито лято, нито есен. Само зима, следвана от зима, следвана от зима.

След това ще дойде времето на големите земетресения. Планините ще се разтресат и ще рухнат. Дърветата ще падат и всички оцелели жилища на хората ще бъдат разрушени.

Земетресенията ще бъдат толкова силни, че всички вериги и окопи ще бъдат разкъсани.

Всички.

Фенрир, могъщият вълк, ще се освободи от оковите си. Устата му ще зейне – горната му челюст ще стигне до небето, а долната ще докосне земята. Няма нещо, което той няма да може да изяде, нещо, което да не унищожи. От очите и ноздрите му ще излизат пламъци.

Там, където мине Фенрис Вълка, ще остави пожари и разруха.

Ще има и наводнения, морета ще се надигнат и ще заляят сушата. Йормунгундър, змията на Мидгард, ще се изви-ва в гнева си все по-близо и по-близо към земята. Отровата от зъбите ѝ ще се смеси с водата, отравяйки всичко живо в морето. Тя ще изхвърли отровата си във въздуха на тънки пръски и ще убие всички морски птици, които го дишат.

Няма да има вече живот в океаните, където се изви-ва змията на Мидгард. Вълните ще изхвърлят разложените тру-пове на риби и китове, на тюлени и морски чудовища.

Всички, които видят Фенрис Вълка и змията на Мидгард, децата на Локи, ще познаят смъртта.

Това ще е началото на края.

Мъгливото небе ще се разтвори от писъците на децата и на земята ще се спуснат синовете на Муспел, водени от Сур-тур, огнения великан, вдигнал високо меча си, който свети толкова ярко, че нито един смъртен не може да го погледне. Ще преминат по Бифрост, дъгата мост, и докато яздят по нея, тя ще изчезне и ярките ѝ някога цветове ще станат като въглен и пепел.

И никога вече няма да има друга дъга.

Скалите ще рухнат в морето.

Локи, който ще се измъкне от оковите си под земята, ще бъде кормчията на кораб, наречен *Нагалфар*. Това е най-големият от всички кораби и е направен от ноктите на мъртвите. *Нагалфар* се носи по разбушувалите се морета. Екипажът гледа наоколо и вижда само мъртви неща, които плават и се разлагат на повърхността на морето.

Локи е кормчията, но капитан на кораба ще бъде Хрим, предводителят на ледените великани. Останалите живи ле-дени великани до един следват Хрим, огромен и враждебен към хората. Те са воините му в последната битка.

Воините на Локи са легионите на Хел. Те са неспокойните мъртви, онези, които са умрели с позорна смърт и които ще се върнат на земята, за да се бият още веднъж като ходещи трупове, решени да унищожат всичко, което все още живее и обича горе на земята.

Всички те – великаните и мъртвите, и огнените синове на Муспел ще отидат на бойното поле, наречено Вигрид. То е огромно, триста мили от единия до другия край. Натам отива и Фенрис Вълка, а змията на Мидгард ще плува през надигналите се морета, докато стигне съвсем близо до Вигрид, и тогава ще започне да се извива по пясъка и ще стигне до брега – само главата и първите няколко мили от тялото ѝ. По-голямата ѝ част ще остане в морето.

Ще се подредят в боен ред – Суртур и синовете на Муспел ще бъдат там, лумнали в пламъци, воините на Хел и Локи ще дойдат от дълбините на земята, там ще са и ледените великани, воините на Хрим, и калта ще замръзва около тях. Ще дойде и Фенрир, а също и змията на Мидгард. Най-злите врагове, които можете да си представите, ще са там в този ден.

И Хеймдал ще е видял всичко това, докато се случва. Все пак той вижда всичко – той е пазителят на боговете. И едва сега ще действа.

Хеймдал ще надуе Гялерхорн, рога, който някога бил на Мимир, и ще го надуе с всичките си сили. Асгард ще се разтърси от рева му и тогава спящите богове ще се събудят, ще вземат оръжието си и ще се съберат под Игдрасил край извора на Урд, за да получат благословията и съвета на норните.

Один ще язди коня Слейпнир до извора на Мимир, за да пита главата на Мимир за съвет за себе си и за боговете. Главата на Мимир ще прошепне на Один това, което знае за бъдещето, точно както аз го казвам на вас.

Прошепнатото от Мимир на Один ще даде на бащата на всички надежда дори и когато всичко изглежда мрачно.

Огромното ясеново дърво Игдрасил, дървото на живота, ще затрепери като лист на вятъра и асите, а с тях и Ейнхердгар, всички воители, които, паднали славно в битка, ще облекат доспехите си и заедно ще тръгнат към Вигрид, мястото на последната битка.

Один ще язди начело на всички. Доспехите му светят, а на главата му има златен шлем. До него ще язди Тор с Мьолнир в ръка.

Ще стигнат до бойното поле и последната битка ще започне.

Один се насочва право към Фенрис Вълка, сега станал по-голям, отколкото въображението може да нарисова. Бащата на всички стиска в ръка копие то си Гунгнир.

Тор ще види, че Один се насочва към огромния вълк, и ще се усмихне, ще удари с камшик козлите си, за да побързат, и ще тръгне право към змията на Мидгард, хванал чука си с желязна ръкавица.

Фрей тръгва към огромния, пламтящ Суртур. Огненият меч на Суртур е огромен и изгаря дори и когато пропусне целта. Фрей се бие храбро и добре, но ще е първият от асите, който ще падне – неговият меч и бронята му не могат да се мерят с огнения меч на Суртур. Фрей ще умре, съжалявайки за меча, който много отдавна дал на Скирнир заради любовта на Герд. Този меч сега щеше да спаси живота му.

Шумът от битката ще е жесток – Ейнхердгар, благородните воители на Один и злите мъртви, отрядите на Локи, ще се вкопчат в равностоен бой.

Гарм, кучето чудовище, изръмжава. То е по-малко от Фенрир, но въпреки това е най-силното и най-опасното от

всички кучета. То също е избягало от оковите си под земята и се е върнало да прегризва гърлата на воините на земята.

Тир ще го спре, едноръкият Тир, и двамата ще се бият – човекът и кучето звяр. Тир се бие храбро, но и двамата ще загинат в битката. Гарм умира, впил зъби в шията на Тир.

Тор най-после ще убие змията на Мидгард, нещо, което толкова отдавна е искал да направи.

Тор ще разбие главата на огромната змия с чука си. Главата на морската змия ще се търкулне на бойното поле и Тор ще отскочи назад.

Тор е на цели девет фута от нея, когато главата ѝ пада на земята, но това не е достатъчно далече. Макар да умира, змията ще изстреля отровата си към бога на гръмотевиците в гъста черна струя.

Тор ще изстене от болка и ще падне безжизнен на земята, отровен от създаването, което е убил.

Один ще се бие храбро с Фенрир, но вълкът е по-огромен и по-опасен от всичко, което съществува на света. По-голям е от слънцето, по-голям е и от луната. Один забива копието си в устата му, но едно щракване на челюстите на Фенрир и копието вече го няма. Още едно ухапване, хрускане и преглъщане и Один, бащата на всички, най-великият и най-мъдрият сред боговете също изчезва, за да не се върне никога вече.

Синът на Один, Видар, мълчаливият бог, този, на когото се уповават, ще гледа как баща му умира. Той ще пристъпи напред, докато Фенрир злорадства заради смъртта на Один, и ще забие крака си в долната му челюст.

Двата крака на Видар са различни. Единият от тях е обут с обикновен ботуш. Другият е с ботуш, който се прави още от зората на дните. Той е ушит от парченца кожа, която хо-

рата отрязват от пръстите на краката и петите, когато правят ботуши за себе си, и ги изхвърлят.

(Ако искате да помогнете на асите в последната им битка, трябва да изхвърляте остатъците от кожата, които няма да използвате. Всички изхвърлени парченца и изрезки от ботуши ще станат част от ботуша на Видар.)

Този ботуш ще притисне долната челюст на огромния вълк надолу, така че да не може да се движи. Тогава с едната си ръка Видар ще се протегне нагоре, ще сграбчи горната част от челюстта на Фенрир и ще разкъса устата му на две. Така Фенрир ще умре и Видар ще отмъсти за смъртта на баща си.

На мястото на сражението, наречено Вигрид, боговете ще падат в битка с ледените великани, а ледените великани ще падат в битката с боговете. Немъртвите войски от Хел ще осеят земята в последната си смърт, а благородните Ейнхерджар ще лежат редом с тях на замръзналата земя, всички те мъртви за последен път под безжизненото, мъгливо небе, и никога вече няма да се вдигнат, и никога вече няма да се бият.

От легионите на Локи само той самият все още ще стои изправен, окървавен и с обезумял поглед, а покритите му с белези от рани устни ще се разтегнат в доволна усмивка.

Хеймдал, наблюдателят на моста, пазителят на боговете, също няма да е паднал. Той ще стои на бойното поле, а мечът му Хофуд ще е мокър и окървавен в ръката му.

Те тръгват един към друг през Вигрид, стъпвайки по трупове, газят през кръв и пламъци, за да стигнат един до друг.

– А – ще каже Локи. – Пазителят на боговете с кал по гърба. Прекалено късно събуди боговете, Хеймдал. Не беше ли възхитително да ги гледаме как умират един по един?

Локи ще наблюдава лицето на Хеймдал, търсейки слабост, търсейки чувство, но Хеймдал ще остане невъзмутим.

– Нямах ли какво да кажеш, Хеймдал с деветте майки? Когато бях окован под земята, завързан с червата на собствения си син, и отровата на змията капеше върху лицето ми, а горката Сигюн стоеше до мен и се опитваше да събира колкото може от нея в купа, единственото, което ме държеше да не полудея, беше мисълта за този момент. Репетирах го в ума си, представях си времето, когато аз и прекрасните ми деца ще сложим край и на ерата на боговете, и на света.

Хеймдал пак няма да отговори нищо, но ще замахне, и то силно, мечът му ще се стовари върху бронята на Локи, а Локи ще отговори на удара и ще нападне ожесточено, умело и с радост.

Докато се бият, двамата ще си спомнят времето, не много отдавна, когато светът бил по-простичък. Тогава те се били в образа на животни – превърнали се в тюлени, двамата се борили за огърлицата на Бризингите. Локи я откраднал от Фрея по заповед на Один, а Хеймдал я върнал.

Локи никога не забравя обида.

И те ще се бият и ще се удрят, и ще се пронизват, и ще се посичат един друг.

Ще се бият и ще паднат Хеймдал и Локи. Ще паднат един до друг, и двамата смъртно ранени.

– Свърши се – прошепва Локи, умирайки на бойното поле. – Аз победих.

Но Хеймдал ще се ухили в смъртта си, ще се ухили през златните си зъби, покрити със слюнка и кръв.

– Аз виждам по-далече от тебе – ще каже той на Локи. – Видар, синът на Один, уби твоя син Фенрир, а Видар ще оживее, също и неговият брат Вали. Тор е мъртъв, но неговите деца Магни и Модри са живи. Те взеха Мьолнир от

студената ръка на баща си. Двата са достатъчно силни и достатъчно благородни, за да се бият с него.

– Всичко това няма значение. Светът е в пламъци – ще отговори Локи. – Смъртните са мъртви. Мидгард е разрушен. Аз победих.

– Аз виждам по-далече от теб, Локи. Виждам чак до дървото на живота – ще му каже Хеймдал с последния си дъх. – Огънят на Суртур не може да докосне дървото на живота и в дънера на Игдрасил двама души са се скрили и са в безопасност. Жената се нарича Лиф, а мъжът – Лифтразир. Техните наследници ще населят земята. Това не е краят. Край няма. Това е просто краят на старото време, Локи, и началото на новото време. След смъртта винаги идва прераждането. Ти не успя.

Локи ще каже нещо, нещо язвително, умно и злобно, но животът му ще си е отишъл, както и цялата му хитрост и цялата му жестокост, и той никога вече няма да проговори. Ще лежи неподвижен и студен до Хеймдал на замръзналото бойно поле.

Сега Суртур, огненият великан, който бил там преди началото на всичко, поглежда към широката равнина на смъртта и вдига пламтящия си меч към небето. Ще се чуе шум, сякаш хиляда гори лумват в пламъци и самият въздух ще започне да гори.

Огънят на Суртур ще изгори целия свят. От прииждащите океани ще започне да се вдига пара. Последните огънове бушуват и потрепват, а след това угасват. От небето като сняг ще завали черна пепел.

В здрача там, където някога лежали телата на Локи и Хеймдал, не може да се види нищо освен две купчини сива пепел върху почернялата земя и димът се смесва с утринната мъгла. Нищо няма да остане от войските на живите и на

мъртвите, от мечтите на боговете и от смелостта на техните воители, нищо освен пепел.

Скоро след това надигналият се океан ще погълне пепелта, разливайки се по земята, и всичко живо ще бъде забравено под небе, останало без слънце.

Така ще свършат световите – в пепел и потоп, в тъмнина и лед. Това е съдбата на боговете.

II

Това е краят. Но съществува и онова, което ще дойде след края.

От сивите води на океана земята ще оживее още веднъж.

Слънцето ще е изядено, но неговата дъщеря ще грее вместо него и новото слънце ще грее още по-ярко и от старото, ще грее и с нова, и със стара светлина.

Жената и мъжът – Лиф и Лифтразир, ще излязат от ясеното дърво, което свързва световите. Те ще пият от росата по зелената трева и ще се любят, и от тяхната любов ще се родят хората.

Асгард ще си е отишъл, но на мястото му ще се появи Идавол, бляскав и вечен.

Видар и Вали, синовете на Один, ще пристигнат в Идавол. След тях ще дойдат Модри и Магни, синовете на Тор. Те ще донесат Мьолнир, защото сега, когато Тор го няма, трябва двама души, за да го носят. Балдур и Хьод ще се завърнат от подземния свят и шестимата ще седнат на светлината на новото слънце и спомняйки си загадъчни събития, ще си говорят и ще се чудят дали е можело да се постъпи по различен начин и дали изходът от играта е неизбежен.

Ще говорят за Фенрис Вълка, който изял света, и за змията на Мидгард, ще си спомнят Локи, който бил един от боговете и все пак не бил един от тях, който спасявал боговете и въпреки това щял да ги унищожи.

И тогава Балдур ще каже:

– Ей. Ей, какво е това?

– Кое? – ще попита Магни.

– Ето там. Проблясва във високата трева. Виждате ли го? И там. Виждате, още нещо.

И тогава боговете ще застанат на колене като деца сред високата трева.

Магни, синът на Тор, пръв ще намери едно от онези неща във високата трева, а когато го намери, вече ще знае какво е. Това ще е златна шахматна фигура като онези, с които играели боговете, докато все още били живи. Това ще е миниатюрна златна фигурка на Один, бащата на всички, седнал на високия си трон, царя.

Намирал и още. Ето го Тор, хванал своя чук. Също и Хеймдал, вдигнал рог до устните си. Фриг, жената на Один, е царицата.

Балдур вдига малка златна фигура.

– Тази прилича на теб – казва Модри.

– Това съм аз – отговаря Балдур. – Аз преди много време, преди да умра, когато бях един от асите.

Ще открият и други фигури в тревата, някои красиви, други не толкова. Тук, наполовина заровени в черната пръст, са Локи и ужасните му деца. Има и леден великан. Тук е Суртур с пламтящото лице.

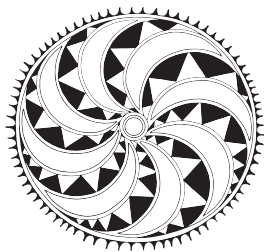
Скоро ще открият, че вече са намерили всички фигури, от които имат нужда, за да направят пълен комплект за шах. Нареджат фигурите и на шахматната дъска боговете на Асгард се изправят срещу вечните си врагове. Новата слънчева

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

светлина се отразява в златните фигури в този идеален следобед.

Балдур ще се усмихне, сякаш слънцето огрява, ще протегне ръка и ще премести първата си фигура.

И играта ще започне отново.



РЕЧНИК

- Алфхейм** – един от деветте свята, в него живеят светлите елфи.
- Ангрбода** – великанка, майката на трите деца чудовища на Локи.
- Асгард** – домът на асите. Царството на боговете.
- Аси** – расата или племето, или родът на боговете. Живеят в Асгард.
- Аск** – първият мъж, направен от ясеновото дърво.
- Аудумла** – първата крава, чийто език оформил прародителя на боговете и от чиито бозки течали реки от мляко.
- Аурбода** – планинска великанка, майката на Герд.
- Балдур** – известен като Красивия. Вторият син на Один, обичан от всички освен Локи.
- Бари, остров** – островът, на който се оженили Фрей и Герд.
- Бауги** – великан, брат на Сутунг.
- Бели** – великан, Фрей го убива с рог на елен.
- Бергелмир** – внук на Имир. Бергелмир и жена му са единствените великани, които оцеляват при потопа.
- Бестла** – майка на Один, Вали и Ве и съпруга на Бор. Дъщеря на великана Болтхорн. Сестра на Мимир.
- Бифрост** – мостът дъга, който свързва Асгард и Мидгард.

Бодн – една от двете бъчви, направени, за да се държи в тях медовината на поезията. Другата е Сон.

Болверкър – едно от имената, с които се нарича Один, когато обикаля преоблечен.

Бор – бог, син на Бури, женен за Бестла. Баща на Один, Вили и Ве.

Браги – бог на поезията.

Брейдаблик – домът на Балдур, място на радост, музика и познание.

Бризингите, огърлицата на Бризингите – бляскава огърлица, принадлежаща на Фрея.

Брок – джудже, което може да изработва великолепни съкровища. Брат на Ейтри.

Бури – прародител на боговете, баща на Бор, дядо на Один.

Вали – Има двама богове на име Вали. Единият е син на Локи и Сигюн, който става вълк и убива брат си Нарфи. Другият е син на Один и Райнд, заченат, за да отмъсти за смъртта на Балдур.

Валкирии – „Избиращи мъртвите“. Помощници на Один, които събират душите на мъртвите, паднали храбро на бойното поле, и ги носят във Валхала.

Валхала – зала в царството на Один, където пируват благородните мъртви, паднали храбро в битка.

Ванахейм – царството на ваните.

Вар – богиня на брака.

Ве – брат на Один, син на Бор и Бестла.

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

Верданди – една от норните. Името ѝ означава „който се случва“ и тя определя настоящето ни.

Вигрид – равнината, където ще се състои великата битка на Рагнарьок.

Видар – син на Один. Мълчаливият бог, на когото всички се уповават. Един от ботушите му е ушит от изхвърлената излишна кожа от всички ботуши, които някога били направени.

Вили – брат на Один, син на Бор и Бестла.

Галар – един от тъмните елфи, брат на Фялар и убиец на Квазир.

Гарм – ужасно куче, което убива Тир и е убито от него, когато идва Рагнарьок.

Герд – ослепително красива великанка, обичана от Фрей.

Гилинг – великан, убит от Фялар и Галар и баща на Сутунг и Бауги.

Гимир – земен великан, баща на Герд.

Гинунгагап – огромна паст между Муспел (огнения свят) и Нифлхейм (мъгливия свят) в началото на сътворението.

Глейпнир – вълшебна верига, изкована от джуджета и използвана от боговете да оковат Фенрир.

Гримнир – „този с качулката“, име на Один.

Гулинбурсти – златният глиган, направен за Фрей от джуджестата.

Гунгнир – копие на Один. То никога не пропуска целта си и клетвите, изречени пред него, са ненарушими.

Гунолд – великанка, дъщеря на Сутунг, оставена да пази медовината на поезията.

Гялархорн – рогът на Хеймдал, който също стои и при Мимир.

Драупнир – златната гривна на Один, която на всеки девет вечери дава осем гривни със същата красота и толкова ценни.

Егил – фермер, бащата на Тиалфи и Росква.

Егир – най-могъщият сред морските великани, съпруг на Ран, баща на девет дъщери, които са вълните на океана.

Ейнхереяр – благородните воители, които умират храбро в битка и които сега празнуват и водят битка във Валхала.

Ейтри – джудже, което изработва огромни съкровища, включително и чука на Тор. Брат на Брок.

Ели – възрастна дойка, която всъщност е старостта.

Ембла – първата жена, направена от ясеново дърво.

Змията на Мидгард – Йормунгундър.

Ивалди – един от тъмните елфи. Синовете му изработили Скидбладнир, забележителния кораб на Фрей, Гунгнир – копието на Один, и нова прелестна коса за Сиф, жената на Тор.

Игдрасил – дървото на живота.

Идавол – „великолепната равнина“, на която е построен Асгард и на която ще се завърнат оцелелите богове след Рагнарьок.

Идун – богиня от асите. Тя пази ябълките на безсмъртието, които дават вечна младост на боговете.

Изворът на Мимир – извор или кладенец в корените на дървото на живота. Один заменил едното си око за глътка от тази вода, загребана с Гялехорн, рога на Хеймдал.

Имир – първото същество, великан, по-голям от световите, прародителят на всички великани. Имир бил хранен от първата крава, Аудумла.

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

Йорд – майката на Тор, великанка, която била и богиня на земята.

Йормунгундър – змията на Мидгард. Едно от децата на Локи и Немезида на Тор.

Йотунхейм – йотун означава великан, а Йотунхейм е царството им.

Квазир – бог, създаден от смесването на слонката на асите и ваните, който става бог на мъдростта. Квазир бил убит от джуджетата, които направили от кръвта му медовината на поезията. След това той отново се върнал към живота.

Кладенецът на Урд – кладенецът в Асгард, за който се грижат норните.

Лерад – дърво, вероятно част от Игдрасил, което храни Хейдрун, козата, даваща медовината си на воините от Валхала.

Лит – джудже с лош късмет.

Лойфей – майката на Локи, наричана още Нал, или игла, защото била много слаба.

Локи – кръвен брат на Один, син на Фарботи и Лойфей. Най-хитрият и коварен от всички жители на Асгард. Той може да сменя образа си и устните му са покрити с белези. Има обувки, с които може да върви по небето.

Магни – Силния, син на Тор.

Мегингьорд – поясът на силата на Тор. Когато го носи, силата му се удвоява.

Мидгард – „Среден двор“. Нашият свят. Царството на човеците.

Мимир – чичо на Один и пазител на извора на мъдростта в Йотунхейм. Великан, вероятно един от асите. Бил обезглавен от ваните и главата му все още дава мъдрост и бди над извора.

Модгюд – „яръстен боец“. Тя била пазителката на моста, водещ към земята на мъртвите.

Моди – Храбрия, син на Тор.

Муни – един от гарваните на Один. Името му означава „памет“.

Муспел – огненият свят, който съществува в началото на сътворението. Един от деветте свята.

Мьолнир – забележителният чук на Тор и най-ценното му притежание, изработен за него от Ейтри (Брок надувал меховете).

Нагларфар – кораб, построен от неизрязаните нокти на ръцете и краката на мъртвите. Великаните и мъртвите от Хел, които ще се сражават с боговете и Ейнхереяр, когато дойде Рагнарьок, ще пътуват с този кораб.

Нал – игла, друго име за Лойфей, майката на Локи.

Нарфи – син на Локи и Сигюн, брат на Вали.

Нидавелир, наричан още Сваргалфхейм – където джуджетата (известни още като тъмни елфи) живеят под планините.

Нидхог – дракон, който поглъща трупове и гризе корените на Игдрасил.

Нифлхейм – студено и мъгливо място, което съществувало в началото на всичко.

Норни – трите сестри Урд, Верданди и Скулд, които се грижат за кладенеца на Урд и поливат корените на Игдрасил, дървото на живота. Те заедно с други норни решават какво ще се случи в живота ни.

Ньорд – бог на ваните, баща на Фрей и Фрея.

Один – най-могъщият и най-старият от боговете. Носи наметало и шапка и има само едно око, защото заменил другото за

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

мъдрост. Има много други имена, включително баща на всички, Гримнир и бог на бесилото.

Одрерир – чайник за приготвяне на медовината на поезията. „Носител на възторг“.

Ран – жена на Егир, морския великан, богиня на удавилите се в морето, майка на деветте вълни.

Рататоск – катерица, която живее в клоните на Игдрасил и носи съобщения от Нидхог, който поглъща трупове в корените на дървото, до орела, който живее високо в клоните.

Рати – свределът на боговете.

Росква – сестра на Тиалфи, човекът прислужник на Тор.

Свадилфари – кон, който принадлежи на майстора строител, построил стената на Асгард. Баща на Слейпнир.

Сигюн – жената на Локи, майка на Вали и Нарфи. След като Локи е окован в пещерата, тя остава с него под земята и държи купа, с която събира змийската отрова, капеща върху лицето му.

Сиф – жената на Тор. Тя имала златна коса.

Скади – великанка, дъщеря на Тиази. Жени се за Ньорд.

Скидбладнир – възшебен кораб, направен за Фрей от синовете на Ивалди. Той се сгъва като кърпа.

Скирнир – светъл елф, прислужник на Фрей.

Скримир – Големия, особено голям великан, когото срещат Локи, Тор и Тиалфи по пътя си към Утгард.

Скулд – една от норните. Името ѝ означава „това, което е замислено“ и царството ѝ е бъдещето.

Слейпнир – конят на Один. Най-бързият сред конете, с осем крака, потомък на Локи и Свадилфари.

Сон – бъчва за медовина.

Суртур – огромен огнен великан, който размахва пламтящ меч. Той съществувал преди боговете. Пазител на Муспел, огнения свят.

Сутунг – великан, син на Гилинг. Отмъщава за убийството на родителите си.

Тангньюстър – който скърца със заби. Един от двата козела, които теглят колесницата на Тор.

Тангриснир – името му означава оголващ зъбите си или зъбешият се. Един от двата козела, които теглят колесницата на Тор.

Тиази – великан, който се преобразява в орел, за да отвлече Идун. Баща на Скади.

Тир – едноръкият бог на войната, син на Один, доведен син на великана Химир.

Ток – стара жена, чието име означава „благодарност“, единственото живо същество, което няма да скърби за смъртта на Балдур.

Тор – синът на Один с червената брада, бог от асите, богът на гръмотевиците. Най-силният сред боговете.

Трим – повелител на огърите, който искал Фрея за жена.

Турд – Могъщата, дъщеря на Тор.

Улр – доведен син на Тор. Бог, който ловува с лък и стрели и който кара ски.

Урд – „Съдба“, една от трите норни. Тя определя миналото ни.

Утгард – „Външният двор“. Диво място на великани със замък по средата, също наречен Утгард.

СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

- Утгардалоки** – кралят на великаните от Утгард.
- Фарбаути** – великан, бащата на Локи. „Този, който нанася опасни удари“.
- Фенрир или Фенрис Вълка** – вълк, син на Локи от Ангрбода.
- Фимбулвинтер** – зимата преди Рагнарьок, която не свършва.
- Франанг** – висок водопад, където Локи се скрива, преобразен като съомга.
- Фрей** – бог от ваните, който живее с асите. Брат на Фрея.
- Фрея** – богиня на ваните, която живее с асите. Сестра на Фрей.
- Фриг** – жена на Один, кралица на боговете. Майка на Балдур.
- Фула** – богиня, прислужница на Фриг.
- Фьолнир** – син на Фрей и Герд и първият крал на Швеция.
- Фялар** – брат на Галар и убиец на Квазир.
- Хвергелмир** – извор в Нифълхейм под Игдрасил, от който тръгват много други реки и потоци.
- Хейдрун** – коза, която дава медовина вместо мляко. Тя храни мъртвите във Валхала.
- Хеймдал** – пазителят на боговете, вижда по-далече от всички.
- Хел** – дъщеря на Локи и Ангрбода, царува в Хел, царството на недостойните мъртви, които не са паднали храбро в битка.
- Хермод Пъргавия** – син на Один, който се качва на Слейпнир и отива да моли Хел да освободи Балдур.
- Химир** – крал на великаните.
- Хирокин** – великанка, по-силна и от Тор.
- Хлидскялф** – тронът на Один, от който той вижда деветте свята.

Речник

Хрим – лидерът на ледените великани при Рагнарьок.

Хуги – млад великан, който може да тича по-бързо от всички и от всичко. Всъщност самата мисъл.

Хугин – един от гарваните на Один. Името му означава „мисъл“.

Хьод – брат на Балдур, сляп бог.

Хьонир – стар бог, който дарил разум на хората. Един от асите, изпратен при ваните, за да е техен крал.

Нийл Геймън
СКАНДИНАВСКА МИТОЛОГИЯ

Американска
Първо издание

Отговорен редактор *Мирослав Александров*

Редактор *Ганка Филиповска*

Коректор *Стойчо Иванов*

Предпечатна подготовка *Надежда Тошева*

Формат 60/90/16

Печатни коли 16

Сиела Норма АД

1510 София, бул. Владимир Вазов № 9

тел. 02 903 00 23

www.ciela.bg

Печат: АЛИАНС ПРИНТ

Книгите на СИЕЛА могат да бъдат купени от:
Mall of Sofia, бул. Ал. Стамболийски №101, София
City Center Sofia, бул. Арсеналски №2, София
Paradise Center, бул. Черни връх №100, София
Летище София – Терминал 2, София
Ректорат на СУ „Св. Кл. Охридски“, София
Сиела Витоша, бул. Витоша №60, София
Фестивален и конгресен център, бул. Сливница №2, Варна
Mall of Plovdiv, ул. Перушица №8, Пловдив
Park Mall, бул. Н. Петков №52, Стара Загора
Mall of Rousse, бул. Липник №121 Д, Русе
Panorama Mall Pleven, пл. Иван Миндиликов, Плевен
интернет книжарници www.mobilis.bg, www.ciela.com,
както и от всички добри книжарници в страната.